

**YURTDIŞI TÜRÖ VE AKRABA TOPLULUKLAR
BURSIYERİ ÖÖRENCİLERİNİN SORUNLARININ
İNCELENMESİ (ATATÖRK ÖNİVERSİTESİ
ÖRNEĞİ)**

Marzia HAİDARY

Yüksek Lisans Tezi

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

2020

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

**YURTDIŞI TÜRK VE AKRABA TOPLULUKLAR BURSİYERİ ÖĞRENCİLERİNİN
SORUNLARININ İNCELENMESİ (ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)**

Analysis of Problems Faced By 'Presidency For Turks Abroad and Related Communities'
Scholarship Students (Atatürk University Sample)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Marzia Haidary

Danışman: Prof. Dr. Adnan KÜÇÜKOĞLU

Erzurum
Eylül, 2020

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Marzia Haidary tarafından hazırlanan “Yurtdışı Türk ve Akraba Topluluklar Bursiyeri Öğrencilerinin Sorunlarının İncelenmesi (Atatürk Üniversitesi Örneği)” başlıklı çalışması 24/09/2020 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı:	Doç. Dr. Halil İbrahim KAYA	Aslı ıslak imzalıdır
Danışman:	Prof. Dr. Adnan KÜÇÜKOĞLU	Aslı ıslak imzalıdır
Jüri Üyesi:	Prof. Dr. Ali Osman ENGİN	Aslı ıslak imzalıdır

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Adnan KÜÇÜKOĞLU

Aslı ıslak imzalıdır

Enstitü Müdürü

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek lisans Tezi olarak sunduğum “YURTDIŞI TÜRK VE AKRABA TOPLULUKLAR BURSİYERİ ÖĞRENCİLERİNİN SORUNLARININ İNCELENMESİ (ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

24 / 09 / 2020

Aslı ıslak imzalıdır

Marzia HAIDARY

Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../.... tarih ve ..... sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../.... tarih ve ..... sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Araştırma süresince beni engin bilgileriyle aydınlatan danışmanım Prof. Dr. Adnan KÜÇÜKOĞLU'na gösterdiği nazik ilgi ve ihtimamdan dolayı teşekkür ederim.

Tez yazım sürecinde beni destekleyen diğer tüm hocalarıma ve çalışmamın her aşamasında her bölümü ayrı ayrı okuyup değerlendiren ve bana yol gösteren Arş. Gör. Nilay ÇELİK ERCOŞKUN'a, teşekkürü borç bilirim.

En anlamlı teşekkür ise desteklerini asla eksik etmeyip her daim arkamda duran sevgili anneme, babama, kardeşlerime, tezimin tamamlanma sürecinde her bir bölüm için beni destekleyen ve bana yardımcı olan değerli dostum Zeyneb EMİNNEVABİ'ye...

Tez yazma sürecimde yanımda bulunup bana moral veren çok sevdiğim arkadaşlarıma, çalışmamda bahsi geçen anket çalışmasına katılan sevgili uluslararası öğrenci arkadaşlarıma ve her zaman yanımda olup bana destek olan herkese teşekkürlerimi arz ederim.

Son olarak tezimdeki her türlü hata ve eksikliği kabul ediyorum ve bunların benzer çalışmalarda uyarıcı özellik taşıyacağına inanıyorum.

Marzia HAIDARY

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YURTDIŞI TÜRK VE AKRABA TOPLULUKLAR BURSİYERİ ÖĞRENCİLERİNİN SORUNLARININ İNCELENMESİ (ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Marzia HAİDARY

Eylül 2020, 119 Sayfa

Amaç: Bu çalışmada Atatürk Üniversitesi'nde öğrenim gören Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları bursiyeri olan yabancı öğrencilerin yaşadıkları (akademik, dil, sosyo-kültürel ekonomik, barınma ve kişisel) sorunlara ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Atatürk Üniversitesi'nde lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimi gören 250 yabancı uyruklu öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve verilerin analizinde istatistik paket programından yararlanılmıştır.

Bulgular: 2019-2020 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde eğitim gören Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları bursiyeri olan yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarının (akademik, dil, sosyo-kültürel, ekonomik, barınma ve kişisel) cinsiyet, Türkiye'de yaşanan süre, medeni durum, eğitim alanı ve aylık gelir açısından incelendiğinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Öte yandan araştırmaya katılan öğrencilerin barınma sorunlarına kalınan yere göre bakıldığında ise istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Sonuç: Bu araştırmada elde edilen analiz ve sonuçlara göre bir devlet üniversitesinde eğitim gören Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları bursiyeri olan yabancı öğrencilerin akademik, dil, ekonomik, sosyokültürel ve kişisel konularda çeşitli sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Öğrenciler, Yabancı Öğrenciler, YTB Bursu.

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

ANALYSIS OF PROBLEMS FACED BY 'PRESIDENCY FOR TURKS ABROAD AND RELATED COMMUNITIES' SCHOLARSHIP STUDENTS (ATATÜRK UNIVERSITY SAMPLE)

Marzia HAİDARY

September 2020, 119 Pages

Purpose: This study aims to examine the challenges facing international student beneficiaries of the YTB Scholarship (academic, language, socio-cultural, economic, accommodation).

Method: In this study, we used the descriptive survey model, a quantitative method of analysis, in this review. The sample population is made up of 250 foreign undergraduates, graduate and doctorate students studying at Atatürk University. The data collected during the research was transferred to the computing environment, and the data analysis was carried out using the statistic packace program.

Findings: Based on the statistical review of the problems faced by international students studying at Atatürk University in the year 2019-2020 under the YTB scholarship grant (academic, language, social, cultural, economic, accommodation and personal), the variables are statistically significantly different; length of stay in Turkey, marital status, education and a monthly stipend. It is shown that there is no statistically relevant difference considering the accommodation issues of the students involved in this study according to the place of residence.

Result: Based on the review and results obtained in this report, it was determined that the academic, linguistic, economic, socio-cultural and personal problems faced by international YTB scholarship recipients who are studying at a state university.

Keywords: International Students, YTB Scholarship, Foreign Students.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xi
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ.....	xii
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş.....	1
Araştırma Problemleri.....	4
Araştırmanın Amacı.....	8
Araştırmanın Önemi.....	9
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	10
İKİNCİ BÖLÜM.....	11
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar.....	11
Karşılaşılan Sorunlar.....	15
Dil ve akademik sorunlar.....	15
Kültürel sorunlar.....	17
Ekonomik sorunlar.....	20
Barınma sorunları.....	21
Kişisel sorunlar.....	22
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	24
Yöntem.....	24
Araştırma Yöntem.....	24
Araştırma Modeli.....	24
Evren ve Çalışma Grubu.....	24
Veri Toplama Araçları.....	28
Veri Toplama Süreci.....	28
Verilerin Analizi.....	28
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	29
Bulgular.....	29

Öğrencilerin Akademik ve Dil Değişkenleri İle İlişkili Bulgular	29
Öğrencilerin Akademik Sorunlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Bulguları	32
Türkiye’de Yaşanılan Süreye Göre Öğrencilerin Akademik Sorunlarına İlişkin Bulgular.....	36
Öğrencilerin Akademik Sorunlarının Yaş Değişkenine Göre Bulguları.....	39
Öğrencilerin Akademik Sorunlarının Medeni Durumla İlişkili Bulgular	42
Öğrencilerin Akademik Sorunlarının Eğitim Alınan Programa Göre İlişkili Bulgular ..	45
Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Sorunları İle İlişkili Bulgular.....	48
Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Sorunlarının Cinsiyetle İlişkili Bulguları	50
Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Sorunlarının Türkiye’de Yaşanılan Süreyle İlişkili Bulgular.....	52
Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Sorunlarının Yaş İle İlişkili Bulguları	54
Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Sorunlarının Medeni Durumla İlişkili Bulguları	56
Öğrencilerin Ekonomik Sorunlar Değişkeni İle İlişkili Bulgular	58
Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Cinsiyetle İlişkili Bulguları	59
Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Türkiye’de Yaşanılan Süreyle İlişkili Bulguları .	61
Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Yaşla İlişkili Bulguları	63
Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Medeni Durumla İlişkili Bulguları.....	65
Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Aylık Gelirle İlişkili Bulguları.....	67
Öğrencilerin Barınma Değişkeni İle İlişkili Bulgular	68
Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Cinsiyetle İlişkili Bulguları	69
Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Türkiye’de Yaşanılan Süreye Göre İlişkili Bulgular.....	71
Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Yaşa Göre İlişkili Bulgular	72
Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Medeni Durumla İlişkili Bulguları.....	73
Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Türkiye’de Kalınan Yerle İlişkili Bulguları.....	74
Öğrencilerin Kişisel Sorunlarıyla İlişkili Bulgular ve Öğrencilerin Sorunlarla İlgili Görüşleri.....	76
Öğrencilerin Kişisel Sorunlarının Cinsiyetle İlişkili Bulguları.....	77
Öğrencilerin Kişisel Sorunlarının Türkiye’de Yaşanılan Süreyle İlişkili Bulguları	78
Öğrencilerin Kişisel Sorunlarının Yaşla İlişkili Bulguları.....	79
Öğrencilerin Kişisel Sorunlarının Medeni Duruma Göre İlişkili Bulgular.....	80
BEŞİNCİ BÖLÜM	82
Tartışma, Sonuç ve Öneriler.....	82
Sonuç ve Tartışma.....	82

Öneriler	93
KAYNAKÇA	94
EKLER	101
EK-1. Kullanılan Anket	101
EK-2. Kullanılan Anket İzni	104
ÖZGEÇMİŞ.....	105

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. 2018-2019 Yılında Asya ve Afrika'dan Gelen Öğrenci Sayısı.....	6
Tablo 2. 2018-2019 Yılında ABD ve Avrupa'dan Gelen Öğrenci Sayısı	6
Tablo 3. 2018-2019 Yılında Kayıtlı Yabancı Öğrenci Sayısı	7
Tablo 4. Atatürk Üniversitesinde Eğitim Gören Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Bursiyeri Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular	24
Tablo 5. Atatürk Üniversitesinde Eğitim Gören YTB'li Öğrencilerin Uyrukları.....	26
Tablo 6. Atatürk Üniversitesi'nde Eğitim Gören YTB'li Öğrencilerin Türkiye'yi Tercih Etme Sebepleri	27
Tablo 7. Öğrencilerin Akademik Sorunlarının Frekans ve Yüzde Bulguları	29
Tablo 8. Öğrencilerin Akademik Sorunlarının Cinsiyet Değişkeni İle İlgili Bulguları.....	32
Tablo 9. Öğrencilerin Akademik Sorunlarının Türkiye'de Yaşanılan Süre Değişkeni ile İlgili Bulguları	36
Tablo 10. Öğrencilerin Akademik Sorunlarının Yaş Değişkeni ile İlgili Bulguları	39
Tablo 11. Öğrencilerin Akademik Sorunlarının Medeni Durum Değişkeni ile İlgili Bulguları	42
Tablo 12. Öğrencilerin Akademik Sorunlarının Eğitim Alınan Program Değişkeni ile İlgili Bulguları	45
Tablo 13. Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Sorunlarının Frekans ve Yüzde Bulguları.....	48
Tablo 14. Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Sorunlarının Cinsiyet Değişkeni ile İlgili Bulguları	50
Tablo 15. Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Sorunlarının Türkiye'de Yaşanılan Süre Değişkeni İle İlgili Bulgular	52
Tablo 16. Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Sorunlarının Yaş Değişkeni ile İlgili Bulguları.....	54
Tablo 17. Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Sorunlarının Medeni Durum Değişkeni ile İlgili Bulguları	56
Tablo 18. Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Frekans ve Yüzde Bulguları	58
Tablo 19. Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Cinsiyet Değişkeni İle İlgili Bulguları	59
Tablo 20. Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Türkiye'de Yaşanılan Süre Değişkeni İle İlgili Bulguları	61
Tablo 21. Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Yaş Değişkeni İle İlgili Bulguları.....	63
Tablo 22. Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Medeni Durum Değişkeni İle İlgili Bulguları	65
Tablo 23. Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Aylık Gelir Değişkeni ile İlgili Bulguları	67

Tablo 24. Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Frekans ve Yüzde Bulguları	68
Tablo 25. Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Cinsiyet Değişkeni ile İlgili Bulguları	69
Tablo 26. Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Türkiye’de Yaşanılan Süre Değişkeni ile İlgili Bulguları	71
Tablo 27. Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Yaş Değişkeni İle İlgili Bulguları.....	72
Tablo 28. Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Medeni Durumu Değişkeni ile İlgili Bulguları	73
Tablo 29. Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Türkiye’de Kalınan Yer Değişkeni ile İlgili Bulguları	74
Tablo 30. Öğrencilerin Kişisel Sorunlarının Frekans ve Yüzde Bulguları	76
Tablo 31. Öğrencilerin Kişisel Sorunlarının Cinsiyet Değişkeni ile İlgili Bulguları	77
Tablo 32. Öğrencilerin Kişisel Sorunlarının Türkiye’de Yaşanılan Süre Değişkeni ile İlgili Bulguları	78
Tablo 33. Öğrencilerin Kişisel Sorunlarının Yaş Değişkeni ile İlgili Bulguları	79
Tablo 34. Öğrencilerin Kişisel Sorunlarının Medeni Durum Değişkeni ile İlgili Bulguları ...	80

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. 2017 yılında ülkelere göre uluslararası öğrencilerin hareketliliği 4

Şekil 2. 2013-2019 yılları arası Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu öğrencilerin hareketliliği ..5

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
KYK	: Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MISPI	: Michigan School Program Information
ÖSYM	: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi
TCS	: Türk ve Akraba Toplulukları Sınavı
TÖMER	: Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)
YÖS	: Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı
YTB	: Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Geçmişten günümüze insanlık tarihine bakıldığında insanların, buldukları koşullardan daha iyi imkânlar dâhilinde yaşama güdüsü içinde oldukları görülmektedir. Hayatın her alanında olduğu gibi eğitim alanında da insanlar, ikamet edilecek yer, eğitim materyallerine erişim, kampüse ulaşım gibi birçok alanda en iyi koşullara sahip olmak istemektedir. Eğitim görülen ülkenin gelişmişlik düzeyi ve ekonomik durumuna paralel olarak öğrencilerin eğitim süresi boyunca karşı karşıya kaldıkları sorunlar azalmaktadır. Bu olgu üzerinde düşünülecek olursa geri kalmış ve/veya gelişmekte olan ülkelere doğru akan uluslararası öğrenci akımının temel sebebi belirlenmiş olur (Campbell & Li, 2008).

Gerek öğrencileri ekonomik yönden destekleyecek olan burs programları, gerekse öğrencileri akademik yönden destekleyecek eğitim programları ile devletler, uluslararası öğrenciler için cazip hale gelebilmektedir. Öğrencilerin yaşadıkları ekonomik sorunlar, öğrenim materyaline erişim zorluğu, ülkelerindeki kötü sosyoekonomik durum (savaş, ekonomik kriz vb.), kültürel problemler gibi nedenlerden dolayı öğrencilerin yabancı ülkelere olan ilgisi artmaktadır (McLachlan & Justice, 2009). Ancak kültürüne ve diline yabancı olunan bir ülkeye eğitim için gitmek her ne kadar heyecan verici olsa da öğrencilerin birtakım sorunlarla karşılaşabileceği olasıdır. Örneğin kültürel farklılıklar, dil problemleri, akademik sorunlar, ekonomik problemler, ulaşım problemleri ve barınma bu problemlerden yalnızca birkaçıdır. Her ne kadar olumsuz yönleri mevcut olsa da uluslararası öğrenciler için yabancı kültürlerle doğru seyahat etmek heyecan verici olmakta ve bu göç günümüzde de artan küreselleşme ile devam etmektedir (Yue, 2009).

Kutuplaşmanın her alanda hızla yaygınlaştığı 21. yüzyılda eğitim alanında da bilhassa gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında eğitim destek programları açısından büyük bir rekabet ortaya çıkmıştır (Kıroğlu, Kesten, & Elma, 2010). 1981 yılında uygulamaya konan yabancı uyruklu öğrenci (YÖS) sınavı ile başlayan uluslararası öğrencileri Türkiye'ye yönlendirme süreci farklı programlar ve burs imkânları ile desteklenerek geliştirilmektedir. Yabancı uyruklu öğrencileri Türkiye'ye çekerek onlara daha iyi eğitim imkânı sağlama, diğer ülkelerle kültür alışverişini arttırma, Türkiye'yi, Türkçeyi ve yerel kültürü tanıtmaya gibi

hedefler taşıyan Türkiye, 2013 yılında UNESCO verilerine göre 38.590 uluslararası öğrenciye ev sahipliği yapmıştır. Tüm dünyadaki uluslararası öğrencilerin % 1.1'ine denk gelen bu rakam Türkiye'nin uluslararası eğitim sektöründen aldığı payı göstermektedir. Öte yandan, Amerika Birleşik Devletleri 740.482 uluslararası öğrenci ile bu alanda %21'lik oran ile en yüksek paya sahiptir (Günay, 2014).

Yükseköğretim Kurulu (YÖK)'nun 2005 yılına ait verilerinde, Azerbaycan, Türkmenistan, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan'dan gelen öğrencilerin birçoğunun mezun olma başarısı gösteremedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda öğrencilerin karşılaştıkları akademik ve sosyal sorunların yanı sıra yaşam standartlarının da öğrenimlerini devam ettirmelerine engel olduğu saptanmıştır. Bu noktada tespit edilen durumlarda gerekli tedbirlerin alınması ve farkındalığın ön plana çıkarılması hedeflenmektedir (Günay, 2014).

YÖK (2005) raporunda, yabancı öğrencilerin geldikleri ülke fark etmeksizin eğitim dili (Türkçe) bakımından bazı noktalarda (akademik dilin yetersizliği, yazma, konuşma, anlama bakımından sorun yaşama vb.) zorlandığı saptanmıştır.

Bu noktalardaki sorunlar, yabancı uyruklu öğrencilerin akademik yaşantılarına olduğu kadar sosyal tecrübelerine de (sosyal faaliyetlere katılamama, akranlar tarafından dışlanma, Türk arkadaşlar ve hocalar ile etkin iletişim kuramama, dilsel problemlerin sebep olduğu başarısızlık sebebiyle ortaya çıkan depresyon hali vb.) negatif yönde etki etmektedir.

Alanyazındaki mevcut çalışmalar ise uluslararası öğrencilerin akademik beklentilerini hayata geçirmede yaşadıkları en temel sorunun ekonomik yetersizlikler olduğunu göstermektedir (Ercan, 1998; Kıroğlu vd., 2010). Bu ekonomik yetersizliklerin asgari düzeye indirgenebilmesi için yabancı uyruklu öğrencilere yeni olanaklar sağlanmalıdır.

Türkiye, topraklarında eğitim gören yabancı uyruklu öğrenci sayısını arttırmak amacıyla üniversitelerde çeşitli yasal ve idari düzenlemelere (sağlık sigortası ve cep harçlığını bünyesinde barındıran burs imkânları, yurt olanakları vb.) ek olarak yabancı hükümetlere ve öğrencilere sağladığı burs imkânlarını da arttırmıştır. “Türkiye Bursları (YTB)” başlığı altında 14 farklı burs programı ile uluslararası öğrenciler Türkiye'ye davet edilmektedir. 2018 verilerinde ise toplamda 150'den fazla ülkeden yaklaşık olarak 135 bin başvuru yapıldığı saptanmıştır. 2012 yılından bugüne kadar Türkiye Bursları'ndan mezun olan öğrenci sayısı 20 bini geçmiş ve aktif öğrenci sayısının ise ortalama 17 bin kişi olduğu tahmin edilmektedir (T.C. Kalkınma Bakanlığı, 2014). Bütün bu veriler göz önüne alındığında Türkiye'nin yaptığı düzenlemeler sonucunda ülkenin yabancı öğrenciler için cazip hale getirilmesi hedefine doğru net bir şekilde yürüdüğü görülmektedir.

YTB, ilk olarak çevrimiçi başvurularla ön elemeyi yapmakta ve ardından yüze yakın ülkeden öğrencinin tercih ettiği bölümü seçmesindeki amacı, geleceğine yönelik hedefleri, ülkesine ne şekilde yarar sağlayacağını belirlenmesi gibi konuları kapsayan mülakat aşamasını gerçekleştirmektedir. Böylece öğrencilerin yetenekleri dikkate alınarak ortalama puan belirlenmekte ve başarılı olan öğrenciler seçilip kabul edilmektedir.

YTB, Türkiye'nin eğitimde dışa açılma çabasında önemli bir yer tutmaktadır. Burslara yapılan başvuru sayısının fazlalığı sadece Türkiye'nin eğitim faaliyetlerinin nitelikli oluşunu değil, aynı zamanda YTB'nin de başarısını göstermektedir (T.C. Kalkınma Bakanlığı, 2014).

YÖK ve YTB arasında yapılan anlaşma ile üniversitelerde Türkiye Bursları Koordinasyon Ofisleri kurulmuştur. Bu ofislerde yabancı uyruklu öğrencilere yönelik rehberlik faaliyetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. Ayrıca burslu öğrencilerin barınmalarına yönelik olarak YTB YURTKUR ile işbirliği içerisinde. Bu işbirliği ile yüksek lisans ve doktora öğrencileri de dâhil olmak üzere yabancı uyruklu öğrencilerin daha iyi şartlarda barınmalarına imkân sağlayan yüksek ücretli yurtlarda Türkiye Bursları kapsamında kontenjan ayrılması için çalışmalar da mevcuttur (T.C. Kalkınma Bakanlığı, 2014).

Türkiye'de yükseköğrenim görmek isteyen yabancı uyruklu öğrenciler her yıl ÖSYM tarafından Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Tacikistan ve Tataristan'da yapılan Türk ve Akraba Toplulukları Sınavı (TCS)'na tabi tutulmaktadır. İslam Kalkınma Bankası, Türk Diyanet Vakfı vb. kurumlar vasıtasıyla da yabancı uyruklu öğrenciler Türkiye'ye gelebilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) 2010 verilerine göre, günümüzde eğitim ve öğretimini Türkiye'de tamamlamak amacıyla ülkeye giriş yapan yabancı uyruklu öğrenci sayısı 6030'a ulaşmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerin dünya ve Türkiye'deki bu hareketliliği tabii olarak dil ve eğitim ile ilişkili sorunlara ek olarak birçok sosyokültürel ve ekonomik sorunu da beraberinde getirmektedir.

Yabancı uyruklu öğrenciler üzerine yapılan çeşitli çalışmalar söz konusu bu bireylerin yalnızlık, uyumsuzluk, çekingenlik, kültürel şok ve psikolojik sıkıntılardan muzdarip olduklarını göstermektedir (Biggs, 1999; Furnham, 1997; Lewins, 1990; Tomich, McWhirter, & King, 2000). İngiltere'de eğitim gören Çin kökenli 12 öğrenciyle yapılan başka bir çalışmada ise yabancı öğrencilerin üstesinden gelmeleri gereken en önemli sorunun sosyokültürel uyumsuzluk olduğu tespit edilmiştir (Yang, 2006).

Türkiye'ye öğrenim görmek amacıyla gelen yabancı uyruklu öğrencilerin karşı karşıya kalacakları esas sorunların dilsel ve akademik kaynaklı olacağını ön görüldüğü ve çalışmaların çoğunlukla bu alanlarda ağırlık kazandığı dikkatlerden kaçmamaktadır. Hâlbuki

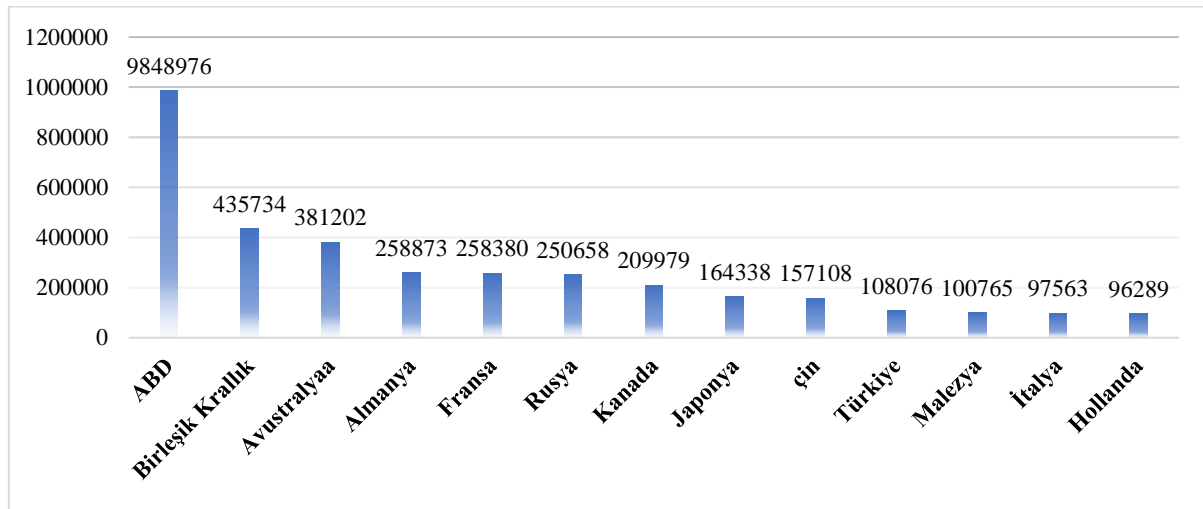
yukarıda zikredilen ve üzerinde durulan araştırma sonuçları yabancı uyruklu öğrencilerin sosyokültürel uyum problemleri ve ekonomik sıkıntılarının da azımsanmayacak düzeyde olduğunu kanıtlar niteliktedir. Bu bağlamda bu çalışmanın, yabancı uyruklu öğrencilerin sosyokültürel uyum ve ekonomik sorunları üzerine yoğunlaşmak konusunda alanyazına önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Her üniversite öğrencisinin belli başlı sorunları olmakla birlikte yabancı bir ülkede eğitim gören öğrencilerde bu sorunlar şartlara bağlı olarak daha fazladır. Bir öğrencinin ülkesinden ayrılıp dilini bilmediği yabancı bir ülkeye gittiği göz önüne alındığında, karşılaşılabileceği zorlukların boyutları anlaşılabilir. Yabancı uyruklu öğrenciler üzerinde yapılan çalışmalar bu öğrencilerin yalnızlık, uyumsuzluk, çekingenlik, kültürel şok ve psikolojik sorunlar yaşadıklarını göstermektedir (Biggs, 1999; Furnham, 1997; Lewins, 1990; Tomich vd., 2000).

Yapılan bütün bu çalışmalar doğrultusunda, Türkiye’de eğitim gören yabancı öğrencilerin özellikle akademik, sosyal ve ekonomik sorunlar yaşadıkları saptanmıştır. Akademik dil desteğinin yetersizliği bu alanda düzenlemelere gidilmesi gerektiğini bir kez daha gözler önüne sermektedir (Günay, 2014).

Araştırma Problemleri

1975 yılında dünyada eğitim göre uluslararası öğrenci sayısı 800 bin iken; 2010 yılında bu rakam 4,5 milyona, bugün ise 7.5 milyona çıkmıştır. Ayrıca 2023 yılında uluslararası öğrencilerin sayısının yaklaşık 20 milyon olacağı tahmin edilmektedir (<https://www.ytb.gov.tr/uluslararasi-ogrenciler/uluslararasi-ogrenci-hareketliliği>).

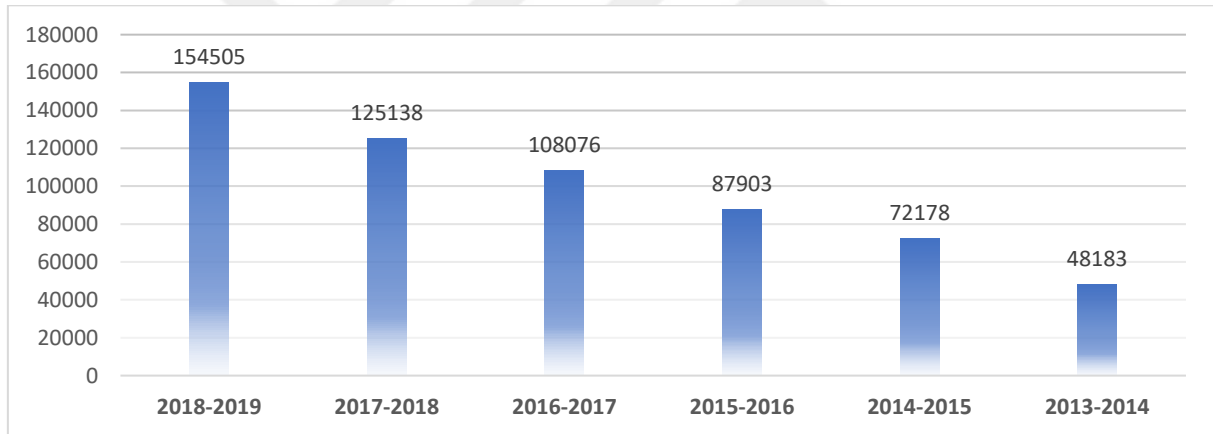

Şekil 1. 2017 yılında ülkelere göre uluslararası öğrencilerin hareketliliği (<http://data.uis.unesco.org>)

Şekil 1'e bakıldığında dünyada en çok uluslararası öğrenciye sahip ülke Amerika Birleşik Devletleri iken; bu ülkeyi Birleşik Krallık, Avustralya, Almanya, Fransa, Rusya Kanada, Japonya, Çin, Türkiye, Malezya, İtalya ve Hollanda izlemektedir.

Tüm dünyadaki uluslararası öğrencilerin sadece yüzde 1.1'ini barındırması Türkiye'nin uluslararası eğitim sektöründen aldığı payın yetersizliğini ortaya koymaktadır. Amerika Birleşik Devletleri 740.482 uluslararası öğrenci ile bu alanda aslan payı olan yüzde 21'e sahiptir (Günay, 2014). Ayrıca hem dünyada, hem de Türkiye'de yabancı uyruklu öğrenci sayısında kayda değer değişiklikler görülmektedir. Yabancı uyruklu öğrencilerin çoğunluğu BDT (Bağımsız Devlet Topluluğu) ülkelerinden (Türkmenistan, Azerbaycan, Gürcistan), Afrika'dan (Nijerya, Fas, Gana), Orta Doğu'dan (Irak, Ürdün, Türkiye) ve Asya (Hindistan, Çin, Vietnam) ülkelerindedir (Chin, Markey, Bhargava; Kassam, & Loewwnstein, 2017).

Son yıllarda Türkiye diğer sektörlerde olduğu gibi eğitim sektöründe de özellikle Türk Cumhuriyetleri ve köken olarak akraba olduğu toplulukların yanı sıra komşu ülkelere gelen öğrenciler için de bir cazibe merkezi haline gelmektedir (Kiroğlu vd. 2010).

Şekil 2. 2013-2019 yılları arası Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu öğrencilerin hareketliği (<https://istatistik.yok.gov.tr>)

Şekil 2'ye bakıldığında, Türkiye'ye 2013-2019 yıl arası gelen yabancı uyruklu öğrencilerin sayısının her yıl bir önceki yıla oranla arttığı görülmektedir. 2019 yılında Yüksek Öğrenim Kurulu tarafından son yapılan çalışmaya göre Türkiye'de eğitim gören yabancı uyruklu öğrencileri sayısı 154505'tir.

Bu çerçevede 1992 yılında Türkiye, Türk dünyasını hedef alan yeni politikaları ve bu politikalar çerçevesinde eğitim sektörünün kendisini daha da güçlendirebilmesi için "Büyük Öğrenci Projesi" adlı projeden yararlanmaya başlamıştır (Kavak & Baskan, 2001). Beş ülkenin katılımı ile oluşturulan Büyük Öğrenci Projesi, günümüzde 58 devlet ve topluluğu bünyesinde barındıran önemli bir yabancı öğrenci programı olarak faaliyetlerine devam etmektedir. Buna ek olarak, Türkiye'ye gelen uluslararası öğrenci sayısı hızla artış

göstermekte ve şu anda dünyanın 138 farklı ülkesinden eğitim görmek amacıyla Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu öğrenciler bulunmaktadır (Özçetin, 2013). Son 10 yılda, Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu öğrenci sayısı yaklaşık 147 bindir. Ayrıca bu rakamın 25 bini bursludur. 2023 yılında 200 bin uluslararası öğrenciye ulaşmak, Türkiye'nin nitelikli uluslararası eğitimde cazibe merkezi olma adına üzerinde çalıştığı önemli bir hedeftir (<https://www.ytb.gov.tr/uluslararasi-ogrenciler/uluslararasi-ogrenci-hareketliliği>).

Tablo 1. 2018-2019 Yılında Asya ve Afrika'dan Gelen Öğrenci Sayısı

Ülke	Sayı	Ülke	Sayı	Ülke	Sayı
Afganistan	6804	Fildişi	194	İran	7154
Benin	115	Gabon	40	Kamerun	583
Burkina Faso	192	Gambiya	169	Kenya	464
Cibuti	535	Gana	379	Komorlar Birliği	161
Çad	989	Gine	495	Kongo	181
Etiyopya	507	Gine-Bissau	137	Malavi	115
Fas	1071	Irak	7608	Mısır	2910
Moritanya	247	Somali	3764	Yemen	3076
Nijerya	1562	Tunus	396	Zambiya	195
Ruanda	167	Uganda	293	Zimbabve	100

Kaynak: <https://istatistik.yok.gov.tr>

Tablo 1'de görüldüğü üzere Türkiye'ye Asya ülkelerinden gelen yabancı uyruklu öğrenci sayısı fazladır. Tablo'ya göre Asya ve Afrika'dan Türkiye'ye en çok yabancı uyruklu öğrenci gönderen ülkeler şunlardır: Irak 7608, İran 7154 ve Afganistan ise 6804.

Tablo 2. 2018-2019 Yılında ABD ve Avrupa'dan Gelen Öğrenci Sayısı

Ülke	Sayı	Ülke	Sayı
Almanya	4378	İrlanda	12
ABD	661	İspanya	72
Birleşik Krallık	192	İsveç	69
Fransa	356	İsviçre	174
Danimarka	78	İtalya	119
Finlandiya	26	Protekiz	14

Kaynak: <https://istatistik.yok.gov.tr>

Tablo 2'ye göre ABD ve Avrupa'dan gelen yabancı uyruklu öğrenci sayısı fazla değildir. 2018-2019 yılları arası Almanya'dan gelen yabancı uyruklu öğrenci sayısı 4378'dir. Türkiye'de bulunan üniversiteler yabancı uyruklu öğrencileri kendi bünyesinde kabul etmekte ve Türkiye, her geçen gün eğitim görmek amacıyla ülkeye giriş yapan öğrenci sayısını artıran bir ülke konumuna gelmiştir. Özellikle Türk Cumhuriyetleri, akraba toplulukları ve gelişmekte olan anlaşmalı ülkelerden çok sayıda öğrenci gelmektedir. Örneğin ABD, İngiltere, Avustralya, Fransa ve Almanya'dan; Azerbaycanlı, Türkmenistanlı, Kazakistanlı, Kırgızistanlı, Afganistanlı, Moğolistanlı, Ürdünlü, Yunan, Makedonyalı, Cibutili, Mozambikli, Somalili Sudanlı gibi pek çok öğrenci ise Türkiye'de eğitim almak istemektedir

(Özçetin, 2013). Nihayetinde Türkiye maddi ve manevi olanaklarıyla, uluslararası öğrenciler için nitelikli eğitim alabilecekleri bir merkez haline gelmektedir.

Tablo 3. 2018-2019 Yılında Kayıtlı Yabancı Öğrenci Sayısı

	Erkek	Kız	Toplam
Ön Lisans	9196	5471	14667
Lisans	71417	38408	109825
Yüksek Lisans	13965	7651	21616
Doktora	5642	2755	8397
Toplam	100220	54285	154505

Kaynak: <https://istatistik.yok.gov.tr> Tablo 21

Tablo 3'e göre 2018- 2019 yılında yabancı uyruklu öğrenci sayısı toplam 154505'tir. Bunların 14667'si ön lisans, 109825'i lisans, 21616'sı yüksek lisans ve 839'u ise doktora eğitimi görmektedir.

Sovic (2009) uluslararası öğrencilerin gruplar halinde farklılık gösterdiklerini öne sürmüştür. Bu farklılıklar, deneyime, becerilere, dile hâkimiyetten kaynaklanmaktadır. İnsanlar farklı ulus ve kültürlerden geldiği için çeşitli sorunlarla karşılaşır. Bu nedenle, uluslararası öğrenciler yeni bir kültürel ve toplumsal ortama uyum sağlamada daha fazla zorlukla karşılaşmaktadır (Lee & Rice, 2007). Bu sorunlar öğrencileri yaşamlarında hayal kırıklığına uğratar hatta sömürülmeye maruz bırakabilmektedir (Sherry *vd.*, 2010).

Üniversitelerde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin yaşam standartlarını ve sosyal uyumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi, bu standartların hangi koşullarda üst seviyede olacaklarının saptanabilmesi ve onlara sunulacak hizmetlerde nelere dikkat edilmesi gerektiğinin ortaya konabilmesi oldukça önemlidir. Yapılan farklı çalışmalarda yabancı uyruklu öğrencilerin karşılaştıkları başlıca sorunun dil yetersizliği ve buna bağlı olarak akademik faaliyetlerde yaşanan sıkıntılar olduğu ortaya konulmuştur. Ayrıca yabancı uyruklu öğrencilerin yaşamsal doyumlarını ve sosyal uyumlarını önemli derecede etkileyebilecek sosyal ve kültürel farklılıklar, barınma, coğrafik koşullar ve ekonomik sorunlarla paralel hareket etmektedir (Sungur *vd.*, 2016).

Meloni (1986) yabancı öğrencilerin problemlerini 11 kategoride sınıflandırmıştır. Bu kategoriler: sağlık ve fiziksel gelişim, finans, yaşam koşulları ve istihdam, sosyal ve rekreasyon faaliyetleri, sosyal-psikolojik ilişkiler, evlilik ve cinsel sorunlar, ev ve aile, ahlak ve din, üniversite çalışmalarına uyum, gelecek: mesleki ve eğitim, program ve öğretim prosedürüdür.

Tinto (1975)'nin çalışmaları üniversitelerde birey örgüt uyumu konusunda yükseköğretimde teorik bir temel ve önemli bir araştırma uygulama alanı açmıştır. Buna göre,

öğrencilerin üniversiteye başlaması, öğrencinin hayatında bir geçiş aşaması olmaktadır. Çünkü öğrenci anne baba, aile ve arkadaşlarından ayrılarak yeni bir arkadaş grubunun içine katılmakta ve yeni davranışlar ve değerler kazanmaktadır. Eğer öğrenci akademik ve sosyal olarak ortama uyum sağlarsa ya da üniversite öğrenciye kolay uyum sağlayabileceği ve onu geliştirebileceği bir ortam sunarsa öğrenci hem üniversite yaşamına daha kolay uyum sağlayabilir, hem de akademik olarak başarılı olma olasılığını artırır. Bu durumun aynı zamanda üniversitelere olan bağlılığı da arttıracakı düşünülmektedir.

Her yıl dünya çapında ve Türkiye’de uluslararası öğrenci sayısının artması ile yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarının belirlenmesi ve bu sorunlara çözüm bulunması önemlidir. Bu bağlamda, bu çalışmada Erzurum Atatürk Üniversitesi’nde eğitim görmekte olan YTB’li uluslararası öğrencilerin akademik ve dil, sosyokültürel, ekonomik, barınma ve kişisel sorunlarının çeşitli demografik özellikler ile ilişkisi belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın alt problemleri;

- 1) Atatürk Üniversitesi’nde eğitim görmekte olan YTB’li uluslararası öğrencilerin akademik ve dil sorunları ile cinsiyet, Türkiye’de yaşanan süre, yaş, medeni durum ve eğitim alınan program arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 2) Atatürk Üniversitesi’nde eğitim görmekte olan YTB’li uluslararası öğrencilerin sosyokültürel sorunları ile cinsiyet, Türkiye’de yaşanan süre, yaş ve medeni durum arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 3) Atatürk Üniversitesi’nde eğitim görmekte olan YTB’li uluslararası öğrencilerin ekonomik sorunları ile cinsiyet, Türkiye’de yaşanan süre, yaş, medeni durum ve aylık gelir arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 4) Atatürk Üniversitesi’nde eğitim görmekte olan YTB’li uluslararası öğrencilerin barınma sorunları ile cinsiyet, Türkiye’de yaşanan süre, yaş, medeni durum ve kalınan yer arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 5) Atatürk Üniversitesi’nde eğitim görmekte olan YTB’li uluslararası öğrencilerin kişisel sorunları ile cinsiyet, Türkiye’de yaşanan süre, yaş ve medeni durum arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada Atatürk Üniversitesi’nde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin incelenmesi, bu sorunlara uygun çözüm yöntemlerinin belirlenmesi ve bu çözüm yöntemlerinin, yabancı uyruklu öğrencilerin

sorunlarının giderilmesinde kullanılması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara cevap bulunması hedeflenmiştir:

- 1) Atatürk Üniversitesi'nde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadıkları kişisel sorunlara (kendini yalnız hissetme, ülkelerini özleme, başarısızlıktan korkma vb.) ilişkin görüşleri nelerdir?
- 2) Atatürk Üniversitesi'nde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal yaşam ilişkileri (dışlanma korkusu, sosyal faaliyetlere erişebilme olanakları vb.) açısından yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?
- 3) Atatürk Üniversitesi'nde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin çevresel sorunlara (iklimin kurak olması, Erzurum'un soğuk olması vb.) ilişkin görüşleri nelerdir?
- 4) Atatürk Üniversitesi'nde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadıkları ekonomik sorunlara (yaşamın pahalı olması, iş olanaklarının kısıtlılığı, ülkelere gitmekte sorun yaşama vb.) ilişkin görüşleri nelerdir?
- 5) Atatürk Üniversitesi'nde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadıkları akademik sorunlara (Türkiye eğitim sisteminin farklı olması, dersleri anlamakta zorlanma, ders esnasında not tutmakta zorlanma, hocaları anlayamama vb.) ilişkin görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, Atatürk Üniversitesi'nde öğrenim gören YTB'li yabancı uyruklu öğrencilerin (Asya ve Afrika kıtaları ile diğer ülkelerden gelen) Erzurum'da karşılaştıkları sorunların tespiti, ihtiyaç ve beklentilerinin öğrenilmesi bakımından önemlidir. Bu araştırma Erzurum ili sınırlarında yaşayan ve Atatürk Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencileri ele alan ilk ve tek araştırma olması özelliğiyle daha önce yapılmış olan araştırmalardan ayrılmakta ve alana katkı sağlayabileceği düşünülen özgün bir çalışmadır.

Öte yandan;

- Türkiye'de her yıl bir önceki yıla göre toplam yabancı öğrenci sayısı artmaktadır. Öğrencilerin daha iyi bir eğitim alması ve aldıkları eğitimden daha verimli bir şekilde yararlanması için yaşadıkları problemlerin tespit edilmesi ve bu problemlere çözüm önerisi sunulup sorunların asgari düzeye indirilmesi önemlidir.
- Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde eğitim gören YTB'li yabancı uyruklu öğrenciler üzerine yapılan araştırmaların az olması nedeniyle bu konuda yapılacak olan

araştırmalar önem arz etmekte ve byolesi bir çalışmanın yapılmasını elzem kılmaktadır.

- Yabancı ğrencilerin çok çeşitli kültürlerden gelmeleri, dolayısıyla Türkiye’de yaşadıkları kültür şoku ve kültür farklılığı sorunlarının belirlenmesi ve bu sorunlara çözüm yolları aranması önemlidir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Bu araştırma, 2019-2020 yılında Erzurum Atatürk niversitesi’nde eğitim gören YTB’li lisans ve lisansüstü öğrencilerin durumunun incelenmesi ile sınırlıdır.
2. Yurtdışı Türk ve Akraba Topluluklar bursiyeri olan ğrencilerinin görüşleri ile sınırlıdır.
3. Bu araştırmaya Erzurum Atatürk niversitesi’ne 2019-2020 yılında eğitim görmek için gelen YTB’li öğrenciler, dil sorunu yaşamaları sebebi ile dâhil edilmemiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, Türkiye ve diğer ülkelerde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sorunlarını ele alan çeşitli araştırmalara yönelik kavramsal açıklamalara yer verilmiştir.

Dünyada her yıl yabancı uyruklu öğrencilerin sayısı artış göstermektedir. Söz konusu bu öğrencilerin en çok tercih ettikleri ülkelere bakıldığında; Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Avustralya'nın ilk üç sırayı aldığı görülmektedir. Öğrencilerin çoğunluğunu Asya ve Afrika ülkelerinin vatandaşları oluşturmaktadır. Yabancı öğrencilerin bu ülkeleri tercih etme sebeplerinin başında; söz konusu ülkelerin gelişmiş ülkeler olması, eğitim seviyelerinin yüksek olması, iyi bir burs imkânı sunması ve düşünce özgürlüğünün olması yer alır. Elbette daha iyi koşullar için ülkelerinin dışında eğitim alan bu öğrenciler kimi sorunlarla karşılaşmaktadır. Moony ve Gordon (1950)'un araştırmalarına bakıldığında yabancı uyruklu öğrencilerin en çok; kültür şoku, kültür farklılığı, dil yetersizliği, okuduğu bölümün zorluğu, yalnızlık vb. sorunlar yaşadıkları görülmektedir. Bu sorunlar yabancı uyruklu öğrenciyi maddi ve manevi olarak etkilemekte ve gelinen noktada psikolojik sorunlar baş göstermektedir.

Maslow (1968) teorisine dayanarak insan davranışları ihtiyaçlar hiyerarşisiyle motive edilir. Bu teoride, beş gereklilik doğaldır, bunları karşılamanın yolu edinimseldir. Eğer insanlar bir aşamada tatmin olmazlarsa, bir sonraki aşamada sorunlarla karşılaşabilirler (Maslow, 1968). Bu nedenle Maslow'a göre öğrencilerin ihtiyaçları karşılanmalı, memnuniyetlerini artırmak için sorunları azaltılmalıdır.

Maslow teorisi esas alındığında, üniversitelerde öğrenim görmekte olan yabancı uyruklu öğrencilerin akademik başarıları ve kişisel gelişimleri üzerinde hayat standartlarının ve sosyal çevrenin yadsınamayacak seviyede etkiye sahip olduğu fikrine ulaşılır. Bu sebepten, yabancı uyruklu öğrencilerin hayat standartlarını ve sosyal çevreleri ile olan uyumlarını etkileyen faktörlerin saptanması, bu etkenlerin hangi şartlarda üst seviyede olacağının tespit edilmesi ve onlara sunulacak olan hizmetlerde dikkat edilmesi gereken faktörlerin neler olduğunun açığa çıkarılması fazlasıyla önemlidir. Yapılan çeşitli çalışmalarda yabancı uyruklu öğrencilerin karşı karşıya kaldıkları sorunların başında dil yetersizliği ve buna bağlı olarak akademik faaliyetlerde yaşanan sıkıntıların geldiği belirlenmiştir. Buna ek olarak yabancı uyruklu öğrencilerin yaşam doyumlarını ve sosyal uyumlarını önemli seviyede

etkileyebilecek sosyal ve kültürel farklılıklar, barınma, coğrafik koşullar ve ekonomik sorunlar da küçümsenemeyecek düzeyde etkilidir (Sungur *vd.*, 2016).

Farklı ve yabancı bir ülkede eğitim görmek heyecan uyandırıcı nitelikte olsa bile her şeyden önce öğrencilerin atlatması gereken çok değişik psikolojik sorunlarla karşı karşıya kalacakları hakikati de es geçilmemelidir. Öğrenciler üniversite ile birlikte tamamen yeni bir eğitim sisteminin yanında yepyeni bir kültüre de uyum sağlamak zorunda kalırlar (Arthur & Flynn, 2011). ABD'de uluslararası öğrencilerin yaşama uyum sağlama yeteneklerini etkileyen değişkenler şu şekilde sıralanabilir: Kültürel mesafe, kültürel şok, sosyal destek, stres ve kaygı, dil ve engelleri, sınıf geçişi (Chin *vd.*, 2017). Heyn (2013), çalışmasında ABD'ye gelen Suudi Arabistanlı öğrencilerin kültür, eğitim geçmişi, dil, din, aile, ekonomik ve cinsiyete ilişkin sorunlarla karşılaştıklarını belirlemiştir. Alsulami (2018), çalışmasında Avustralya'daki Suudi uluslararası öğrencilerin yaşadıkları bazı zorlukları ilk olarak İngilizce dilindeki akademik sıkıntılar ve İngilizce öğretmenlerinin kötü deneyimleri; ikincisi kültürel zorluklar, yeni bir yaşam tarzına uyum sağlamak, din ile ilgili sorunlar ve kültürel şok; üçüncüsü yalnızlık hissi ve son olarak kötü deneyimler gibi kişisel sorunlardır. Bu konu ile ilgili başka bir çalışmada, Malezya'da dikkatleri üstünde yoğunlaştıran üç konu özellikle dil, sosyal ve kültürdür. Kültür en çok konsantrasyon toplantısında tartışılmıştır. Kültürde görüntülenen bileşenler uluslararası lisans öğrencilerinin zorlukları dil, nitelikler, yaşama ve Malezya kültürünün sanitasyon uygulamaları olarak sayılabilir (Chen, 1999; Lin & Yi, 1997; Tseng & Newton, 2002).

Pittsburgh Üniversitesi'nde yapılan farklı bir çalışmada lisansüstü düzeyde eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin adaptasyon sorunları ve bunların çözüme kavuşturulması için yararlandıkları çözüm yöntemleri ve başvurdukları yardım kaynakları araştırılmıştır (Güçlü-1996). Ercan (1998) araştırmasında yut dışında lisansüstü öğrenim gören öğrencileri konu alan incelemelerin birçoğunda, bu öğrencilerin sorunlarının akranları ile benzer olduğuna; ancak ek olarak yeni bir kültürle karşılaşmalarından kaynaklı olarak meydana gelen stresin sebep olduğu sorunlarla da karşı karşıya kaldıkları üzerinde durmuştur.

Lu (2001) çalışmalarının sonucu olarak, uluslararası öğrencilerin karşılaştığı sorunları dört kategoriye ayırmıştır: (1) Yemek kültürüne uyum, genel yaşam kriterlerine uyum, çevre ve ulaşım, mali sorunlar ve sağlık hizmetleri ile ilgilenme; (2) İngilizcede akademik yetersizlik gibi zorluklar, öğretim yöntemleri (3) Sosyokültürel, kültür şoku, rekreasyon problemleri (4) Kişisel psikolojik ev hastalığı, yalnızlık, depresyon, tecrit hissi ve değersizlik gibi sorunlar.

Biggs (2003) uluslararası öğrencilerin karşılaştığı sorunları üç ana kategoriye ayırır: Sosyokültürel uyum, dil, “kültür” kaynaklı öğrenme ve öğretme problemlerini içerir. Campbell ve Li'nin (2005) çalışması Yeni Zelanda Üniversitesi'ndeki Asyalı öğrencilerin problemlerini şu şekilde belirlemiştir: Uluslararası öğrencilerle yüzleşmek, dil ve kültürel farklılıkları içeren iletişim engelleri, yabancı sınıf davranışları hakkında bilgi eksikliği, akademik sözleşmeler, öğrenme desteği eksikliği, yerel öğrencilerle arkadaş olma güçlükleri ve aidiyet duygusu eksikliğidir (Campbell & Li, 2005; Poyrazlı & Grahame, 2007).

Bektaş (2008), öğrencilerin sosyal, ekonomik ve psikolojik kaynaklı uyum sorunları yaşadıklarını ve bu durumun ortaya çıkmasında öğrencilerin yeterli derecede rehberlik ve danışmanlık hizmeti görememelerinden kaynaklandığını düşünmüştür. Yeterli seviyede olmayan rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin temelinde ise mevcudiyet, bu rehberlik müesseselerinin İstanbul, Ankara ve İzmir dışında diğer illerde mevcut olmaması; insan kaynağı, buralarda görev almakta olan personellerin İngilizceyi etkin bir şekilde konuşur vaziyette olmamaları, talep edilen hizmetlerin yerine getirilmesi aşamasında çeşitli nedenlerden dolayı karşılaşılan yetersizlik ve eksiklikler olarak belirlenebilir.

Konuyla ilgili olarak yapılan farklı bir araştırmada (Allaberdiyev, 2007) yabancı öğrencilerin yaşadıkları uyum problemlerinin akademik hayatlarını etkilediği öne sürülmüştür. Bu açıdan bu araştırmanın yabancı öğrencilerin karşı karşıya kaldıkları uyum sorunları ile akademik hayatlarındaki başarıları arasındaki ilişkiyi saptamak için planlanmış son derece değerli ve öncü bir araştırma çalışması olduğu düşünülmektedir.

Asmaz (1995), Orta Asya kökenli olan ve Uludağ Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan öğrencilerin uyum düzeylerinde etkili olan bazı değişkenler üzerine incelemeler yapmış ve ebeveynlerinin eğitim düzeylerinin, çocuklarının üzerinde etkili olduğunu; eğitim seviyesi arttıkça, bireysel, genel ve sosyal uyum düzeylerinin arttığını belirlemiştir. Konuyla ilgili olan farklı bir araştırma da (Annaberdiyev 2006) Türkiye'de eğitim görmekte olan Türksoylu öğrenciler ile Türk üniversite öğrencilerinin psikolojik destek arama biçimlerini, psikolojik gereksinimlerini ve adaptasyonlarını belirli değişkenler yönünden incelemiştir. Allaberdiyev (2007)'in kaleme aldığı lisansüstü tezinde Türki Cumhuriyetlerden (Türkmenistan, Özbekistan, Kırgızistan vb.) yükseköğrenim görmek amacıyla Türkiye'ye gelen öğrencilerin uyum seviyeleri irdelenmiştir. Bu çalışmada üzerlerinde inceleme yapılan bu öğrencilerin ülkelerindeki mevcut sistemden uzak bir eğitim sistemi, farklı bir kültürel yaşam, Türkçeyi etkin şekilde konuşmakta zorlanma gibi çeşitli sorunların bireylerin öğrenim gördükleri üniversiteye ve yaşadıkları sosyal çevreye uyumlarını güçleştirdiğinden bahsedilmekte ve bu durumun akademik başarılarını olumsuz yönde etkilediği belirtilmektedir.

Kıroğlu *vd.* (2010) çalışmalarında Türkiye’de öğrenim görmekte olan yabancı uyruklu öğrencilerin ekonomik ve sosyokültürel sorunlarının tespit edilmesini hedeflemiştir. Öğrenciler ile bireysel olarak yapılan görüşmeler neticesinde şu sonuçlara ulaşılmıştır: Yabancı uyruklu öğrencilerin neredeyse tamamının birincil olarak kendi ülkelerinin vatandaşı olan öğrencilerle arkadaşlık kurduğu ve ikincil olarak da Türk kökenli öğrencilerle arkadaş olmayı yeğledikleri görülmüştür. Dahası bu öğrencilerin birçoğunun dışlanma hissine kapılmadıkları ve genel olarak yerli öğrencilerin önyargılı davranışlarına maruz kalmadıkları sonucuna varılmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerin çoğunun ekonomik anlamda zorluklar yaşadığı ve ailelerinin desteğiyle öğrencilik hayatlarını devam ettirdikleri tespit edilmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerin neredeyse hiçbirinin barınma sorunu ile karşı karşıya kalmadıkları ve çoğunluğunun arkadaşlarıyla birlikte yaşadıkları belirlenmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerin tamamına yakınının ev özlemi çekip ailelerini, arkadaşlarını ve memleketlerini özledikleri saptanmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’deki yemek kültürüne ilişkin görüşleri ise çeşitlilik göstermektedir. Öğrencilerin çoğunluğunun Türkiye’ye ilk geldiklerinde yemeklere alışmakta zorluk çektikleri ancak zamanla alıştıkları saptanmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerin çoğunun giyim konusunda önemli bir sorun yaşamadığı yine de bazı öğrencilerin giyim tarzları nedeniyle çevreden olumsuz tepki alabilme endişesi yaşadığı görülmüştür. Kendi ülkeleri ile Türkiye’nin gelenek-göreneklerinin birbirine oldukça benzemesi sayesinde öğrencilerin tamamına yakınının gelenek-görenek farklılığı bakımından sorun yaşamadığı saptanmıştır.

Karaoğlu (2007) tarafından, Gazi Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi TÖMER merkezlerinde öğrenimlerine devam etmekte olan yabancı uyruklu öğrenciler üzerinde yapılan diğer bir çalışmada, öğrencilerin sosyokültürel, ekonomik ve demografik durumları ile uyumlu davranışları ve kişilerarası ilişkilerinin oluşmasında rol oynayan etkenler tespit edilmiştir. Özkan ve Büyükyılmaz (2016)’ın araştırmalarında, üniversitelerin, yerli ve yabancı olmak üzere, farklı iki öğrenci çeşidine adil bir şekilde davranmaları ve kendi eğitim seviyelerini düşürmeden yollarına devam etmeleri önemli bir konudur. Dikkat edilmesi gereken ve oldukça önemli olan diğer bir mevzu da üniversite yönetimi yukarıda sözü edilen durumları sağlarken aynı zamanda üniversitede görevli personellerin performansları ile bu personellerin memnuniyetlerinin düşürülmemesine dikkat ederek işlerin etkin bir şekilde yürütülmesi, yönetilmesi ve denetimlerinin yapılması gerektiği düşüncesidir.

Farklı ülkelerden yükseköğrenim görmek amacıyla gelen öğrenciler için kendi ülkelerinkinden çok daha farklı bir eğitim sistemi, kendilerinkine çok uzak bir kültürde yaşamaya çalışma, Türkçeyi yeterli düzeyde konuşamama ve anlayamama, ekonomik gibi

problemleri öğrencilerin üniversiteye ve çevrelerine uyumlarını zorlaştırmanın yanında akademik alandaki başarılarına da olumsuz yönde tesir etmektedir(Özçetin, 2013). Çeşitli ülkelerden yükseköğrenimlerini tamamlamak için Türkiye'ye gelen öğrencilerin Türkiye'deki yaşam şartlarına anında uyum sağlamaları sanıldığı kadar basit değildir. Ellere geçen bu fırsattan ve eğitim öğretim standartlarından en iyi şekilde faydalanabilmeleri için yeni geldikleri bu toplumun sosyokültürel çevresine alışmaları sadece yaşanan sıkıntıların yok edilmesi için sarf edilen gayretlere ve çabalara bağlıdır. Bundan dolayı bu konuda yapılacak olan çalışmalar da büyük bir önem taşımaktadır (Allaberdiyev, 2007, s. 4).

Karşılaşılan Sorunlar

Bölümün bu kısmında hem Türkiye'de, hem diğer ülkelerde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin karşı karşıya kaldıkları dil ve akademik, kültürel, barınma, ekonomik ve kişisel sorunları ele alan çeşitli çalışmalara yönelik kavramsal açıklamalara yer verilmiştir.

Dil ve akademik sorunlar.

Zain (1965) Oregon Üniversitesi'nde eğitim görmekte olan 147 uluslararası öğrenci ile görüşerek hazırladığı araştırma raporunda, uluslararası öğrencilerin en büyük sorunlarını makale ve rapor yazma, sınıf içi tartışmalarda pasif kalma, not alma ve düzenlemede sıkıntı yaşamak olarak kategorize etmiştir. Öte yandan öğrencilerin büyük bir kısmının okudukları kitapları anlama, dersi anlama, kütüphaneden bilgi edinme, testleri zamanında bitirme gibi konularda daha az sorunla karşılaştıklarını belirtmiştir.

Sharma ve Mulka (1993), Amerika Birleşik Devletleri'nin Kuzey Karolina eyaletinde yüksek lisans eğitimi gören Avrupalı öğrenciler üzerinde bir çalışma yapmıştır. Ankete katılan 195 öğrenci, akademik İngilizce kullanmakla not alma, dersleri anlama, derse katılım ve tartışmalar gibi sınıfta karşılaşılan problemlerle mücadele ettiklerini dile getirmişlerdir. Tseng ve Newton (2002) Avrupalı olmayan lisansüstü öğrencilerin sözlü rapor vermeyi içeren akademik sorunları, sınıf tartışmasına katılmak, sınıfta not almak, dersleri anlama, uygun dersleri alma, çalışma ve rapor hazırlama vb. alanlarda sorun yaşadıklarını tespit etmiştir.

Antanattis (1990) ise dil eksikliğinin en büyük akademik engel olduğunu belirtmiştir. Shabeeb (1996)'e göre, uluslararası öğrenciler için en büyük uyum sorunu İngilizce dilinden kaynaklanmaktadır. Shabeeb, ileri sürülen sorunları incelemek için Washington'daki altı yüksekokul ve üniversitede lisans ve yüksek lisans öğrencileri üzerine yaptığı bu nicel çalışmada Michigan Uluslararası Öğrenciler Sorun Envanteri (Michigan School Program Information)'ni kullanmıştır.

Lin ve Yi (1997) araştırmalarının sonucunda kullanılan akademik dilin İngilizce olmasının öğrenciler için en büyük uyum sorunu olduğunu tespit etmiştir. İngilizceyi akıcı bir şekilde konuşamayan uluslararası öğrenciler bu durumdan psikolojik olarak olumsuz etkilenmekte ve bu öğrenciler öğretim asistanlığı için uygun olamama problemi ile yüz yüze kalabilmektedir. Öğretim üyelerinin yeni öğretim yöntem ve tekniklerini veya dersi anlamakta zorlanma gibi akademik alanlarda problemleri olan öğrenciler yeni akademik koşullara kolayca uyum sağlayamamaktadır (Lin & Yi, 1997)

Mori (2000)'nin araştırmasına göre gelen uluslararası öğrencilerin % 88'inin ana dilinin İngilizce olmaması öğrenciler için ciddi bir dezavantaj oluşturmuştur. Dil engeli ile mücadele eden birçok uluslararası öğrenci için en önemli sorun aksanları ve yerel ifadeleri anlamakta güçlük çekmesidir. Sawir (2005)'in beş farklı ülkeden gelen uluslararası öğrenciler üzerine yaptığı çalışmasında elde ettiği veriler de Mori'yi destekler niteliktedir. Bu öğrencilerdeki öğrenme gücünün temel kaynağı, öğrencilerin eğitim için yabancı bir ülkeye gitmeden önce dil becerilerini yeterince geliştirememelerine dayanmaktadır.

Gill (2007) uluslararası öğrencilerin ev sahibi ülkede kendilerini sosyal yönden önemli ölçüde geliştirdiğini ifade etmiştir. Dahası Gill, söz konusu öğrencilerin kişilerarası iletişim yönünde ilerleme kaydedip dillerini de geliştirdiğini belirtmiştir. Domville-Roach (2007) araştırmasında, "Dil öğrencilerin etkileşimi sağlamak ve duygu, düşünce ve fikirlerini başkalarıyla paylaşmak için kullanmaları gereken araçlardan biridir." İngilizceyi akıcı olarak konuşan öğrencilerin deneme sınavları hakkında bilgi edinme konusunda kendilerini rahat hissettikleri için akademik sınıflardaki etkinlikleri, dersliklerde veya araştırma makalelerine yaptıkları katkılar açık bir şekilde görülebilir.

Al-Zubaidi ve Richards (2009) araştırmalarında, uluslararası öğrencilerin problemlerini 3 kategoride sınıflandırmıştır: Bunlar, kültürel zorluklar, akademik zorluklar ve dil zorluklarıdır. Kültürel zorluklar öğrencilerin dini, etnik köken, yemek kültürü ve yaşam tarzı gibi çok kültürlü kimliğe gönderme yapmaktadır. Akademik zorluklar Malezya'daki eğitim sistemi, öğretim görevlileri ve öğretme metodolojileri ile ilgilidir. Dilden kaynaklı zorluklar ise dil laboratuvarları, görsel işitsel materyal (dinleme ve konuşma kasetleri, dil yazılımı vb.), kaynak kitaplar, internet erişimi sorunları olarak sayılabilir. Bununla birlikte öğrencilerin ve yerel halkın etkileşim deneyimi önem arz etmektedir. Öğrencilerin farklı eğitim ve kültürel ortama girmesi hem uluslararası öğrenciler, hem ev sahibi ülkeler için kültür alışverişi noktasında önemli bir avantaj olmaktadır (Gu, 2010). Harman, Hayden ve Nghi (2010), Vietnam'da yükseköğretim öğrencilerinin karşılaştıkları temel zorluğun öğretme teknikleri ile ilgili olduğunu belirtmiştir. Bunun yanı sıra çevre, akademik personelin nitelik

eksikliği ve öğretim elemanlarının öğretimdeki yetersizliği temel sorunlar arasında yer alabilmektedir. Akademik zorluklar ile yeni kültüre uyum sağlama paralellik göstermektedir. Bu noktada içine girilen yeni kültürel ortamda dil uluslararası öğrenciler için önemli bir sorundur.

Dilbilimsel stratejiler (televizyon izleme, kafeteryada veya süpermarkette Amerikalı insanlarla konuşmak vb.) ile uluslararası öğrencilerin günlük yaşamlarında İngilizce pratik yapmaları dil becerilerini geliştirmelerinde kilit öneme sahiptir. Dil engellerinin, arkadaş edinme üzerinde olumsuz etki oluşturabileceği açıktır. Bazı Amerikalı öğrencilerin yabancıları anlamakta zorlanmaları veya akıcı bir şekilde İngilizce konuşamayan uluslararası öğrencileri dinlemekte sabırsız davranmaları uluslararası öğrenciler ile Amerikalı öğrenciler arasındaki iletişimi olumsuz etkilemiştir (Kuo, 2011).

İlgili çalışmada (Al-Zubaidi & Richards, 2009; Alavi & Mansor, 2011) uluslararası öğrencilerin çoğunluğunun karşılaştıkları bir sorunun da mülakatı yapan personelin kullandığı İngilizce aksanın yeterince anlaşılır olmamasına dayandığı belirtilmiştir. Bu araştırma ile uluslararası öğrencilerin çeşitli zorluklardan muzdaripliğinin yanında ilk yıllardaki sorunlarının daha fazla olduğu sonucuna varılabilir. Bu sorunların temel nedenleri ise imkânların yetersizliği, farklı sosyal çevre, akademik sorunlar ve uluslararası hizmet programlarının eksikliği olarak sıralanabilir. Sonuçlar ayrıca, uluslararası öğrenciler arasındaki akademik zorluk kategorilerinin akademik sistem, öğretim metodolojisi ve fakültenin öğretim elemanlarına bağlı olarak değişkenlik gösterdiğini ortaya çıkarmaktadır. Bu araştırma Al-Zubaidi ve Richards tarafından desteklenmektedir. Dilbilimsel stratejiler, dil ve akademik olarak sorun yaşayan Asyalı uluslararası öğrenciler için gerekli seviyenin altında kalmıştır (Lin & Scherz, 2014).

Kültürel sorunlar.

Singh (2008) kültürü, belli bir toplum ya da grup tarafından geçmişte ve günümüzde paylaşılmış gerçeklerden oluşmuş bir yapı olarak ifade etmiştir. Earley ve Mosakowski (2004), kültürün etkisinin çok güçlü olduğunu ifade etmiştir. Hatta yazarlar, bu etkinin kültürden kültüre nasıl farklı olarak algılandığına değinmiştir. Kültür, insan davranışları, mimikler ve konuşma şekilleri üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Farklı kültürlerden olan insanların arasında iletişim kurmak ve mevcut durumu yorumlamak zorlaşmakta, hatta bunun neticesi olarak yanlış anlaşılmalara meydana çıkabilmekte ve gerekli olan işbirliği imkânsız hale gelebilmektedir (Earley & Mosakowski, 2004).

Mead (1998). Hofstede'in tanımından yola çıkarak kültürün ortaya çıkışı şu şekilde açıklanabilir: Kültür; belli bir gruba aittir, doğuştan değil sonradan öğrenilir, nesilden nesile aktarılır, değerler sisteminden oluşur ve grup ortamında davranışlarını sürekli ve tahmin edilebilir bir şekilde etkiler.

Campbell ve Li (2008) kültürü oluşturan temel faktörleri beş kategoride değerlendirmiştir. Bunlar; sosyal kimlik (dil, din, okuryazarlık oranı ve nüfus), tarihi geçmiş (sömürgecilik, dış güçlerin etkisi, efsaneler ve ekonomik hatıralar), ekonomik parametreler (ekonomik sistem, ekonomik gelişme, temel endüstriler, teknolojik gelişme), kurumsal faktörler (yönetim şekli, yasal sistem ve kurallar) ve coğrafya (iklim ve yer özellikleri). Marinis (2008)'e göre yeni bir ortama adapte olmaya çalışan uluslararası öğrenciler kültürel gruplar arasında popülasyonda homojen bir grup olarak sınıflandırılırken gözden kaçmaktadır.

Gudykunst ve Ting-Toomey (1988) sosyal ilişkilerin, kültürel farklılıktan güçlü bir şekilde etkilendiğini belirtmiştir. Uluslararası öğrenciler, arkadaşlarından ve ailelerinden ayrılıp başka bir ülkeye yerleştiğinde psikolojik olarak yeni ortama uyum sağlayamamaktadır. Bu durum bireyin sosyal izolasyonuna yol açabilmektedir (Lin & Yi, 1997). Mukthya (2013) araştırmasında, birçok kültürü olan bir ülkede kültürler arasındaki farklılıkları öğrenmek için seyahat eden uluslararası öğrencilerin yeni bir kültüre uyum sağlamada çeşitli zorluklarla karşılaşabileceklerini tespit etmiştir. Yazar yapılan çalışmada, Hintli uluslararası öğrencilerin deneyimlerini değerlendirmektedir. Bu çalışmanın örneğini Amerika'da bir üniversitede öğrenim gören sekiz Hintli ile bir Orta Batılı yüksek lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Sonuçlar Hintli uluslararası öğrencilerin genellikle kültürel farklılıklara uyum sağlamada zorluklarla karşılaştıklarını göstermiştir (Mukthya, 2013).

Redmond (2000) farklı kültürler ile karşılaştıklarında öğrencilerin farklı stres türlerini deneyimleyebileceğini bildirmiş ve kültürün dört boyutunu belirlemiştir : (a) güç mesafesi, (b) belirsizlikten kaçınma, (c) bireycilik / kolektivizm ve (d) erkeklik / kadınlık. Bu dört boyuttan yola çıkarak Redmond kültürler arasındaki farklılıkları "kültürel mesafe" olarak adlandırmıştır. Güç mesafesi, bir kültürün üyeleri ve örgütlerin gücü arasındaki mesafedir. Belirsizlik bir kültürün belirsizliklerden kaçınma ve/veya belirsizlikten rahatsız olma durumudur.

Uluslararası öğrenciler sadece öğrenci olmakla ilgili zorluklarla değil, aynı zamanda kültürel farklılıklarla ilişkili zorluklarla da karşıya kalmaktadır (Binsahl & Chang, 2012). Birçok uluslararası öğrenci genellikle dil, din, iletişim tarzı, gıda, eğitim sistemi ve yaşam tarzından kaynaklanan sorunların yanı sıra öğrencilerde kültür şoku da görülebilmektedir. Li,

Chen ve Duanmu (2010) “akademik kültür şokunun doğrudan akademik bir kurumun öğrenme ortamı” olduğunu ileri sürmüştür.

Baier (2005) uluslararası öğrenciler için kültür şokunu ‘karışıklık hissi ve yeni bir kültüre maruz kalma endişesi’ olarak tarif etmektedir. Arthur (2004)'a göre uluslararası öğrencilerin kültürel esneklik geliştirmeleri gerekmektedir. Böylece maruz kaldıkları kültür şokunu en uygun biçimde tolere etmiş olacaklardır. Herkes kültür şokundan aynı şekilde, aynı zamanda veya aynı derecede etkilenmemektedir. Bu sebepten kimi bireylerde bazı belirtiler şiddetliken, kimilerinde ise oldukça hafif olabilmektedir. Bazıları için bu uzun süren bir ilişki olabilecek iken bazılarında da ilişkiler çok kısa sürebilmektedir. Bununla birlikte, tüm insanların (ve diğer hayvanların ve hatta bitkilerin) bu etkenlerden bazılarında maruz kalmaları normaldir. Bireyler yeni bir ortama taşındıklarında bir çeşit uyum sürecine girmekte ve bu süreç bireyi strese sokabilmektedir (Arthur, 2004). Hellsten (2002) çalışmasında Avustralya’ya seyahat etmeden önce buranın yaşam tarzı hakkında fikir edinen uluslararası öğrencilerin burada yaşamaya başladıktan sonra genellikle ciddi kültür şoku yaşadıklarını belirtmiştir. Yaşanılan sorunun ana sebebi, sınıfta aktif olma ya da öğretmenlere nasıl davranılması gerektiği konusunda yaşanan tereddütlerdir.

Gauntlett (2006) Avustralya'da eğitim gören Körfez destekli öğrencilerin yaşadıkları zorlukları araştırmıştır. Yazarlar, Körfez destekli öğrencilerin dini ve kültürel farklılıkların sebep olduğu sorunlar da dâhil olmak üzere bazı sorunlarını tespit etmiştir. Batı ülkelerine öğrenim görmek için giden Suudi öğrenciler de dâhil olmak üzere Körfez öğrencileri birçok kültürel farklılıklarla ilgili sorunlar yaşamaktadır. Bunlara ek olarak Suudi Arabistan kültürünün eğitimdeki farklı bir yönü, yükseköğrenim de dâhil olmak üzere eğitimin tüm aşamalarındaki cinsiyetler arasında görülen ayrışma olarak tespit edilmiştir. Böylece, Suudi Arabistanlı uluslararası öğrenciler Batı ülkelerine okumak için gittiklerinde, hayatlarında ilk kez farklı cinsiyetli bireylerle birlikte öğrenim görme deneyimi yaşamıştır (Gauntlett, 2006). Al-Jasir (1993)'e göre, Suudi Arabistan'daki öğrencilerin Birleşik Devletler'deki sosyal, kültürel ve akademik faktörler, öğrencilerin kültürel değerlerinde çok az değişikliğe sebep olmuştur. Al-Jasir ayrıca Suudi öğrencilerin kendi kültürlerini takdir ettiklerini bildirmiş ve ikamet süreleri uzadıkça Amerika Birleşik Devletleri'nde rahatsız olmaya başladıklarını belirtmiştir. Buna karşılık, Suudi Arabistanlı uluslararası öğrenciler yeni bir kültüre girerken uyum sağlama noktasında çelişkiler yaşamıştır. Bazen öğrenciler aynı yaşta, aynı kursta, aynı şehirde ve tamamen farklı deneyimler ile görülebilmektedir. Bazı durumlarda psikosomatik hastalığın belirgin fiziksel belirtileri ortaya çıkmaktadır (Hofstede, 1980; House, Hanges, Javidan, Dorfman, & Gupta, 2004; Trompenaars & Hampden-Turner, 1997).

Midgley (2009) tarafından yapılan bir çalışmada birçok evli Suudi Arabistanlı uluslararası öğrencinin ev sahibi ülkedeki bağımlı aile bireyleriyle ilgilenmesinin bazı zihinsel ve duygusal sorunlara neden olduğu belirlenmiştir. Evli Suudi Arabistanlı öğrencilerin, mücadele etmekte olan eşleri için endişe duydukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler, Avustralya kültürüne uyum sağlamakla birlikte bazen kendilerini yalıtılmış veya bazen çok korkmuş bulabilmektedir. Katılımcılardan biri eşi için duyduğu kaygılar hakkında şunları söylemiştir: “*Dersteyken zihinlerimiz evde kalıyordu*” Suudi Arabistan kültürünün bazı yönleri tüm dünyadaki birçok kültüre yabancı gibi görünse de Suudi Arabistanlı uluslararası öğrenciler bu kültüre değer vermekte ve kendi kültürlerinden uzakta yaşamaları sebebiyle kendilerini rahatsız hissetmektedir (Midgley, 2009)

Midgley (2009)'in benzer yaştaki iki Suudi Arabistanlı erkek uluslararası öğrencinin üzerine yaptığı bir çalışmada, aynı Avustralya üniversitesinde, aynı dersi alan bu öğrencilerin Avustralya'da yaşama ve eğitim zorluklarına farklı deneyimlerinden kaynaklanan farklı tepkilerinin mevcudiyetini gözlemlemiştir. Bunlardan biri aynı Suudi Arabistan kültürel normlarını uygulamayı tercih etmekte, kendininkinden farklı bir kültürü denemeyi arzulamamaktadır. Diğeri ise Avustralya kültürüne girmeyi tercih etmekte ve Suudi kültürünün uygulamasını görmezden gelmektedir. Midgley (2009) bu durumun sık sık aşırı sinirlilik, acı, kızgınlık, sosyal çevreden izolasyon ve depresyon şeklinde ortaya çıkabileceğini belirtmiştir.

Pan, Wong, Joubert ve Chan (2010) Çinliler arasındaki olumsuz etki ve kültürel stres faktörlerini karşılaştıran bir çalışma yapmıştır. Avustralya'daki öğrenciler ve Hong Kong'daki Çinli öğrenciler, daha büyük kültürel farklılıklara sahip bir ev sahibi ülkeye uyum sağlamanın Çinliler için kolay olmadığını belirtmiştir.

Ekonomik sorunlar.

Al-Shehry (1989) yılının bahar döneminde; Amerika Birleşik Devletleri'nde, Suudi Arabistanlı lisansüstü öğrencilerin endişelerini tespit etmek amacıyla MISPI'dan (Michigan School Program Information) yararlanarak bir anket yapmıştır. Bu çalışmanın katılımcılarını, aynı dönemde ABD'de öğrenim gören toplam 1.210 Suudi Arabistanlı öğrenciden 70'i kadın olan 345 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmadan elde edilen en önemli bulgu ise, Suudi Arabistanlı öğrenciler için en büyük endişenin finansal destek konusundaki eksikliklerdir.

Sharma ve Mulka (1993) ortak çalışmasında Kuzey Carolina'daki seçkin üniversitelere kaydolun, Avrupalı olmayan, 195 yüksek lisans öğrencisinin yaşadıkları uyum sorunlarına değinilmiştir. Araştırmada öğrencilerin mali sorunları üzerine odaklanılmıştır. Güçlü (1996),

Türkiye’de eğitim gören yabancı öğrenciler için en temel sorunun ekonomik sorunlar olduğunu belirtmiştir. Açıklan, Demirel ve Önsoy (1996) ortak çalışmasında eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin aldıkları başbakanlık burslarının çok düşük miktarda olduğunu belirtmiştir.

Li ve Kaye (1998) araştırmasında eğitim gören uluslararası öğrencilerin %30'unun ekonomik sorunları olduğunu ve bu ekonomik sorunlarının öğrenciler için en büyük sorun olduğunu tespit etmiştir. Kaçmazoğlu ve Şeker (1998) araştırmasında yabancı uyruklu öğrencilerin aldıkları bursların az olduğunu ve bu durumun öğrenciler için büyük bir sıkıntı oluşturduğunu tespit etmiştir.

Çağlar (1999) çalışmasında Türkiye’ye gelen öğrencilerin %3.3'lük dilimdeki öğrencilerin ailelerinin ekonomik durumlarının çok iyi, %13.3'lük dilimdeki öğrencilerin ailelerinin ekonomik durumunun kötü ya da çok kötü ve %70.5'lik dilimdeki öğrencilerin ailelerinin ekonomik durumunun orta ve daha aşağı olduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin burs miktarları belirlenirken bu durumun ciddiye alınması gerekmektedir. Poyrazlı ve Grahame (2007) çalışmasında ABD’de bir üniversitede eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin okul, barınma ve diğer ekonomik masraflarını karşılamakta zorluk çektiklerini belirtmiştir. McLachlan ve Justice (2009) tarafından Amerika’da yapılan araştırmada uluslararası öğrencilerin ekonomik sorunlarının eğitimlerinin ilk yıllarında daha etkili bir faktör olduğu belirlenmiştir. Özoğlu ve diğerleri (2012) bazı yabancı öğrencilerin ekonomik sorunları olduğunu tespit etmiştir. Burslu olan bazı öğrenciler, aldıkları bursun yetersiz olduğunu ve Türkiye'deki yaşam şartlarının çok pahalı olduğunu dile getirmiştir.

Diğer çalışmalar da Türkiye’de eğitim gören çoğu yabancı öğrencinin mali sorunlar yaşadıklarını ve öğrencilerin ülkelerine gidiş-geliş yapmak konusunda maddi sıkıntı çektikleri noktasında fikir birliği içindedir (Kıroğlu vd., 2010; Yardımcıoğlu, 2017).

Barınma sorunları.

Özoğlu, Gür ve Coşkun (2012) ortak çalışmasında, yabancı uyruklu öğrencilerin en önemli sorunlarından birinin barınma olduğunu tespit etmiştir. Ankara’da yurttan kalan bir öğrenci *"Yurtlarımız çok kirli, bundan dolayı çok rahatsız oluyorum ve odalar çok kalabalık."* sözleriyle yurttan duyduğu memnuniyetsizliği dile getirmiştir. Başka bir öğrenci de yurttaki odaların 8 kişilik olması, odaların çok kalabalık ve gürültülü olması sebebiyle ders çalışamadıklarını ifade etmiştir. Türkiye’de kendi imkânları ile öğrenim gören öğrencilerin sorunlarının çok olduğu tespit edilmiştir. Azerbaycan’dan ve Çeçenistan’dan kendi imkânları

ile gelen öğrencilerin, yaşadıkları en büyük sıkıntının barınma konusunda olduğunu ve öğrenciler için ev tutmanın çok zor ve çok pahalı bir yol olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Güldiken ve Özekicioğlu (2004) Anadolu üniversitelerinde ailelerinden uzakta öğrenim gören öğrencilerin bağlanma ile ilişkili sorunlarını ele alan çalışmasında, evde kalan öğrencilerin kiralarda çok yüksek olması ve evde 3'ten fazla öğrencinin barınması nedeniyle ders çalışamamaları; Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu'nda (KYK) kalan öğrencilerin TV izleyememe, temizlik sorunları ve yeterince çalışma salonu mevcut olmaması; özel yurtda barınan öğrencilerin TV izleyememe, temizlik ve ekonomik sorunlar yaşadıklarını belirtmiştir.

Abaslı ve Akman (2018) çalışmasında Türkiye'deki Azerbaycanlı öğrencilerin temel problemlerinden birini barınma sorunlarının teşkil ettiğini belirtmiş ve bu sorunları şu şekilde sıralamıştır: Devlet (KYK) yurtlarının kontenjanlarının yetersiz olması, özel yurtların çok pahalı olması.

Çağlar (1999) çalışmasında Türk ve Akarba Topluluklarından gelen öğrencilerin barınma sorunlarını şu şekilde sıralamıştır: Yurdun sağlıklı ve temiz koşullara sahip olmaması, oda arkadaşları ile geçinememe, yurt görevlileri ile yaşanan problemler, ev sahibi ile yaşanan problemler, yurda kayıt ve kabul problemleri, ev arkadaşları ile problem yaşama, kiralarda yüksek oluşu, yemek sıkıntısı, okula ulaşım problemi, komşularla yaşanan sorunlar ve ders çalışma olanaklarının sınırlı oluşu.

Kıroğlu vd. (2010) araştırmasında yabancı öğrencilerin barınma sorunu yaşamadıklarını ve öğrencilerin çoğunun ilk geldikleri zamanlarda akrabalarının ve arkadaşlarının evlerinde kalmayı tercih ettiklerini dile getirmiştir. Ayrıca yabancı öğrencilerin çoğunun evde ve bazı öğrencilerin ise KYK yurtlarında kalmayı tercih ettiklerini tespit etmiştir.

Kişisel sorunlar.

Yeni bir ülkeye ve yeni bir kültüre geçiş yapılması sebebiyle, özellikle ilk birkaç ayda uluslararası öğrencilerin çoğu yalnızlık sorunu yaşayıp kendilerini ve dış dünyadan izole etmektedir. Örneğin Sawir vd. (2007) uluslararası öğrencilerin yaklaşık olarak üçte ikisi (200 öğrenciden yaklaşık 133'ü) özellikle ilk birkaç ayda dışlanma hissi veya yalnızlık yaşadıklarını belirtmiştir. Bu açıdan uluslararası öğrencilerin yalnızlık duygusundan kaçınmak için yerli veya diğer uluslararası öğrencilerle arkadaşlıklar kurmaları önemlidir. Sawir, Marginson, Deumert, Nyland ve Ramia (2007) araştırmalarında, yalnızlık ve izolasyon problemlerinden kaçınmanın en iyi yolunun uluslararası ve yerel öğrenciler arasında

dostluklar kurabilmek ile ortadan kaldırılabileceğini ileri sürer. Ayrıca sosyal desteğin kaybı, psikolojik olarak iyi durumda olan uluslararası öğrenciler üzerinde depresyon ve yalnızlık vb. olumsuz etkilere neden olabilmektedir.

Uluslararası öğrenciler arasındaki yüksek sosyal bağlantı, daha az psikolojik stres ve yeni sosyal çevreye daha kolay uyum sağlanması ile ortaya çıkmaktadır (Yue, 2009). Yeni duruma uyum sağlayamayan küresel lisans öğrencileri psikolojik sorunlarla karşılaşmaktadır (Lin & Yi, 1997; Mori, 2000; Tseng & Newton, 2002). Örneğin, halsizlik, hastalık, depresyon, gerginlik, öfke, inzivaya çekilme, karakter kaybı, uyku bozukluğu, motivasyon eksikliği, merkeze uygun olmayan davranışlar ve rahatsızlık duymak bunlardan birkaçıdır.

Uluslararası öğrencilerin kişisel sorunları olarak sınıflandırılan finansal yardım gibi dışlanma korkusu, yalnızlık, sosyal destek, yerel topluluk içindeki dostluklar ve ayrımcılık gibi konular birçok araştırmacı tarafından tartışılmıştır (Sharma 1971; Al-Shehri, 1989; Al-Jasir 1993; Shabeeb 1996; Khawaja & Dempsey, 2008; Sawir *vd.*, 2008; Hofer, 2009; Latif, Bhatti, Maitlo, Nazar & Shaikh 2012; Mukthyala 2013; Rundles, 2013; Caldwell, 2013).

Çeşitli çalışmalar göz önüne alındığında, dünyanın çeşitli bölgelerindeki uluslararası öğrenciler her yıl artış göstermektedir. Bu öğrencilerin önemli bir oranını Asya ve Afrika kıtalarından gelen öğrenciler oluşturmaktadır. Yabancı uyruklu öğrencilerin çoğu, yeni bir ülkeye ve yeni bir kültüre geçiş yapması sebebiyle özellikle ilk birkaç ayda yalnızlık yaşayıp kendini çevreden izole etmektedir (Sawir *vd.*, 2007). Ayrıca uluslararası öğrenciler, arkadaşlarından ve ailelerinden ayrıldıktan sonra başka bir ülkeye yerleşmede psikolojik olarak strese girip sosyal ortamdan izole olabilir (Lin & Yi, 1997). Buna ek olarak uluslararası öğrencilerin ekonomik sorunlarının eğitimlerinin ilk yıllarında daha etkili bir faktör olduğu tespit edilmiştir (McLachlan & Justice, 2009). Ayrıca yabancı uyruklu öğrencilerin en önemli sorunlarından birinin barınma olduğu belirtilmiştir (Özoğlu *vd.*, 2012). Uluslararası öğrenciler sadece öğrenci olmakla ilgili zorluklarla değil, aynı zamanda kültürel farklılıklarla ilişkili zorluklarla da karşıya kalmaktadır (Binsahl & Chang, 2012). Farklı yerlerde yapılan farklı çalışmalarda uluslararası öğrencilerin genel olarak dil yetersizliği, kültür şoku, kültür farklılığı, ekonomik ve psikolojik vb. konularda sorun yaşadıkları söylenebilir. Bu araştırmadan elde edilen veriler ile Erzurum'da eğitim gören YTB'li yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarının benzer olduğu görülmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Araştırma Yöntem

Bu başlık altında araştırmanın modeli, evreni ve örneklemini, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemi verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Geçmişte ya da halen var olan bir durumun ve olduğu şekliyle betimlenmesini amaçlayan araştırmalardır (Karasar, 2012, s. 79). Araştırmada değişkenler arasındaki ilişkiler açıklanmaya ve belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçlara yönelik olarak tarama araştırmalarında genellikle geniş bir kitleden araştırmacı tarafından belirlenen cevap seçenekleri kullanılarak bilgi toplanır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2011, s. 232). Bu araştırmada mevcut durumu belirlemeye ve değişkenler arasındaki ilişkileri açıklamaya çalışılmıştır.

Evren ve Çalışma Grubu

Belirli bir çalışma için evrenin kesin tanımı, kimin veya neyin ilgilendiğini belirten araştırma sorusu tarafından belirlenir. Evren bireyler, insan grupları, örgütler ve hatta nesnelere olabilir (Lavrakas, 2008). Araştırmanın evrenini, Atatürk Üniversitesi'nde lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimi gören yabancı uyruklu öğrenciler oluşturmaktadır. Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde eğitim görmekte olan 378 YTB'li öğrenciden tamamına ulaşılmaya çalışılmış ancak çeşitli sebeplerden dolayı (il dışında bulunma, derslerin yoğunluğu vb.) 250 tanesine anket formlarının doldurulması amacı ile ulaşılabilmektedir.

Öğrencilere ilişkin demografik bilgilere Tablo 4'te yer verilmiştir.

Tablo 4. Atatürk Üniversitesinde Eğitim Gören Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Bursiyeri Öğrencilerin Sosyodemografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Değişkenler		Sayı(n)	Yüzde(%)
Cinsiyet	Erkek	166	66.4
	Kadın	84	33.6
Yaş	17-25	195	78.0
	26 ve üstü	55	22
Medeni Durum	Bekar	223	89.2
	Evli	27	10.8

Tablo 4 (devamı)

Türkiye’de Yaşanılan Süre	1 yıl ve yıldan az	32	12.8
	2-3 yıl	105	42.0
	4-5 yıl	76	30.4
	6 yıl üstü	37	14.8
Eğitim Alınan Program	Hazırlık	37	14.8
	Lisans	157	62.8
	Yüksek Lisans	44	17.6
	Doktora	12	4.8
Türkiye’de Kalınan Yer	KYK yurt	154	61.6
	Özel yurt	33	13.2
	Apart	3	1.2
	Ev	60	24.0
Aylık Gelir	350-700 TL	174	69.6
	701-950 TL	30	12.0
	951-1400 TL	29	11.6
	1401 TL üstü	17	6.8
Eğitim Alınan Bölüm	Mühendislik Fakültesi	67	26.8
	İİBF	33	13.2
	Edebiyat Fakültesi	31	12.4
	Sağlık Bilimleri Fakültesi	28	11.2
	Tıp Fakültesi	24	9.6
	Ziraat Fakültesi	16	6.4
	Eğitim Fakültesi	12	4.8
	Fen Bilimleri Enstitüsü	7	2.8
Diğer	32	12.8	

Araştırmaya katılan 250 YTB’li öğrencinin % 66.4’ü (n=166) erkek, %33.6’sı (n= 84) kadın olup, erkek öğrencilerin sayısının kadın öğrencilerin sayısından fazla olduğu görülmektedir. Yaş değişkeni ele alındığında, öğrencilerin %78’inin (n=195) 17-25 yaş aralığında, %20’sinin (n=52) 26-35 yaş aralığında ve %1.2’sinin (n=3) 36 ve üstü yaş aralığında olduğu görülmektedir. Medeni durum değişkenine bakıldığında, öğrencilerin %89.2’sinin (n=223) bekâr ve %10.8’i (n=27) evli olduğu, evli olanların ise yüksek lisans ve doktora yaptığı görülmektedir. Türkiye’de yaşanılan süre değişkeni ele alındığında %12’sinin (n=32) 1 yıl ve 1 yıldan az, %42.0’sinin (n=105) 2-3 yıl arası, %30’unun (n=76) 4-5 yıl arası ve %14.8’inin (n=37) 6 yıldan fazla zaman zarfında Türkiye’de bulunduğu görülmektedir. Eğitim alınan program değişkeni açısından bakıldığında, öğrencilerin %14.8’inin (n=37) hazırlık, %62.8’inin (n=157) lisans, %17.6’sının (n=44) yüksek lisans, %4.8’inin (n=12) doktora eğitimi aldığı görülmektedir. Türkiye’de kalınan yer değişkeni ele alındığında, öğrencilerin %61.6’sının (n=154) Kredi Yurtlar Kurumuna bağlı yurtlarda, %13’ünün (n=33) özel yurttan, %1.2’sinin (n=3) apartta ve %24’ünün (n=60) evde kaldığı görülmektedir. Aylık gelir değişkeni ele alındığında ise öğrencilerin %69.6’sının (n=174) aylık gelirinin 350-700 TL arasında; %12’sinin (n=30) 701-950 TL arasında; %11.6’sının (n=17) 951-1400 TL arasında ve %6.8’inin ise 1401 TL üstünde olduğu görülmektedir. Eğitim alınan bölüm değişkeni ele alındığında %26.8’ini (n=67) mühendislik fakültesi, %13.2’sini (n=33) İİBF, %12.4’ünü (n=31) edebiyat fakültesi,

%11.2'sini (n=27) sağlık bilimleri fakültesi, %9.6'sını (n=24) tıp fakültesi, %6.4'ünü (n=16) ziraat fakültesi, %4.8'ini (n=12) eğitim fakültesi, %2.8'ini (n=7) fen bilimleri enstitüsü, %12.8'ini (n=32) diğer bölümlerin oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 5. Atatürk Üniversitesinde Eğitim Gören YTB'li Öğrencilerin Uyrukları

Uyruk	Sayı (n)	Yüzde (%)	
Asya Kıtası	Afganistan	54	21.6
	Azerbaycan	8	3.2
	Bahreyn	1	.4
	Bangladeş	5	2.0
	Filistin	9	3.6
	Gürcistan	7	2.8
	Hindistan	1	.4
	Irak	4	1.6
	İran	13	5.2
	Kazakistan	7	2.8
	Kırgızistan	7	2.8
	Malezya	1	.4
	Moğolistan	8	3.2
	Nepal	1	.4
	Özbekistan	1	.4
	Pakistan	4	1.6
	Rusya	2	.8
	Suriye	27	10.8
	Tacikistan	4	1.6
	Türkmenistan	3	1.2
Ürdün	2	.8	
Yemen	11	4.4	
Afrika Kıtası	Benin	1	.4
	Burundi	2	.8
	Çad	5	2.0
	Etiyopya	2	.8
	Fas	1	.4
	Fildişi Sahilleri	1	.4
	Gambiya	1	.4
	Gana	1	.4
	Gine	1	.4
	Güney Afrika Cumhuriyeti	1	.4
	Güney Sudan	2	.8
	Kamerun	1	.4
	Kenya	2	.8
	Kongo	1	.4
	Libya	3	1.2
	Madagaskar	4	1.6
	Mali	2	.8
	Moritanya	1	.4
	Mısır	4	1.6
	Nijerya	2	.8
	Ruanda	1	.4
	Somali	11	4.4
	Sudan	6	2.4
	Tanzanya	7	2.8
Zambiya	7	2.8	
Toplam	250	100.0	

Uyruk değişkeni açısından bakıldığında, öğrencilerin %74.8'inin (n=187) Asya ülkelerinden ve %25.2'sinin (n=63) Afrika ülkelerinden geldikleri görülmektedir. Öğrencilerin çoğunluğunu %21.6'lık dilim ile (n=54) Afganistanlı öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir. Bunları %10.8 (n=27) ile Suriye'den gelen öğrenciler ikinci sırada, %5.2 (n=13) ile İran'dan gelen öğrenciler üçüncü sırada ve %4.4 (n=11) ile Yemen ve Somali öğrenciler dördüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 6. *Atatürk Üniversitesi'nde Eğitim Gören YTB'li Öğrencilerin Türkiye'yi Tercih Etme Sebepleri*

Türkiye'yi Tercih Etme Sebebi		Sayı (n)	Yüzde (%)
İyi Bir Eğitim Almak	Evet	176	70.4
	Hayır	74	29.6
Coğrafi Olarak Ülkeme Yakın Olması	Evet	44	17.6
	Hayır	206	82.4
Burs İmkânları	Evet	90	36.0
	Hayır	160	64.0
Kültürlerimizin Yakın Olması	Evet	83	33.2
	Hayır	167	66.8
İstediğim Bölümü Okuyabilmem	Evet	79	31.6
	Hayır	171	68.4
Diğer	Başka seçenek yoktu	1	0.4
	Burada yaşıyorum	1	0.4
	Macera için	1	0.4
	Mecburen	1	0.4
	Meraktan geldim, Türkiye'de yaşamaya devam edebilirim, burayı sevdim	1	0.4
	Müslüman ülke olduğu için	1	0.4
	Eğitim imkânları iyi olduğundan dolayı	1	0.4
	Sadece yurtdışına çıkmak için	1	0.4
	Savaştan dolayı buraya gelmek zorunda kaldım	2	0.8
	Tedavi için	1	0.4
	Türkiye iyi ve özgür bir ülke olduğu için	2	0.8
	Çünkü Türkiye'yi seviyordum	3	1.2
	Yeni bir dil öğrenmek için	2	0.8
	Zaman kaybetmek için	1	.4

Türkiye'yi tercih etme sebebi ele alındığında ise öğrencilerin %70.4'ünün (n=176) iyi bir eğitim almak, %17.6'sının (n=44) coğrafi olarak ülkelerine yakın olması, %36'sının (n=90) burs imkânları, %33.2'sinin (n=83) kültürlerinin yakın olması, %31.8'inin (n=79) istediği bölümü okuyabilmesi ve %7.6'sının ise (n=19) başka seçenek olmaması, Türkiye'de yaşayan bir göçmen olması, macera istemesi, mecbur kalması, Türkiye'ye merakının olması ve Türkiye'yi sevmesi, Türkiye'nin Müslüman bir ülke olması, burs imkânlarının iyi olması, yurtdışına çıkmak, ülkesinde savaş olduğu için zorunlu olarak Türkiye'de kalması, tedavi olması, Türkiye'nin iyi ve özgür bir ülke olması, Türkiye'yi sevmesi, yeni dil öğrenmesi ve boş zamanlarını doldurmak seçeneklerinin bulunduğu diğer sebepleri seçtikleri görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anketin oluşturulması sürecinde gerekli izinler alınarak Ercan (2012) tarafından geliştirilen anketin maddelerinden yararlanılmıştır.. Ankette 44 maddeye yer verilmiştir. Anketin birinci bölümünde cinsiyet, uyruk, Türkiye’deki yaşam süresi, yaş, medeni durum, eğitim alınan program, eğitim alınan bölüm, Türkiye’de kalınan yer, aylık gelir, Türkiye’yi tercih etme sebebi, ikinci bölümünde ise akademik, dil, sosyokültürel, ekonomik, barınma ve kişisel sorunlara ilişkin maddeler yer almaktadır. Ankette yer alan maddelerin araştırma problemleri ile tutarlılığını görmek amacıyla eğitim bilimleri alanında doktora sahibi olan uzman üç kişiden görüş alınmış ve uzmanlardan gelen dönütler ışığında gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Uygulama yapılmadan önce ankette yer alan maddelerin araştırmaya katılan öğrenciler tarafından anlaşılabilirliğini görebilmek için araştırmaya katılmayan altı YTB’li öğrenciye anket uygulanmış ve maddeler için dönütler alınmıştır. Bu doğrultuda anlaşılmadığı düşünülen maddeler revize edilmiştir ve ankete son hali verilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Araştırma iki yıl içerisinde tamamlanmıştır. 2018-2019 yılında, araştırma önerisi verilmiş ve araştırmanın kuramsal çerçevesi hazırlanmıştır. 2019-2020 yılında araştırmada kullanılan veri toplama aracı hazırlanmıştır. Öğrencilerin uygulamaya katılmaları için Atatürk Üniversitesi yabancı uyruklu öğrenci temsilcisi ile iletişime geçilmiş ve anketler YTB’li öğrenciye uygulanmıştır. Gönüllük esas alındığından dolayı anketi doldurmak istemeyen öğrenciler araştırmaya katılmamıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verileri bilgisayar ortamına aktarılmış ve verilerin analizinde istatistik paket programından yararlanılmıştır. Bu doğrultuda betimsel istatistiklerden frekans ve yüzde değerleri kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular

Bu bölümde, 2019-2020 yılında Atatürk Üniversitesi'nde eğitim gören Yurt dışı Türkler ve Akraba Toplulukları bursiyeri olan öğrencinin akademik, dil, sosyokültürel, ekonomik, barınma ve kişisel, bakımından değişiklik gösteren özelliklere sahip yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarına ilişkin verilerin bulguları, analizi ve yorumları yer almaktadır. Araştırmanın evrenini, Atatürk Üniversitesi'nde lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimi gören yabancı uyruklu öğrenciler oluşturmaktadır.

Öğrencilerin Akademik ve Dil Değişkenleri İle İlişkili Bulgular

Tablo 7. Öğrencilerin Akademik Sorunlarının Frekans ve Yüzde Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Akademik ve dil sorunları			
Türkiye'deki eğitim sistemi yaşadığım ülkeden farklı olduğu için uyum sağlamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	35	14
	Katılmıyorum	70	28
	Orta derecede katılıyorum	86	34.4
	Katılıyorum	36	14.4
	Kesinlikle katılıyorum	23	9.2
	Toplam	250	100
Derslere aktif olarak katılma konusunda sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	49	19.6
	Katılmıyorum	79	31.6
	Orta derecede katılıyorum	68	27.2
	Katılıyorum	41	16.4
	Kesinlikle katılıyorum	13	5.2
	Toplam	250	100
Ders esnasında not tutma açısından sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	31	12.4
	Katılmıyorum	65	26.
	Orta derecede katılıyorum	77	30.8
	Katılıyorum	46	18.4
	Kesinlikle katılıyorum	31	12.4
	Toplam	250	100
Ödevlerimi zamanında bitirme açısından sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	48	19.2
	Katılmıyorum	86	34.4
	Orta derecede katılıyorum	65	26
	Katılıyorum	37	14.8
	Kesinlikle katılıyorum	14	5.2
	Toplam	250	100

Tablo 7. (devamı)

Derse ilişkin kaynaklara ulaşma konusunda sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	39	15.6
	Katılmıyorum	76	30.4
	Orta derecede katılıyorum	72	28.8
	Katılıyorum	42	16.8
	Kesinlikle katılıyorum	21	8.4
	Toplam	250	100
Ders kitaplarını anlama konusunda sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	28	11.2
	Katılmıyorum	84	33.6
	Orta derecede katılıyorum	73	29.2
	Katılıyorum	47	18.8
	Kesinlikle katılıyorum	18	7.2
	Toplam	250	100
Grup çalışması yapma açısından sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	41	16.4
	Katılmıyorum	84	33.6
	Orta derecede katılıyorum	70	28
	Katılıyorum	40	16
	Kesinlikle katılıyorum	15	6
	Toplam	250	100
Arkadaşlarımla derse ilişkin bir konu hakkında tartışma açısından sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	48	19.2
	Katılmıyorum	95	38
	Orta derecede katılıyorum	65	26
	Katılıyorum	30	12
	Kesinlikle katılıyorum	12	4.8
	Toplam	250	100
Öğretim elemanları ile iletişim kurma açısından sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	53	21.2
	Katılmıyorum	102	40.8
	Orta derecede katılıyorum	54	21.6
	Katılıyorum	30	12
	Kesinlikle katılıyorum	11	4.4
	Toplam	250	100
Öğretim elemanlarının Türk öğrenciler lehine yanlı davranmaları nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	74	29.6
	Katılmıyorum	86	34.4
	Orta derecede katılıyorum	57	22.8
	Katılıyorum	24	9.6
	Kesinlikle katılıyorum	9	3.6
	Toplam	250	100
Öğretim elemanlarının akademik bilgi ve becerilerinin yetersiz olması nedeniyle derse uyum sağlamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	62	24.8
	Katılmıyorum	96	38.4
	Orta derecede katılıyorum	62	24.8
	Katılıyorum	21	8.4
	Kesinlikle katılıyorum	9	3.6
	Toplam	250	100
Sınav çeşitliliğinin az olması nedeni ile sorunlar yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	50	20
	Katılmıyorum	77	30.8
	Orta derecede katılıyorum	75	30
	Katılıyorum	37	14.8
	Kesinlikle katılıyorum	11	4.4
	Toplam	250	100

Tablo 7. (devamı)

Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma açısından sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	36	14.4
	Katılmıyorum	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	83	33.2
	Katılıyorum	37	14.8
	Kesinlikle katılıyorum	20	8
	Toplam	250	100
Türkçeyi doğru bir şekilde anlama açısından sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	46	18.4
	Katılmıyorum	78	31.2
	Orta derecede katılıyorum	74	29.6
	Katılıyorum	42	16.8
	Kesinlikle katılıyorum	10	4
	Toplam	250	100
Türkçe dilindeki kelime bilgimin sınırlı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	42	16.8
	Katılmıyorum	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	74	29.6
	Katılıyorum	47	18.8
	Kesinlikle katılıyorum	13	5.2
	Toplam	250	100
Türkçeyi doğru bir şekilde yazma açısından sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	39	15.6
	Katılmıyorum	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	78	31.2
	Katılıyorum	44	17.6
	Kesinlikle katılıyorum	15	6
	Toplam	250	100
Türkçe dil kurslarının yetersiz olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	56	22.4
	Katılmıyorum	84	33.6
	Orta derecede katılıyorum	55	22
	Katılıyorum	32	12.8
	Kesinlikle katılıyorum	23	9.2
	Toplam	250	100

Uluslararası öğrencilerin %34.4'ü (f=86) Türkiye'deki eğitim sisteminin yaşadıkları ülkeden farklı olması sebebiyle orta derecede sorun yaşadığını ve %28'i bu konuda sorun yaşamadığını belirtmiştir. %31.6'sı derslere aktif olarak katılma konusunda sorun yaşamadığını, öğrencilerin %27'si ise orta derecede sorun yaşadığını ifade etmiştir. Ayrıca her 6 öğrenciden biri bu konuda ciddi sorun yaşadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %30.8'i ders esnasında not tutmada zaman zaman sorun yaşadığını, %26'sı ise sorun yaşamadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %34.4'ü ödevlerini zamanında bitirme açısından sorun yaşamadığını, %26'sı orta derecede sorun yaşadığını, %14.8'i ise bu konuda yüksek düzeyde sorun yaşadığını belirtmiştir.

Derse ilişkin kaynaklara ulaşma konusunda her 6 kişiden biri sorun yaşadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %30.5'i bu konuda sorun yaşamadığını, %28.8'i bazen sorun yaşadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %33.6'lık bölümü ders kitaplarını anlama konusunda sorun yaşamadığını, %29.2'si ise orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. Her 6 kişiden

biri grup çalışması yapma konusunda sorun yaşadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %33.6'si bu konuda sorun yaşamadığını, %28'i ise orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. %38'i arkadaşlarıyla derse ilişkin bir konu hakkında tartışmada sorun yaşamadığını ve %26'sı orta derecede sorun yaşadıklarını ifade etmiştir. Öğrencilerin %40'ı öğretim elemanları ile iletişim kurma açısından sorun yaşamadığını ve %21'i bazen sorun yaşadığını ifade etmiştir.

Öğrencilerin %34.4'ü öğretim elemanlarının Türk öğrenciler lehine yanlı davranmalarından ötürü sorun yaşadığını, %22.8'i ise bu konuda orta derecede sorun yaşamadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %38.4'lük kesimi öğretim elemanlarının akademik bilgi ve becerileri konusunda ki sorun yaşadığını, %24.8'lik kesim ise bu konuda sorun yaşamadığını belirtmiştir. Sınav çeşitliliği konusunda öğrencilerin % 30'u sorun yaşamadığını, % 30'u ise bazen sorun yaşadığını ifade etmiştir. Öğrenciler dil açısından ele alındığında her 6 öğrenciden birinin konuşma, yazma, anlama, kelime sınırlılığı açısından ciddi sorun yaşadığı görülmüştür. Öğrencilerin % 33.2'si konuşma, %29.6'sı anlama, %29.6'sı kelime bilgisini kısıtlılığı nedeniyle sorun yaşadığını % 31.2'si yazma konusunda orta derecede sorun yaşadığını, %33.6 'sı Türkçe dil kurslarının yetersiz olması sebebiyle sorun yaşamadığını %22'si ise bu konuda orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir.

Öğrencilerin Akademik Sorunlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Bulguları

Tablo 8. Öğrencilerin Akademik Sorunlarının Cinsiyet Değişkeni İle İlgili Bulguları

Maddeler	Katılma düzeyi	Cinsiyet					
		Kadın		Erkek		Toplam	
		f	%	f	%	f	%
Türkiye'deki eğitim sistemi yaşadığım ülkeden farklı olduğu için uyum sağlamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	12	4.8	23	9.2	35	14
	Katılmıyorum	25	10	45	18	70	28
	Orta derecede katılıyorum	31	12.4	55	22	86	34.4
	Katılıyorum	9	3.6	27	10.8	36	14.4
	Kesinlikle katılıyorum	7	2.8	16	6.4	23	9.2
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Derslere aktif olarak katılmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	15	6	34	13.6	49	19.6
	Katılmıyorum	27	10.8	52	20.8	79	31.6
	Orta derecede katılıyorum	22	8.8	46	18.4	68	27.2
	Katılıyorum	18	7.2	23	9.2	41	16.4
	Kesinlikle katılıyorum	2	0.8	11	4.4	13	5.2
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Ders esnasında not tutmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	10	4	21	8.4	31	12.4
	Katılmıyorum	25	10	40	16	65	26
	Orta derecede katılıyorum	26	10.4	51	20.4	77	30.8
	Katılıyorum	11	4.4	35	14	46	18.4
	Kesinlikle katılıyorum	12	4.8	19	7.6	31	12.4
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100

Tablo 8. (devamı)

Ödevlerimi zamanında bitirmede sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	12	4.8	36	14.4	48	19.2
	Katılmıyorum	39	15.6	47	18.8	86	34.4
	Orta derecede katılıyorum	21	8.4	44	17.6	65	26
	Katılıyorum	11	4.4	26	10.4	37	14.8
	Kesinlikle katılıyorum	1	0.4	13	5.2	14	5.6
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Derse ilişkin kaynaklara ulaşmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	9	3.6	30	12	39	15.6
	Katılmıyorum	30	12	46	18.4	76	30.4
	Orta derecede katılıyorum	22	8.8	50	20	72	28.8
	Katılıyorum	15	6	27	10.8	42	16.8
	Kesinlikle katılıyorum	8	3.2	13	5.2	21	8.4
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Ders kitaplarını anlamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	5	2	23	9.2	28	11.2
	Katılmıyorum	36	14.4	48	19.2	84	33.6
	Orta derecede katılıyorum	24	9.6	49	19.6	73	29.2
	Katılıyorum	11	4.4	36	14.4	47	18.8
	Kesinlikle katılıyorum	8	3.2	10	4	18	7.2
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Grup çalışması yapma açısından sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	12	4.8	29	11.6	41	16.4
	Katılmıyorum	29	11.6	55	22	84	33.6
	Orta derecede katılıyorum	25	10	45	18	70	28
	Katılıyorum	13	5.2	27	10.8	40	16
	Kesinlikle katılıyorum	5	2	10	4	15	6
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Arkadaşlarımla derse ilişkin bir konu hakkında tartışmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	11	4.4	37	14.8	48	19.2
	Katılmıyorum	36	14.4	59	23.6	95	38
	Orta derecede katılıyorum	25	10	21	16	65	26
	Katılıyorum	9	3.6	9	8.4	30	12
	Kesinlikle katılıyorum	3	1.2	37	3.6	12	4.8
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Öğretim elemanları ile iletişim kurmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	14	5.6	39	15.6	53	21.2
	Katılmıyorum	34	13.6	68	27.2	102	40.8
	Orta derecede katılıyorum	23	9.2	31	12.4	54	21.6
	Katılıyorum	12	4.8	18	7.2	30	12
	Kesinlikle katılıyorum	1	0.4	10	4	11	4.4
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Öğretim elemanlarının Türk öğrencilere yanlı davranmaları nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	20	8	54	21.6	74	29.6
	Katılmıyorum	3	12.8	54	21.6	86	34.4
	Orta derecede katılıyorum	24	9.6	33	13.2	57	22.8
	Katılıyorum	7	2.8	17	6.8	24	9.6
	Kesinlikle katılıyorum	1	0.4	8	3.2	9	3.6
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Öğretim elemanlarının akademik bilgi ve becerilerinin yetersiz olması nedeniyle derse uyum sağlamada sorun yaşıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	21	8.4	41	16.4	62	24.8
	Katılmıyorum	35	14	61	24.4	96	38.4
	Orta derecede katılıyorum	18	7.2	44	17.6	62	24.8
	Katılıyorum	9	3.6	12	4.8	21	8.4
	Kesinlikle katılıyorum	1	0.4	8	3.2	9	3.6
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100

Tablo 8. (devamı)

Sınav çeşitliliğinin az olması nedeni ile sorunlar yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	19	7.6	31	12.4	50	20.
	Katılmıyorum	33	13.2	44	17.6	77	30.8
	Orta derecede katılıyorum	20	8	55	22	75	30
	Katılıyorum	8	3.2	29	11.6	37	14.8
	Kesinlikle katılıyorum	4	1.6	7	2.8	11	4.4
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Türkçeyi doğru bir şekilde konuşmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	11	4.4	25	10	36	14.4
	Katılmıyorum	27	10.8	47	18.8	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	27	10.8	56	22.4	83	33.2
	Katılıyorum	14	5.6	23	9.2	37	14.8
	Kesinlikle katılıyorum	5	2	15	6	20	8
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Türkçeyi doğru bir şekilde anlamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	17	6.8	29	11.6	46	18.4
	Katılmıyorum	25	10	53	21.2	78	31.2
	Orta derecede katılıyorum	28	11.2	46	18.4	74	29.6
	Katılıyorum	13	5.2	29	11.6	42	16.8
	Kesinlikle katılıyorum	1	0.4	9	3.6	10	4
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Türkçeyi doğru bir şekilde yazmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	14	5.6	28	11.2	42	16.8
	Katılmıyorum	29	11.6	45	18	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	2	10	49	19.6	74	29.6
	Katılıyorum	14	5.6	33	13.2	47	18.8
	Kesinlikle katılıyorum	2	0.8	11	4.4	13	5.2
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Türkçe dilindeki kelime bilgimin sınırlı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	11	4.4	28	11.2	39	15.6
	Katılmıyorum	32	12.8	42	16.8	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	26	10.4	52	20.8	78	31.2
	Katılıyorum	13	5.2	31	12.4	44	17.6
	Kesinlikle katılıyorum	2	0.8	13	5.2	15	6
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Türkçe dil kurslarının yetersiz olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	18	7.2	38	15.2	56	22.4
	Katılmıyorum	28	11.2	56	22.4	84	33.6
	Orta derecede katılıyorum	25	10	30	12	55	22.
	Katılıyorum	8	3.2	24	9.6	32	12.8
	Kesinlikle katılıyorum	5	2	18	7.2	23	9.2
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100

Yabancı öğrencilerin uyum problemine yönelik yapılan anketten öne çıkan uyum sorunları incelendiğinde (f=84) kadın öğrencilerden (f=16) tanesinin ve (f=166) erkek öğrencilerden de (f=43) tanesinin Türkiye'deki eğitim sisteminin yaşadıkları ülkeden farklı olması sebebiyle uyum sağlamada sorun yaşadıkları görülmüştür. Ayrıca katılan 250 öğrencinin %42'sinin böyle bir sorun yaşamadığı, %34.4'ünün ise bu sorunla kısmen karşı karşıya kaldığı görülmektedir. Derslere aktif olarak katılmada erkeklerin kadınlara oranla bu konuda daha fazla sorun yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. Hem kadınların hem erkeklerin %31.6'lık dilimi derslere aktif olarak katılmada sorun yaşamadığını, %14'lük kısım ise bu sorunu yaşadığını ifade etmiştir. Ders esnasında not tutma açısından hem kadın hem de erkek

öğrencilerin %30.8'i bazen sorun yaşadığı görülmüş ve erkeklerin bu konuda kadınlardan daha fazla sorun yaşadığı görülmüştür. Öğrencilerin %26'sının bu konuda sorun yaşamadığı, %18.4'ünün ise sorun yaşadığı görülmüştür.

Ödevlerini zamanında bitirme konusunda kadın ve erkek öğrencilerin %34.42'nin bu konuda sorunu olmadığı, %14.8'inin ise sorunu olduğu görülmüştür. Derse ilişkin kaynaklara ulaşma konusunda elde edilen verilere göre hem kadın, hem erkek öğrencilerin %30.4'ü bu konu ile ilgili sorun yaşamadığını belirtirken, söz konusu öğrencilerin %28.8'i bazen sorun yaşadığını ifade etmiştir. Bu öğrencilerin %16.8'lik dilimi ise derse ilişkin kaynaklara ulaşma konusunda sorun yaşadığını dile getirmiştir. Öte yandan ödevler konusunda erkeklerin kadınlardan daha fazla sorun yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ders kitaplarını anlama konusunda sorun yaşamayan kadın öğrencilerin oranı %14.4 (f=36) iken; erkeklerde bu oranın %19.2 (f=48) olduğu saptanmıştır. Yanı sıra öğrencilerin %29.2'lik dilimi bu konuda bazen sorun yaşadığını söylemiştir. Ankete katılan öğrencilerin %18.8'i ise dersleri anlamada sorun yaşadığını ifade etmiştir. Ders kitaplarını anlama başlığı altında elde edilen genel veriler dikkate alındığında ise ankete katılan kadın ve erkek öğrencilerin %33.6'ı bu konu ilgili sorun yaşamadığını dile getirmiştir. Genel verilerde bu konu ile ilgili bazen sorun yaşayanların oranı %28'dir. Son olarak %16'lik dilim ise ders kitaplarını anlama açısından sorun yaşadığını ifade etmiştir. Elde edilen verilere göre hem kadın, hem erkek öğrencilerin %38'i derse ilişkin bir konu hakkında arkadaşlarıyla tartışırken sorun yaşamamıştır. Öte yandan bu konuda kadın öğrencilerin bazen sorun yaşadığı görülmüştür. Ankete katılan hem kadın, hem erkek öğrenciler öğretim elemanlar ile iletişim kurmada sorun yaşamadığını dile getirmiştir. Öğretim elemanlarının Türk öğrencilere yanlı davranma konusunda kadınların %3'ü, erkeklerin %21.6'sı bu konuda sorunu olmadığını belirtmiştir. Genel veriler dikkate alındığında %22.8'lik oran bu konuda bazen sorun yaşadığını ifade etmiştir.

Araştırma sonrası elde edilen verilere göre kadın ve erkek öğrencilerin öğretim elemanlarının akademik bilgi ve becerilerinin yeterli olduğu noktasında hemfikir olduğu saptanmıştır. Sınav çeşitliliği maddesinde ise hem kadın, hem erkeklerin %30.8'nin bu konuda sorunu olmadığı görülmüştür. %30 dilim ise sınav çeşitliliği ile ilgili bazen sorun yaşadığını belirtirken, öğrencilerin %14.8'i sınav çeşitliliği açısından sorun yaşadığını ifade etmiştir. Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma konusunda kadın ve erkek öğrencilerin %33.2'lik oranının bazen sorun yaşadığı görülmüştür. Öğrencilerin %29.6'sı bu konuda sorun yaşamadığını söylemiştir. %14.8'lik kısım ise bu konu ile ilgili sorunlarının olduğunu belirtmiştir. Bu maddede erkeklerin kadınlardan daha az sorun yaşadığı sonucu da elde edilen veriler arasındadır. Genel verilere bakıldığında, hem kadın, hem erkek öğrencilerin

%31.2'sinin Türkçeyi doğru bir şekilde anlama konusunda sorun yaşamadığı görülmüştür. %29.6'lık kısım Türkçeyi etkin kullanmada bazen sorun yaşadığını ifade ederken, %16.8'lik oran ise Türkçe'de oldukça sorun yaşadığını belirtmiştir. Bu maddede erkeklerin kadınlara oranla daha fazla yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçeyi doğru bir şekilde yazma konusunda kadınların %11.6'sının (f=29), erkeklerin %18'inin (f=45) sorunu olmadığı görülmüştür. Genel veriler dikkate alındığında ise kadın ve erkeklerin %29.6'sı bu konun bazen sorun teşkil ettiğini ifade ederken, katılımcıların %18.8'i bu konuda oldukça sorun yaşadığını belirtmiştir. Türkçe dilindeki kelime bilgisinin sınırlılığı maddesinde kadın ve erkek öğrencilerin %31.2'lik kısmının bazen sorun yaşadığı, %29.6'lık oranın sorun yaşamadığı elde edilen veriler arasındadır.

Kadın öğrencilerin %5.2'si (f=13), erkek öğrencilerin ise %12.4'ü (f=31) kelime hazinesi konusunda sorun yaşadığını ifade etmiştir. Bu maddede erkekler kadınlara oranla daha fazla sorun yaşamaktadır. Son olarak kadın ve erkek öğrencilerin yarıdan fazlası Türkçe dil kurslarının yeterli olduğunu ifade etmiştir.

Katılan kadın ve erkek yabancı uyruklu öğrencilerin genelde Türkiye'deki eğitim sistemi yaşadığı ülkeden farklı olduğu, ders esnasında not tutma, derse ilişkin kaynaklara ulaşma, ders kitaplarını anlama, sınav çeşitliliğinin az olması, Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma, anlama, yazma ve Türkçe dilindeki kelime bilgimin sınırlı olma konusunda sorun yaşadığını ifade etmiştir. Kadın ve erkek öğrencilerin en çok sorun yaşadığı konu ders esnasında not tutma olarak belirlenmiştir.

Türkiye'de Yaşanılan Süreye Göre Öğrencilerin Akademik Sorunlarına İlişkin Bulgular

Tablo 9. Öğrencilerin Akademik Sorunlarının Türkiye'de Yaşanılan Süre Değişkeni ile İlgili Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Türkiye'de Yaşanılan Süre					
		1-3 yıl		4-üstü yıl		Toplam	
		f	%	f	%	f	%
Türkiye'deki eğitim sistemi yaşadığım ülkeden farklı olduğu için uyum sağlamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	21	8.4	14	5.6	35	14
	Katılmıyorum	41	16.4	29	11.6	70	28
	Orta derecede katılıyorum	49	19.6	37	14.8	86	34.4
	Katılıyorum	20	8	16	6.4	36	14.4
	Kesinlikle katılıyorum	6	2.4	17	6.8	23	9.2
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Derslere aktif olarak katılmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	31	12.4	18	7.2	49	19.6
	Katılmıyorum	43	17.2	36	14.4	79	31.6
	Orta derecede katılıyorum	33	13.2	35	14	68	27.2
	Katılıyorum	25	10	1	6.4	41	16.4
	Kesinlikle katılıyorum	5	2	8	3.2	13	5.2
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100

Tablo 7. (devamı)

Ders esnasında not tutmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	14	5.6	17	6.8	31	12.4
	Katılmıyorum	38	15.2	27	10.8	65	26
	Orta derecede katılıyorum	42	16.8	35	14	77	30.8
	Katılıyorum	24	9.6	22	8.8	46	18.4
	Kesinlikle katılıyorum	19	7.6	12	4.8	31	12.4
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Ödevlerimi zamanında bitirmede sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	25	10.	23	9.2	48	19.2
	Katılmıyorum	54	21.6	32	12.8	86	34.4
	Orta derecede katılıyorum	34	13.6	31	12.4	65	26
	Katılıyorum	14	5.6	23	9.2	37	14.8
	Kesinlikle katılıyorum	10	4	4	1.6	14	5.6
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Derse ilişkin kaynaklara ulaşmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	21	8.4	18	7.2	39	15.6
	Katılmıyorum	42	16.8	34	13.6	76	30.4
	Orta derecede katılıyorum	42	16.8	30	12	72	28.8
	Katılıyorum	23	9.2	19	7.6	42	16.8
	Kesinlikle katılıyorum	9	3.6	12	4.8	21	8.4
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Ders kitaplarını anlamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	12	4.8	16	6.4	28	11.2
	Katılmıyorum	48	19.2	36	14.4	84	33.6
	Orta derecede katılıyorum	36	14.4	3	14.8	73	29.2
	Katılıyorum	30	12	7	6.8	47	18.8
	Kesinlikle katılıyorum	11	4.4	17	2.8	18	7.2
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Grup çalışması yapma açısından sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	20	8	21	8.4	41	16.4
	Katılmıyorum	41	16.4	43	17.2	84	33.6
	Orta derecede katılıyorum	43	17.2	27	10.8	70	28
	Katılıyorum	28	11.2	12	4.8	40	16
	Kesinlikle katılıyorum	5	2	10	4	15	6
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Arkadaşlarımla derse ilişkin bir konu hakkında tartışmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	27	10.8	21	8.4	48	19.2
	Katılmıyorum	55	22	40	16	95	38
	Orta derecede katılıyorum	33	13.2	32	12.8	65	26
	Katılıyorum	17	6.8	13	5.2	30	12
	Kesinlikle katılıyorum	5	2	7	2.8	12	4.8
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Öğretim elemanları ile iletişim kurmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	30	12	23	9.2	53	21.2
	Katılmıyorum	56	22.4	46	18.4	102	40.8
	Orta derecede katılıyorum	30	12	24	9.6	54	21.6
	Katılıyorum	18	7.2	12	4.8	30	12
	Kesinlikle katılıyorum	3	1.2	8	3.2	11	4.4
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Öğretim elemanlarının Türk öğrencilere yanlı davranmaları nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	41	16.4	33	13.2	74	29.6
	Katılmıyorum	46	18.4	40	16	86	34.4
	Orta derecede katılıyorum	31	12.4	26	10.4	57	22.8
	Katılıyorum	15	6	9	3.6	24	9.6
	Kesinlikle katılıyorum	4	1.6	5	2	9	3.6
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Öğretim elemanlarının akademik bilgi ve becerilerinin yetersiz olması nedeniyle derse uyum sağlamada sorun yaşıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	37	14.8	25	10	62	24.8
	Katılmıyorum	55	22	41	16.4	96	38.4
	Orta derecede katılıyorum	26	10.4	36	14.4	62	24.8
	Katılıyorum	15	6	6	2.4	21	8.4
	Kesinlikle katılıyorum	4	1.6	5	2	9	3.6
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100

Tablo 7. (devamı)

Sınav çeşitliliğinin az olması nedeni ile sorunlar yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	26	10.4	24	9.6	50	20.
	Katılmıyorum	43	17.2	34	13.	77	30.8
	Orta derecede katılıyorum	34	13.6	41	16.4	75	30
	Katılıyorum	26	10.4	11	4.4	37	14.8
	Kesinlikle katılıyorum	8	3.2	3	1.2	11	4.4
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Türkçeyi doğru bir şekilde konuşmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	15	6	21	8.4	36	14.4
	Katılmıyorum	34	13.6	40	16	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	48	19.2	35	14	83	33.2
	Katılıyorum	25	10	12	4.8	37	14.8
	Kesinlikle katılıyorum	15	6	5	2	20	8
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Türkçeyi doğru bir şekilde anlamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	20	8	26	10.4	46	18.4
	Katılmıyorum	40	16	38	15.2	78	31.2
	Orta derecede katılıyorum	40	16	34	13.6	74	29.6
	Katılıyorum	31	12.4	11	4.4	42	16.8
	Kesinlikle katılıyorum	6	2.4	4	1.6	10	4
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Türkçeyi doğru bir şekilde yazmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	20	8.	22	8.8	42	16.8
	Katılmıyorum	34	13.6	40	16	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	40	16	34	13.6	74	29.6
	Katılıyorum	35	14	12	4.8	47	18.8
	Kesinlikle katılıyorum	8	3.2	5	2	13	5.2
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Türkçe dilindeki kelime bilgimin sınırlı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	11	4.4	28	11.2	39	15.6
	Katılmıyorum	40	16.	34	13.6	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	47	18.8	31	12.4	78	31.2
	Katılıyorum	29	11.6	15	6	44	17.6
	Kesinlikle katılıyorum	10	4	5	2	15	6
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Türkçe dil kurslarının yetersiz olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	27	10.8	29	11.6	56	22.4
	Katılmıyorum	45	18	39	15.6	84	33.6
	Orta derecede katılıyorum	33	13.2	22	8.8	55	22.
	Katılıyorum	20	8	12	4.8	32	12.8
	Kesinlikle katılıyorum	12	4.8	11	4.4	23	9.2
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100

Ortalama 1 ile 3 yıl arası Türkiye’de bulunan ve Erzurum Atatürk Üniversitesi’nde okuyan YTB’li yabancı uyruklu öğrencilerin akademik olarak yaşadıkları sorunlara ilişkin bulguların oranları aşağıdaki gibidir:

%19.6 Türkiye’deki eğitim sisteminin yaşadığı ülkeden farklı olması, %17.2 grup çalışması yapma, %16.8 ders esnasında not tutma, %16.8 derse ilişkin kaynaklara ulaşabilme, %19.2 Türkçe konuşma, %18 Türkçe diline dair bilinen kelimelerin sınırlı olması, %16 anlamada yaşanan sıkıntılar ve %16’sı ise yazmadan dolayı orta derecede sıkıntı yaşadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin derslere aktif olarak katılma, ödevleri zamanında bitirme, arkadaşlarla derse ilişkin bir konu hakkında tartışma, öğretim elemanları ile iletişim kurmada sorun yaşadığı saptanmıştır.

Öte yandan öğrenciler, öğretim elemanlarının Türk öğrencilere yanlı davranmadığını belirtmiştir. Ankete katılanlardan elde edilen bilgilere göre, öğrencilerin öğretim

elemanlarının akademik bilgi, becerilerinin yetersiz olması noktasında şikâyetçi olmadığı ve böylesi ayrımcılığa yönelik tutum ve davranışa denk gelmediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu noktalarda yabancı uyruklu öğrencilerin derse uyum sağlamada sorun yaşamadığı görülmüştür. Son olarak ankete katılan öğrenciler Türkçe dil kurslarının yeterli olduğunu belirtmiştir.

Türkiye’de 4 yıldan fazla kalan öğrencilerin akademik olarak %16.4’ü sınav geçerliğinin az olduğunu, %14.8’i Türkiye’deki eğitim sisteminin yaşadığı ülkeden farklı olduğunu ifade etmiştir. Bu öğrencilerin %14’ü ders esnasında not tutma, %12.4’ü ödevlerini zamanında bitirememesi ve %12’si derse ilişkin kaynaklara ulaşma konularında orta derecede sorun yaşadığını ifade etmiştir. Ayrıca her üç öğrenciden biri Türkçeyi konuşma, yazma, anlama ve Türkçe kelime haznesinin sınırlı olması konusunda orta derce sorun yaşadığını belirtmiştir.

Türkiye’de 1-3 ve 4 yıldan fazla kalan yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’deki eğitim sistemi yaşadığı ülkeden farklı olduğu, ders esnasında not tutma, derse ilişkin kaynaklara ulaşma, ders kitaplarını anlama, sınav çeşitliliğinin az olması, Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma, anlama, yazma ve Türkçe dilindeki kelime bilgiminin sınırlı olma konusunda sorun yaşadığını ifade etmiştir. Türkiye’de 1-3 ve 4 yıldan fazla kalan öğrencilerin en çok sorun yaşadığı konu ders esnasında not tutma ve Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma olarak belirlenmiştir.

Öğrencilerin Akademik Sorunlarının Yaş Değişkenine Göre Bulguları

Tablo 10. Öğrencilerin Akademik Sorunlarının Yaş Değişkeni İle İlgili Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Yaş				Toplam	
		17-25 yaş		26-üstü yaş		f	%
Türkiye’deki eğitim sistemi yaşadığım ülkeden farklı olduğu için uyum sağlamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	28	11.2	7	2.8	35	14
	Katılmıyorum	52	20.8	18	7.2	70	28
	Orta derecede katılıyorum	71	28.4	15	6	86	34.4
	Katılıyorum	28	11.2	8	3.2	36	14.4
	Kesinlikle katılıyorum	16	6.4	7	2.8	23	9.2
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Derslere aktif olarak katılmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	35	14	14	5.6	49	19.6
	Katılmıyorum	62	24.8	17	6.8	79	31.6
	Orta derecede katılıyorum	56	22.4	12	4.8	68	27.2
	Katılıyorum	35	14	6	2.4	41	16.4
	Kesinlikle katılıyorum	7	2.8	6	2.4	13	5.2
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Ders esnasında not tutmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	25	10	6	2.4	31	12.4
	Katılmıyorum	48	19.2	17	6.8	65	26
	Orta derecede katılıyorum	61	24.4	16	6.4	77	30.8
	Katılıyorum	38	15.2	8	3.2	46	18.4
	Kesinlikle katılıyorum	23	9.2	8	3.2	31	12.4
	Toplam	195	78	55	22	250	100

Tablo 10. (devamı)

Ödevlerimi zamanında bitirmede sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	38	15.2	10	4	48	19.2
	Katılmıyorum	67	26.8	19	7.6	86	34.4
	Orta derecede katılıyorum	49	19.6	16	6.4	65	26
	Katılıyorum	32	12.8	5	2	37	14.8
	Kesinlikle katılıyorum	9	3.6	5	2	14	5.6
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Derse ilişkin kaynaklara ulaşmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	28	11.2	11	4.4	39	15.6
	Katılmıyorum	62	24.8	14	5.6	76	30.4
	Orta derecede katılıyorum	57	22.8	15	6	72	28.8
	Katılıyorum	34	13.6	8	3.2	42	16.8
	Kesinlikle katılıyorum	14	5.6	7	2.8	21	8.4
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Ders kitaplarını anlamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	22	8.8	6	2.4	28	11.2
	Katılmıyorum	65	26	19	7.6	84	33.6
	Orta derecede katılıyorum	58	23.2	15	6	73	29.2
	Katılıyorum	39	15.6	8	3.2	47	18.8
	Kesinlikle katılıyorum	11	4.4	7	2.8	18	7.2
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Grup çalışması yapma açısından sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	34	13.6	7	2.8	41	16.4
	Katılmıyorum	66	26.4	18	7.	84	33.6
	Orta derecede katılıyorum	56	22.4	14	5.6	70	28
	Katılıyorum	29	11.6	11	4.4	40	16
	Kesinlikle katılıyorum	10	4	5	2	15	6
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Arkadaşlarımla derse ilişkin bir konu hakkında tartışmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	39	15.6	9	3.6	48	19.2
	Katılmıyorum	77	30.8	18	7.2	95	38
	Orta derecede katılıyorum	49	19.6	16	6.4	65	26
	Katılıyorum	22	8.8	8	3.2	30	12
	Kesinlikle katılıyorum	8	3.2	4	1.6	12	4.8
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Öğretim elemanları ile iletişim kurmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	42	16.8	11	4.4	53	21.2
	Katılmıyorum	76	30.4	26	10.4	102	40.8
	Orta derecede katılıyorum	47	18.8	7	2.8	54	21.6
	Katılıyorum	22	8.8	8	3.2	30	12
	Kesinlikle katılıyorum	8	3.2	3	1.2	11	4.4
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Öğretim elemanlarının Türk öğrencilere yanlış davranışları nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	55	22	19	7.6	74	29.6
	Katılmıyorum	70	28	16	6.4	86	34.4
	Orta derecede katılıyorum	45	18	12	4.8	57	22.8
	Katılıyorum	20	8	4	1.6	24	9.6
	Kesinlikle katılıyorum	5	2	4	1.6	9	3.6
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Öğretim elemanlarının akademik bilgi ve becerilerinin yetersiz olması nedeniyle derse uyum sağlamada sorun yaşıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	46	18.4	16	6.4	62	24.8
	Katılmıyorum	74	29.6	22	8.8	96	38.4
	Orta derecede katılıyorum	52	20.8	10	4	62	24.8
	Katılıyorum	17	6.8	4	1.6	21	8.4
	Kesinlikle katılıyorum	6	2.4	3	1.2	9	3.6
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Sınav çeşitliliğinin az olması nedeni ile sorunlar yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	37	14.8	13	5.2	50	20.
	Katılmıyorum	63	25.2	14	5.6	77	30.8
	Orta derecede katılıyorum	56	22.4	19	7.6	75	30
	Katılıyorum	32	12.8	5	2	37	14.8
	Kesinlikle katılıyorum	7	2.8	4	1.6	11	4.4
	Toplam	195	78	55	22	250	100

Tablo 10. (devamı)

Türkçeyi doğru bir şekilde konuşmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	28	11.2	8	3.2	36	14.4
	Katılmıyorum	63	25.2	11	4.4	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	60	24	23	9.2	83	33.2
	Katılıyorum	31	12.4	6	2.4	37	14.8
	Kesinlikle katılıyorum	13	5.2	7	2.8	20	8
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Türkçeyi doğru bir şekilde anlamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	36	14.4	10	4	46	18.4
	Katılmıyorum	66	26.4	12	4.8	78	31.2
	Orta derecede katılıyorum	58	23	16	6.4	74	29.6
	Katılıyorum	29	2	13	5.2	42	16.8
	Kesinlikle katılıyorum	6	11.6	4	1.6	10	4
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Türkçeyi doğru bir şekilde yazmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	36	14.4	6	2.4	42	16.8
	Katılmıyorum	63	25.2	11	4.4	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	55	22	19	7.6	74	29.6
	Katılıyorum	33	13.2	14	5.6	47	18.8
	Kesinlikle katılıyorum	8	3.2	5	2	13	5.2
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Türkçe dilindeki kelime bilgimin sınırlı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	31	12.4	8	3.2	39	15.6
	Katılmıyorum	63	25.2	11	4.4	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	60	24	18	7.2	78	31.2
	Katılıyorum	30	12	14	5.6	44	17.6
	Kesinlikle katılıyorum	11	4.4	4	1.6	15	6
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Türkçe dil kurslarının yetersiz olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	46	18.4	10	4	56	22.4
	Katılmıyorum	72	28.8	12	4.8	84	33.6
	Orta derecede katılıyorum	38	15.2	17	6.8	55	22.
	Katılıyorum	23	9.2	9	3.6	32	12.8
	Kesinlikle katılıyorum	16	6.4	7	2.8	23	9.2
	Toplam	195	78	55	22	250	100

Ankete katılan 17-25 yaş arası YTB'li yabancı öğrencilerin akademik sorunlarına bakıldığında, bu öğrencilerin %28.4'ü Türkiye'deki eğitim sisteminin yaşadığı ülkeden farklı olduğunu belirtmiştir. %24.4'ü ise ders esnasında not tutma konusunda orta derecede sorun yaşadığını ifade etmiştir. Bununla birlikte her dört katılımcıdan biri derslere aktif olarak katılma, ödevleri zamanında bitirme, derse ilişkin kaynaklara ulaşma, ders kitaplarını anlama, grup çalışması yapma, arkadaşlarıyla derse ilişkin bir konu hakkında tartışma, öğretim elemanları ile iletişim kurma, öğretim elemanlarının akademik bilgi ve becerilerinin yetersizliği ve öğretim elemanlarının Türk öğrencilere yanlı davranmaları, sınav çeşitliliğinin az olması, Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma, yazma, anlama ve Türkçe dilindeki kelime bilgisinin sınırlı olması vb. başlıklarda orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir.

26 yaş üstü öğrencilerden elde edilen verilere bakıldığında, bu öğrencilerin %6'sı derse ilişkin kaynaklara ulaşmada, %7.2'si sınav çeşitliliğinin az olması noktasında, %9.2'si Türkçeyi doğru bir şekilde konuşmada, %6.4'ü Türkçeyi anlamada, %7.6'sı Türkçeyi yazmada, %7.2'si Türkçe dilindeki kelime bilgisinin sınırlı olması açısından orta derecede sorun yaşadığını ifade etmiştir. Yanı sıra Türkçe dil kurslarını yetersiz bulup orta derecede sorun yaşayanların oranı %6.8'dir. Her dört öğrenciden biri ders kitaplarını anlama, Türkçeyi

doğru bir şekilde anlama ve doğru bir şekilde yazma konusunda yüksek düzeyde sorun yaşadığını dile getirmiştir.

Katılan 17-25 ve 26 yaş üstü yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'deki eğitim sistemi yaşadığı ülkeden farklı olduğu, ders esnasında not tutma, derse ilişkin kaynaklara ulaşma, ders kitaplarını anlama, sınav çeşitliliğinin az olması, Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma, anlama, yazma ve Türkçe dilindeki kelime bilgimin sınırlı olma konusunda sorun yaşadığını ifade etmiştir. 17-25 ve 26 yaş üstü öğrencilerin en çok sorun yaşadığı konu ders esnasında not tutma ve Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma olarak belirlenmiştir.

Öğrencilerin Akademik Sorunlarının Medeni Durumla İlişkili Bulgular

Tablo 11. Öğrencilerin Akademik Sorunlarının Medeni Durum Değişkeni İle İlgili Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Medeni Durumu					
		Bekar		Evli		Toplam	
		F	%	f	%	f	%
Türkiye'deki eğitim sistemi yaşadığım ülkeden farklı olduğu için uyum sağlamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	32	12.8	3	1.2	35	14
	Katılmıyorum	62	24.8	8	3.2	70	28
	Orta derecede katılıyorum	77	30.8	9	3.6	86	34.4
	Katılıyorum	33	13.2	3	1.2	36	14.4
	Kesinlikle katılıyorum	19	7.6	4	1.6	23	9.2
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Derslere aktif olarak katılmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	41	16.4	8	3.2	49	19.6
	Katılmıyorum	72	28.8	7	2.8	79	31.6
	Orta derecede katılıyorum	62	24.8	6	2.4	68	27.2
	Katılıyorum	38	15.2	3	1.2	41	16.4
	Kesinlikle katılıyorum	10	4	3	1.2	13	5.2
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Ders esnasında not tutmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	30	12	1	0.4	31	12.4
	Katılmıyorum	55	22	10	4	65	26
	Orta derecede katılıyorum	68	27.2	9	3.6	77	30.8
	Katılıyorum	4	17.2	3	1.2	46	18.4
	Kesinlikle katılıyorum	3	10.8	4	1.6	31	12.4
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Ödevlerimi zamanında bitirmede sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	40	16.	8	3.2	48	19.2
	Katılmıyorum	78	31.2	8	3.2	86	34.4
	Orta derecede katılıyorum	62	24.8	3	1.2	65	26
	Katılıyorum	33	13.2	4	1.6	37	14.8
	Kesinlikle katılıyorum	10	4	4	1.6	14	5.6
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Derse ilişkin kaynaklara ulaşmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	32	12.8	7	2.8	39	15.6
	Katılmıyorum	66	26.4	10	4	76	30.4
	Orta derecede katılıyorum	66	26.4	6	2.4	72	28.8
	Katılıyorum	41	16.4	1	0.4	42	16.8
	Kesinlikle katılıyorum	18	7.2	3	1.2	21	8.4
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Ders kitaplarını anlamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	24	9.6	4	1.6	28	11.2
	Katılmıyorum	73	29.2	11	4.4	84	33.6
	Orta derecede katılıyorum	70	28	3	1.2	73	29.2
	Katılıyorum	40	16	7	2.8	47	18.8
	Kesinlikle katılıyorum	16	6.4	2	0.8	18	7.2
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100

Tablo 11. (devamı)

Grup çalışması yapma açısından sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	36	14.4	5	2	41	16.4
	Katılmıyorum	76	30.4	8	3.2	84	33.6
	Orta derecede katılıyorum	61	24.4	9	3.6	70	28
	Katılıyorum	37	14.8	3	1.2	40	16
	Kesinlikle katılıyorum	13	5.2	2	0.8	15	6
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Arkadaşlarımla derse ilişkin bir konu hakkında tartışmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	42	16.8	6	2.4	48	19.2
	Katılmıyorum	84	33.6	11	4.4	95	38
	Orta derecede katılıyorum	58	23.2	7	2.8	65	26.
	Katılıyorum	28	11.2	2	0.8	30	12
	Kesinlikle katılıyorum	11	4.4	1	0.4	12	4.8
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Öğretim elemanları ile iletişim kurmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	48	19.2	5	2	53	21.2
	Katılmıyorum	93	37.2	9	3.6	102	40.8
	Orta derecede katılıyorum	45	18	9	3.6	54	21.6
	Katılıyorum	29	11.6	1	0.4	30	12
	Kesinlikle katılıyorum	8	3.2	3	1.2	11	4.4
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Öğretim elemanlarının Türk öğrencilere yanlı davranmaları nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	65	26	9	3.6	74	29.6
	Katılmıyorum	77	30.8	9	3.6	86	34.4
	Orta derecede katılıyorum	50	20.	7	2.8	57	22.8
	Katılıyorum	24	9.6	0	0.0	24	9.6
	Kesinlikle katılıyorum	7	2.8	2	0.8	9	3.6
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Öğretim elemanlarının akademik bilgi ve becerilerinin yetersiz olması nedeniyle derse uyum sağlamada sorun yaşıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	52	20.8	10	4	62	24.8
	Katılmıyorum	89	35.6	7	2.8	96	38.4
	Orta derecede katılıyorum	57	22.8	5	2	62	24.8
	Katılıyorum	18	7.2	3	1.2	21	8.4
	Kesinlikle katılıyorum	7	2.8	2	0.8	9	3.6
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Sınav çeşitliliğinin az olması nedeni ile sorunlar yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	42	16.8	8	3.2	50	20
	Katılmıyorum	69	27.6	8	3.2	77	30.8
	Orta derecede katılıyorum	67	26.8	8	3.2	75	30
	Katılıyorum	37	14.8	0	0.0	37	14.8
	Kesinlikle katılıyorum	8	3.2	3	1.2	11	4.4
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Türkçeyi doğru bir şekilde konuşmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	31	12.4	5	2	36	14.4
	Katılmıyorum	68	27.2	6	2.4	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	74	29.6	9	3.6	83	33.2
	Katılıyorum	35	14	2	0.8	37	14.8
	Kesinlikle katılıyorum	15	6	5	2	20	8
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Türkçeyi doğru bir şekilde anlamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	41	16.4	5	2	46	18.4
	Katılmıyorum	73	29.2	5	2	78	31.2
	Orta derecede katılıyorum	65	26	9	3.6	74	29.6
	Katılıyorum	38	15.2	4	1.6	42	16.8
	Kesinlikle katılıyorum	6	2.4	4	1.6	10	4
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Türkçeyi doğru bir şekilde yazmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	38	15.2	4	1.6	42	16.8
	Katılmıyorum	67	26.8	7	2.8	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	66	26.4	8	3.2	74	29.6
	Katılıyorum	43	17.2	4	1.6	47	18.8
	Kesinlikle katılıyorum	9	3.6	4	1.6	13	5.2
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100

Tablo 11. (devamı)

Türkçe dilindeki kelime bilgimin sınırlı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	34	13.6	5	2	39	15.6
	Katılmıyorum	70	28	4	1.6	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	69	27.6	9	3.6	78	31.2
	Katılıyorum	38	15.2	6	2.4	44	17.6
	Kesinlikle katılıyorum	12	4.8	3	1.2	15	6
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Türkçe dil kurslarının yetersiz olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	49	19.6	7	2.8	56	22.4
	Katılmıyorum	79	31.6	5	2	84	33.6
	Orta derecede katılıyorum	49	19.6	6	2.4	55	22.
	Katılıyorum	27	10.8	5	2	32	12.8
	Kesinlikle katılıyorum	19	7.6	4	1.6	23	9.2
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100

Elde edilen analizlere göre bekâr katılımcıların, evli katılımcılardan daha az sorun yaşadığı görülmektedir. Analizlere bakılınca bekâr katılımcıların %30.8 Türkiye'deki eğitim sisteminin yaşadığı ülkeden farklı olması, %27.2 ders esnasında not tutma, %26.4 derse ilişkin kaynaklara ulaşma, %29.3 Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma ve %26.4 Türkçeyi doğru bir şekilde yazma konusunda orta derecede sorun yaşadığı görülmektedir. Ayrıca her 4 katılımcıdan biri derslere aktif olarak katılma, ödevlerini zamanında bitirme, grup çalışması yapma, arkadaşlarla derse ilişkin bir konu hakkında tartışma, sınav çeşitliliğinin az olduğu, Türkçeyi doğru bir şekilde anlama ve Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma açısından orta derecede sorun yaşadığını söylemiştir.

Evli katılımcılar %3,6 Türkiye'deki eğitim sisteminin yaşadığı ülkeden farklı olduğunu, %9 ders kitaplarını anlama, %9 öğretim elemanları ile iletişim kurma, %8 sınav çeşitliliği az olması, %9 Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma, %9 anlamada, %8 yazma ve %9 Türkçe dilindeki kelime bilgi sınırlılığı konusunda orta derecede sorun yaşadıklarını belirtmiştir. Her 5 evli katılımcıdan biri Türkçe dilindeki kelime bilgi sınırlılığı, Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma ve Türkçe dil kurslarının yetersizlik konularında yüksek düzeyde sorun yaşadığını belirtmiştir.

Katılan bekâr ve evli yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'deki eğitim sistemi yaşadığı ülkeden farklı olduğu, ders esnasında not tutma, derse ilişkin kaynaklara ulaşma, ders kitaplarını anlama, sınav çeşitliliğinin az olması, Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma, anlama, yazma ve Türkçe dilindeki kelime bilgimin sınırlı olma konusunda sorun yaşadığını ifade etmiştir. Katılan bekâr ve evli kalan öğrencilerin en çok sorun yaşadığı konu ders esnasında not tutma ve Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma olarak belirlenmiştir.

Öğrencilerin Akademik Sorunlarının Eğitim Alınan Programa Göre İlişkili Bulgular

Tablo 12. Öğrencilerin Akademik Sorunlarının Eğitim Alınan Program değişkeni ile ilgili bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Eğitim Alınan Program					
		Lisans		Lisansüstü		Toplam	
		F	%	F	%	F	%
Türkiye'deki eğitim sistemi yaşadığım ülkeden farklı olduğu için uyum sağlamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	27	10.8	8	3.2	35	14
	Katılmıyorum	50	20.	20	8	70	28
	Orta derecede katılıyorum	67	26.8	19	7.6	86	34.4
	Katılıyorum	31	12.4	5	2	36	14.4
	Kesinlikle katılıyorum	19	7.6	4	1.6	23	9.2
	Toplam	194	77.6	56	22.4	250	100
Derslere aktif olarak katılmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	33	13.2	16	6.4	49	19.6
	Katılmıyorum	59	23.6	20	8	79	31.6
	Orta derecede katılıyorum	56	22.4	12	4.8	68	27.2
	Katılıyorum	35	14	6	2.4	41	16.4
	Kesinlikle katılıyorum	11	4.4	2	0.8	13	5.2
	Toplam	194	77.6	56	22.4	250	100
Ders esnasında not tutmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	19	7.6	12	4.8	31	12.4
	Katılmıyorum	48	19.2	17	6.8	65	26
	Orta derecede katılıyorum	64	25.6	13	5.2	77	30.8
	Katılıyorum	36	14.4	10	4	46	18.4
	Kesinlikle katılıyorum	27	10.8	4	1.6	31	12.4
	Toplam	194	77.6	56	22.4	250	100
Ödevlerimi zamanında bitirmede sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	32	12.8	16	6.4	48	19.2
	Katılmıyorum	66	26.4	20	8	86	34.4
	Orta derecede katılıyorum	51	20.4	14	5.6	65	26
	Katılıyorum	35	14	2	0.8	37	14.8
	Kesinlikle katılıyorum	10	4	4	1.6	14	5.6
	Toplam	194	77.6	56	22.4	250	100
Derse ilişkin kaynaklara ulaşmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	27	10.8	12	4.8	39	15.6
	Katılmıyorum	58	23.2	18	7.2	76	30.4
	Orta derecede katılıyorum	58	23.2	14	5.6	72	28.8
	Katılıyorum	35	14	7	2.8	42	16.8
	Kesinlikle katılıyorum	16	6.4	5	5.6	21	8.4
	Toplam	194	77.6	56	22.4	250	100
Ders kitaplarını anlamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	21	8.4	7	2.8	28	11.2
	Katılmıyorum	64	25.6	20	8	84	33.6
	Orta derecede katılıyorum	58	23.2	15	6	73	29.2
	Katılıyorum	36	14.4	11	4.4	47	18.8
	Kesinlikle katılıyorum	15	6.	3	1.2	18	7.2
	Toplam	194	77.6	56	22.4	250	100
Grup çalışması yapma açısından sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	33	13.2	8	3.2	41	16.4
	Katılmıyorum	61	24.4	23	9.2	84	33.6
	Orta derecede katılıyorum	58	23.2	12	4.8	70	28
	Katılıyorum	3	12.4	9	3.6	40	16
	Kesinlikle katılıyorum	1	4.4	4	1.6	15	6
	Toplam	194	77.6	56	22.4	250	100

Tablo 12. (devamı)

Arkadaşlarımla derse ilişkin bir konu hakkında tartışmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	36	14.4	12	4.8	48	19.2
	Katılmıyorum	71	28.4	24	9.6	95	38
	Orta derecede katılıyorum	52	20.8	13	5.2	65	26.
	Katılıyorum	25	10	5	2.	30	12
	Kesinlikle katılıyorum	10	4	2	0.8	12	4.8
	Toplam	194	77.6	56	22.4	250	100
Öğretim elemanları ile iletişim kurmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	41	16.4	12	4.8	53	21.2
	Katılmıyorum	74	29.6	28	11.2	102	40.8
	Orta derecede katılıyorum	44	17.6	10	4	54	21.6
	Katılıyorum	25	10	5	2	30	12
	Kesinlikle katılıyorum	10	4	1	0.4	11	4.4
	Toplam	194	77.6	56	22.4	250	100
Öğretim elemanlarının Türk öğrencilere yanlış davranışları nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	55	22	19	7.6	74	29.6
	Katılmıyorum	67	26.8	19	7.6	86	34.4
	Orta derecede katılıyorum	44	17.6	13	5.2	57	22.8
	Katılıyorum	21	8.4	3	1.2	24	9.6
	Kesinlikle katılıyorum	7	2.8	2	0.8	9	3.6
	Toplam	194	77.6	56	22.4	250	100
Öğretim elemanlarının akademik bilgi ve becerilerinin yetersiz olması nedeniyle derse uyum sağlamada sorun yaşıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	46	18.4	16	6.4	62	24.8
	Katılmıyorum	69	27.6	27	10.8	96	38.4
	Orta derecede katılıyorum	53	21.2	9	3.6	62	24.8
	Katılıyorum	20	8	1	0.4	21	8.4
	Kesinlikle katılıyorum	6	2.4	3	1.	9	3.6
	Toplam	194	77.6	56	22.4	250	100
Sınav çeşitliliğinin az olması nedeni ile sorunlar yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	34	13.6	16	6.4	50	20.
	Katılmıyorum	56	22.4	21	8.4	77	30.8
	Orta derecede katılıyorum	62	24.8	13	5.2	75	30
	Katılıyorum	34	13.6	3	1.2	37	14.8
	Kesinlikle katılıyorum	8	3.2	3	1.2	11	4.4
	Toplam	194	77.6	56	22.4	250	100
Türkçeyi doğru bir şekilde konuşmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	25	10	11	4.4	36	14.4
	Katılmıyorum	60	24	14	5.6	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	63	25.2	20	8.	83	33.2
	Katılıyorum	30	12	7	2.8	37	14.8
	Kesinlikle katılıyorum	16	6.4	4	1.6	20	8
	Toplam	194	77.6	56	22.4	250	100
Türkçeyi doğru bir şekilde anlamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	32	12.8	14	5.6	46	18.4
	Katılmıyorum	67	26.8	11	4.4	78	31.2
	Orta derecede katılıyorum	55	22	19	7.6	74	29.6
	Katılıyorum	31	12.4	11	4.4	42	16.8
	Kesinlikle katılıyorum	9	3.6	1	0.4	10	4
	Toplam	194	77.6	56	22.4	250	100
Türkçeyi doğru bir şekilde yazmada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	29	11.6	13	5.2	42	16.8
	Katılmıyorum	66	26.4	8	3.2	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	54	21.6	20	8	74	29.6
	Katılıyorum	36	14.4	11	4.4	47	18.8
	Kesinlikle katılıyorum	9	3.6	4	1.6	13	5.2
	Toplam	194	77.6	56	22.4	250	100

Tablo 12. (devamı)

Türkçe dilindeki kelime bilgimin sınırlı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	24	9.6	15	6	39	15.6
	Katılmıyorum	64	25.6	10	4	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	56	22.4	22	8.8	78	31.2
	Katılıyorum	37	14.8	7	2.8	44	17.6
	Kesinlikle katılıyorum	13	5.2	2	0.8	15	6
	Toplam	194	77.6	56	22.4	250	100
Türkçe dil kurslarının yetersiz olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	42	16.8	14	5.6	56	22.4
	Katılmıyorum	70	28	14	5.6	84	33.6
	Orta derecede katılıyorum	40	16	15	6	55	22.
	Katılıyorum	26	10.4	6	2.4	32	12.8
	Kesinlikle katılıyorum	16	6.4	7	2.8	23	9.2
	Toplam	194	77.6	56	22.4	250	100

Akademik sorunlar noktasında lisans öğrencilerinin, lisansüstü öğrencilerden daha fazla sorun yaşadığı görülmektedir. Lisans öğrencilerinin akademik sorunlarının eğitimle ilgili oranlarına bakıldığında; öğrencilerin %26.8'i Türkiye'deki eğitim sisteminin yaşadığı ülkeden farklı olduğu için uyum sağlamada, %25.6'sının ders esnasında not tutmada, %23.2'sinin derse ilişkin kaynaklara ulaşmada ve %24.8'inin sınav çeşitliliği az olması noktasında orta derecede sorun yaşadığı görülmüştür. Ayrıca her altı öğrenciden biri Türkiye'deki eğitim sisteminin yaşadığı ülkeden farklı olduğu için uyum sağlamada, derslere aktif olarak katılmada, ders esnasında not tutmada, verilen ödevleri zamanında bitirmede, derse ilişkin kaynaklara ulaşmada, ders kitaplarını anlamada, grup çalışması yapmada sınav çeşitliliğinin az olması noktasında, Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma, anlama, yazmada ve Türkçe dilindeki kelime bilgisinin sınırlılığı noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir.

Elde edilen verilere göre, lisansüstü öğrencilerin eğitimle ilgili çok fazla akademik sorun yaşamadığı görülmüştür. Lisansüstü öğrencilerin %8'i Türkçeyi doğru bir şekilde konuşmada, %7.6'sı Türkçeyi doğru bir şekilde anlamada, %8'i Türkçeyi doğru bir şekilde yazmada, %8.8'i Türkçe dilindeki kelime bilgisinin sınırlı olmasında ve % 15'i ise Türkçe dil kurslarının yetersiz olduğu noktasında orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir.

Ayrıca her dört lisansüstü öğrencisinden biri Türkiye'deki eğitim sisteminin yaşadığı ülkeden farklı olduğu için uyum sağlamada, ders esnasında not tutmada, ödevlerini zamanında bitirmede, derse ilişkin kaynaklara ulaşmada, ders kitaplarını anlamada, grup çalışma yapmada, arkadaşlarıyla derse ilişkin bir konu hakkında tartışmada, sınav çeşitliliği noktasında sorun yaşadığını dile getirmiştir. Yanı sıra öğretim elemanların akademik bilgi ve becerilerini yetersiz olduğunu düşünen öğrenciler de olmuştur.

Lisans ve lisansüstü yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'deki eğitim sistemi yaşadığı ülkeden farklı olması, ders esnasında not tutma, derse ilişkin kaynaklara ulaşma, ders

kitaplarını anlama, sınav çeşitliliğinin az olması, Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma, anlama, yazma ve Türkçe dilindeki kelime dağarcığının sınırlı olması noktasında sorun yaşadığını ifade etmiştir. Ankete katılan lisans ve lisansüstü öğrencilerin en çok sorun yaşadığı konu ders esnasında not tutma ve Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma olarak belirlenmiştir.

Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Sorunları İle İlişkili Bulgular

Tablo 13. Öğrencilerin Sosyokültürel Sorunlarının Frekans ve Yüzde Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Sosyokültür Sorunları			
Yabancı öğrenci olmam nedeniyle dışlanma açısından sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	61	24.4
	Katılmıyorum	79	31.6
	Orta derecede katılıyorum	67	26.8
	Katılıyorum	33	13.2
	Kesinlikle katılıyorum	10	4
	Toplam	250	100
Fiziksel özelliklerimden (ten rengi, saç vb.) dolayı dışlanma korkusu yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	72	28.8
	Katılmıyorum	82	32.8
	Orta derecede katılıyorum	55	22
	Katılıyorum	22	8.8
	Kesinlikle katılıyorum	19	7.6
	Toplam	250	100
Giyim tarzımın Türkiye'den farklı olması noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	76	30.4
	Katılmıyorum	96	38.4
	Orta derecede katılıyorum	49	19.6
	Katılıyorum	15	6
	Kesinlikle katılıyorum	14	5.6
	Toplam	250	100
Dini inançlarımın farklı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	90	36
	Katılmıyorum	98	39.2
	Orta derecede katılıyorum	29	11.6
	Katılıyorum	19	7.6
	Kesinlikle katılıyorum	14	5.6
	Toplam	250	100
Türkiye'deki geleneklere ve kültürel değerlere alışma açısından sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	66	26.4
	Katılmıyorum	91	36.4
	Orta derecede katılıyorum	61	24.4
	Katılıyorum	21	8.4
	Kesinlikle katılıyorum	11	4.4
	Toplam	250	100
Öğrenci olduğum şehri sevmediğimden dolayı uyum sorunu yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	64	25.6
	Katılmıyorum	67	26.8
	Orta derecede katılıyorum	65	26
	Katılıyorum	33	13.2
	Kesinlikle katılıyorum	21	8.4
	Toplam	250	100

Tablo 13. (devamı)

Türklerle iletişim kurma ve anlaşma noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	47	18.8
	Katılmıyorum	77	30.8
	Orta derecede katılıyorum	81	32.4
	Katılıyorum	29	11.6
	Kesinlikle katılıyorum	16	6.4
	Toplam	250	100
Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	53	21.2
	Katılmıyorum	81	32.4
	Orta derecede katılıyorum	73	29.2
	Katılıyorum	27	10.8
	Kesinlikle katılıyorum	16	6.4
	Toplam	250	100
Tanımadığım insanlarla iletişim kurma noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	48	19.2
	Katılmıyorum	85	34
	Orta derecede katılıyorum	68	27.2
	Katılıyorum	28	11.2
	Kesinlikle katılıyorum	21	8.4
	Toplam	250	100
Yaşadığım şehrin iklimine uyum sağlama noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	47	18.8
	Katılmıyorum	56	22.4
	Orta derecede katılıyorum	59	23.6
	Katılıyorum	43	17.2
	Kesinlikle katılıyorum	45	18
	Toplam	250	100

Ankete katılan her 8 öğrenciden biri dışlanma konusunda ciddi sorun yaşadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %31.6'sının dışlanma gibi bir sorun yaşamadığı, %26.8'inin bu konuda orta derecede sorun yaşadığı görülmüştür. Katılımcıların %32.8'inin fiziksel özelliklerinden (ten rengi, saç vb.) dolayı ötekileştirilme sorunu yaşamadığı, %22'sinin bu sorunla orta derecede karşı karşıya kaldığı görülmüştür. Öğrencilerin %39.2'si giyim tarzı konusunda sorun yaşamadığını belirtmiştir. Buna rağmen her beş öğrenciden birinin bu konuda zaman zaman sorun yaşadığı görülmüştür. Din farklılığı açısından öğrencilerin %39.2'si sorun yaşamadığını belirtmiştir. Ancak her 12 kişiden birinin bu konuda yüksek düzeyde sorun yaşadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin %36.4'ünün Türkiye'deki geleneklere ve kültürel değerlere alışma noktasında sorun yaşamadığı ancak %24.4'lük kısmının bu noktada orta derecede sorun yaşadığı görülmüştür. Yanı sıra her 7 öğrenciden birinin bulunduğu şehri sevmediği içim yüksek düzeyde sorun yaşadığı saptanmıştır. Öğrencilerin %26.8'inin buldukları şehri sevmeme gibi bir sorun yaşamadığı ancak %26'sının bu konuda sorun yaşadığı ve katılımcıların % 13.2'sinin ise bu konuda yüksek düzeyde sorun yaşadığı belirlenmiştir. Türklerle iletişim kurma ve anlaşmada katılımcıların % 32.4'ünün zaman zaman sorun yaşadığı, % 30.8'inin sorun yaşamadığı ve %11.6'sının yüksek düzeyde sorun yaşadığı görülmüştür.

Öğrencilerin %32.4'ü Türk öğrencilerin önyargılı davranması ile ilgili sorun yaşamadığı ancak %29.2'sinin orta derecede sorun yaşadığı görülmüştür. Tanımadığı insanlarla iletişim kurmada katılımcıların %34'lük kısmın sorun yaşamadığı, %27.2'lik bölümün orta derecede sorun yaşadığı, %11.2'lik kısmın ise bu konuda yüksek düzeyde sorun yaşadığı belirlenmiştir. Her beş kişiden biri yaşadığı şehrin iklimine uyum sağlama açısından yüksek düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Yaşadığı şehrin iklimine uyum sağlamada katılımcıların % 23.6'lık kısmı orta derecede sorun yaşadığını, %22.4'lik kısmın sorun yaşamadığını, % 18'lik oran ise yüksek düzeyde sorun yaşadığını dile getirmiştir.

Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Sorunlarının Cinsiyetle İlişkili Bulguları

Tablo 14. Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Sorunlarının Cinsiyet Değişkeni ile İlgili Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Cinsiyet				Toplam	
		Kadın		Erkek		F	%
		F	%	F	%	F	%
Yabancı öğrenci olmam nedeniyle dışlanma noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	19	7.6	42	16.8	61	24.4
	Katılmıyorum	29	11.6	50	20	79	31.6
	Orta derecede katılıyorum	22	8.8	45	18	67	26.8
	Katılıyorum	11	4.4	22	8.8	33	13.2
	Kesinlikle katılıyorum	3	1.2	7	2.8	10	4
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Fiziksel özelliklerimden (ten rengi, saç vb.) dolayı dışlanma korkusu yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	23	9.2	49	19.6	72	28.8
	Katılmıyorum	30	12	52	20.8	82	32.8
	Orta derecede katılıyorum	20	8	35	14	55	22
	Katılıyorum	7	2.8	15	6	22	8.8
	Kesinlikle katılıyorum	4	1.6	15	6	19	7.6
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Giyim tarzımın Türkiye'den farklı olması noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	20	8	56	22.4	76	30.4
	Katılmıyorum	36	14.4	60	24	96	38.4
	Orta derecede katılıyorum	18	7.2	31	12.4	49	19.6
	Katılıyorum	6	2.4	9	3.6	15	6
	Kesinlikle katılıyorum	4	1.6	10	4	14	5.6
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Dini inançlarımın farklı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	26	10.4	64	25.6	90	36
	Katılmıyorum	37	14.8	61	24.4	98	39.2
	Orta derecede katılıyorum	9	3.6	20	8	29	11.6
	Katılıyorum	8	3.2	11	4.4	19	7.6
	Kesinlikle katılıyorum	4	1.6	10	4	14	5.6
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Türkiye'deki geleneklere ve kültürel değerlere alışma noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	27	10.8	39	15.6	66	26.4
	Katılmıyorum	34	13.6	57	22.8	91	36.4
	Orta derecede katılıyorum	15	6	46	18.4	61	24.4
	Katılıyorum	7	2.8	14	5.6	21	8.4
	Kesinlikle katılıyorum	1	0.4	10	4	11	4.4
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Öğrenci olduğum şehri sevmediğimden dolayı uyum sorunu yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	24	9.6	40	16	64	25.6
	Katılmıyorum	20	8	47	18.8	67	26.8
	Orta derecede katılıyorum	27	10.8	38	15.2	65	26
	Katılıyorum	8	3.2	25	10	33	13.2
	Kesinlikle katılıyorum	5	2	16	6.4	21	8.4
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100

Tablo 14. (devamı)

Türklerle iletişim kurma ve anlaşma noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	20	8	33	13.2	25.6	21.2
	Katılmıyorum	28	11.2	53	21.2	26.8	32.4
	Orta derecede katılıyorum	24	9.6	49	19.6	26	29
	Katılıyorum	9	3.6	18	7.2	13.2	10.8
	Kesinlikle katılıyorum	3	1.2	13	5.2	8.4	6.4
Toplam		84	33.6	166	66.4	250	100
Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	19	7.6	28	11.2	47	18.8
	Katılmıyorum	19	7.6	58	23.2	77	30.8
	Orta derecede katılıyorum	30	12	51	20.4	81	32.4
	Katılıyorum	12	4.8	17	6.8	29	11.6
	Kesinlikle katılıyorum	4	1.6	12	4.8	16	6.4
Toplam		84	33.6	166	66.4	250	100
Tanımadığım insanlarla iletişim kurma noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	16	6.4	32	12.8	48	19.2
	Katılmıyorum	36	14.4	49	19.6	85	34
	Orta derecede katılıyorum	21	8.4	47	18.8	68	27.2
	Katılıyorum	7	2.8	21	8.4	28	11.2
	Kesinlikle katılıyorum	4	1.6	17	6.8	21	8.4
Toplam		84	33.6	166	66.4	250	100
Yaşadığım şehrin iklimine uyum sağlama noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	18	7.2	29	11.6	47	18.8
	Katılmıyorum	21	8.4	35	14	56	22.4
	Orta derecede katılıyorum	21	8.4	38	15.2	59	23.6
	Katılıyorum	16	6.4	27	10.8	43	17.2
	Kesinlikle katılıyorum	8	3.2	37	14.8	45	18
Toplam		84	33.6	166	66.4	250	100

YTB'li yabancı kadın öğrencilerin sosyokültürel sorunlarına bakıldığında bunların %10.8'inin öğrenci olduğu şehri sevmemesinden dolayı uyum sağlayamama, %12'sinin Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamasında, %8.4'ü'nün ise yaşadığı şehrin iklimine uyum sağlama noktasında orta derecede zorluk yaşadığı görülmüştür. Ayrıca her on kadından biri dini inançlarının farklı olması sebebiyle sorun yaşadığını belirtmiştir. Bununla birlikte her beş kadın öğrenciden biri yabancı uyruklu olması, fiziksel özelliklerden (ten rengi, saç vb.) farklı olması, noktasında dışlanma korkusu yaşamaktadır. Ek olarak, her beş kadın öğrenciden biri giyim konusunda Türkiye'ye uyum sağlama, Türklerle iletişim kurma, anlaşma ve tanımadığı insanlarla iletişim kurma noktasında orta derecede sorun yaşadığını ifade etmiştir.

Erkek öğrencilerin %15.2'si yaşadığı şehrin iklimine uyum sağlama noktasında orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. Bununla birlikte her dört erkek öğrenciden birinin, yabancı öğrenci olması nedeniyle dışlanma, Türkiye'deki geleneklere ve kültürel değerlere alışma, öğrenci olduğu şehri sevmeme, Türklerle iletişim kurma ve anlaşma, Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları, tanımadığı insanlarla iletişim kurma noktasında orta derecede sorun yaşadığını saptanmıştır. Öte yandan erkek öğrencilerin sosyokültürel konularda kadınlara oranla daha az sorun yaşadığı görülmüştür.

Katılan kadın ve erkek yabancı uyruklu öğrenciler genel olarak Öğrenci olduğum şehri sevmediği, Türklerle iletişim kurma ve anlaşma, Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları ve yaşadığım şehrin iklimine uyum sağlama konusunda sorun yaşadığını belirtmiştir. Kadın ve erkek yabancı öğrenciler en çok sorun yaşadığı konu yaşadığım şehrin iklimine uyum sağlama ve Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları olarak ifade etmiştir.

Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Sorunlarının Türkiye’de Yaşanılan Süreyle İlişkili Bulgular

Tablo 15. Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Sorunlarının Türkiye’de Yaşanılan Süre Değişkeni İle İlgili Bulgular

Maddeleri	Katılma düzeyi	Türkiye’de Yaşanılan Süre					
		1-3 yıl		4-üstü yıl		Toplam	
		F	%	F	%	F	%
Yabancı öğrenci olmam nedeniyle dışlanma noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	31	12.4	30	12	61	24.4
	Katılmıyorum	42	16.8	37	14.8	79	31.6
	Orta derecede katılıyorum	39	15.6	28	11.2	67	26.8
	Katılıyorum	21	8.4	12	4.8	33	13.2
	Kesinlikle katılıyorum	4	1.6	6	2.4	10	4
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Fiziksel özelliklerimden (ten rengi, saç vb.) dolayı dışlanma korkusu yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	41	16.4	31	12.4	72	28.8
	Katılmıyorum	43	17.2	39	15.6	82	32.8
	Orta derecede katılıyorum	28	11.2	27	10.8	55	22
	Katılıyorum	13	5.2	9	3.6	22	8.8
	Kesinlikle katılıyorum	12	4.8	7	2.8	19	7.6
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Giyim tarzımın Türkiye’den farklı olması noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	42	16.8	34	13.6	76	30.4
	Katılmıyorum	53	21.2	43	17.2	96	38.4
	Orta derecede katılıyorum	22	8.8	27	10.8	49	19.6
	Katılıyorum	12	4.8	3	1.2	15	6
	Kesinlikle katılıyorum	8	3.2	6	2.4	14	5.6
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Dini inançlarımın farklı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	45	18	45	18	90	36
	Katılmıyorum	55	22	43	17.2	98	39.2
	Orta derecede katılıyorum	15	6	14	5.6	29	11.6
	Katılıyorum	13	5.2	6	2.4	19	7.6
	Kesinlikle katılıyorum	9	3.6	5	2	14	5.6
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Türkiye’deki geleneklere ve kültürel değerlere alışma noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	36	14.4	30	12.	66	26.4
	Katılmıyorum	46	18.4	45	18	91	36.4
	Orta derecede katılıyorum	30	12	31	12.4	61	24.4
	Katılıyorum	17	6.8	4	1.6	21	8.4
	Kesinlikle katılıyorum	8	3.2	3	1.2	11	4.4
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Öğrenci olduğum şehri sevmediğimden dolayı uyum sorunu yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	35	14	29	11.6	64	25.6
	Katılmıyorum	35	14	32	12.8	67	26.8
	Orta derecede katılıyorum	34	13.6	31	12.4	65	26
	Katılıyorum	23	9.2	10	4	33	13.2
	Kesinlikle katılıyorum	10	4	11	4.	21	8.4
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100

Tablo 15. (devamı)

Türklerle iletişim kurma ve anlaşma noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	28	11.2	25	10.	25.6	21.2
	Katılmıyorum	38	15.2	43	17.2	26.8	32.4
	Orta derecede katılıyorum	46	18.4	27	10.8	26	29
	Katılıyorum	15	6	12	4.8	13.2	10.8
	Kesinlikle katılıyorum	10	4	6	2.4	8.4	6.4
Toplam		137	54.8	113	45.2	250	100
Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	28	11.2	19	7.6	47	18.8
	Katılmıyorum	41	16.4	36	14.4	77	30.8
	Orta derecede katılıyorum	47	18.8	34	13.6	81	32.4
	Katılıyorum	17	6.8	12	4.8	29	11.6
	Kesinlikle katılıyorum	4	1.6	12	4.8	16	6.4
Toplam		137	54.8	113	45.2	250	100
Tanımadığım insanlarla iletişim kurma noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	25	10	23	9.2	48	19.2
	Katılmıyorum	41	16.4	44	17.6	85	34
	Orta derecede katılıyorum	39	15.6	29	11.6	68	27.2
	Katılıyorum	19	7.6	9	3.6	28	11.2
	Kesinlikle katılıyorum	13	5.2	8	3.2	21	8.4
Toplam		137	54.8	113	45.2	250	100
Yaşadığım şehrin iklimine uyum sağlama noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	31	12.4	16	6.4	47	18.8
	Katılmıyorum	27	10.8	29	11.6	56	22.4
	Orta derecede katılıyorum	36	14.4	23	9.2	59	23.6
	Katılıyorum	22	8.8	21	8.4	43	17.2
	Kesinlikle katılıyorum	21	8.4	24	9.6	45	18
Toplam		137	54.8	113	45.2	250	100

1 ile 3 yıl arası Erzurum’da kalan YTB’li yabancı uyruklu öğrencilerin sosyokültürel sorunlarını Türkiye’de kalınan süresi değişkenine göre bakıldığında, öğrencilerin %18.4’ü Türklerle iletişim kurma ve anlaşma, %18.8’i Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları, %14.4’ü yaşadığı şehrin iklimine uyum sağlama noktasında sorun yaşadığını ifade etmiştir. Türkiye’de 1 ile 3 yıl arası kalan her beş öğrenciden biri yabancı öğrenci olması nedeniyle dışlanma, fiziksel özelliklerinden (ten rengi, saç vb.) dolayı dışlanma, Türkiye’deki geleneklere ve kültürel değerlere alışamama, öğrenci olduğu şehri sevememe ve tanımadığı insanlarla iletişim kurma noktasında orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir.

Erzurum’da 4 yıldan fazla yaşayan yabancı uyruklu öğrenciler, yaşadığı şehrin iklimine uyum sağlama noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Türkiye’de 4 yıldan fazla kalan, her dört öğrenciden biri, yabancı öğrenci olması nedeniyle dışlanma, fiziksel özelliklerinden (ten rengi, saç vb.) dolayı dışlanma, giyimde Türkiye’ye uyum sağlama, Türkiye’deki geleneklere ve kültürel değerlere alışma, öğrenci olduğu şehri sevememe, Türklerle iletişim kurma ve anlaşma, Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları, tanımadığı insanlarla iletişim kurma ve yaşadığı şehrin iklimine uyum sağlama noktasında orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. Öte yandan elde edilen analizler, 4 yıldan fazla yaşayan öğrencilerin fazla sorun yaşamadığını göstermektedir.

Türkiye’de 1-3 ve 4 yıldan fazla kalan yabancı uyruklu öğrenciler genel olarak Öğrenci olduğum şehri sevmediği, Türklerle iletişim kurma ve anlaşma, Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları ve yaşadığım şehrin iklimine uyum sağlama konusunda sorun yaşadığını belirtmiştir. 1-3 ve 4 yıldan fazla kalan yabancı uyruklu öğrenciler en çok sorun yaşadığı konu yaşadığım şehrin iklimine uyum sağlama ve Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları olarak ifade etmiştir.

Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Sorunlarının Yaş İle İlişkili Bulguları

Tablo 16. Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Sorunlarının Yaş Değişkeni İle İlgili Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Yaş				Toplam	
		17-25 yaş		26-üstü yaş		F	%
Yabancı öğrenci olmam nedeniyle dışlanma noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	49	19.6	12	4.8	61	24.4
	Katılmıyorum	61	24.4	18	7.2	79	31.6
	Orta derecede katılıyorum	55	22	12	4.8	67	26.8
	Katılıyorum	23	9.2	10	4	33	13.2
	Kesinlikle katılıyorum	7	2.8	3	1.2	10	4
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Fiziksel özelliklerimden (ten rengi, saç vb.) dolayı dışlanma korkusu yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	58	23.2	14	5.6	72	28.8
	Katılmıyorum	65	26	17	6.8	82	32.8
	Orta derecede katılıyorum	46	18.4	9	3.6	55	22
	Katılıyorum	15	6	7	2.8	22	8.8
	Kesinlikle katılıyorum	11	4.4	8	3.2	19	7.6
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Giyim tarzımın Türkiye’den farklı olması noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	63	25.2	13	5.2	76	30.4
	Katılmıyorum	76	30.4	20	8	96	38.4
	Orta derecede katılıyorum	36	14.4	13	5.2	49	19.6
	Katılıyorum	12	4.8	3	1.2	15	6
	Kesinlikle katılıyorum	8	3.2	6	2.4	14	5.6
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Dini inançlarımın farklı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	72	28.8	18	7.2	90	36
	Katılmıyorum	77	30.8	21	8.4	98	39.2
	Orta derecede katılıyorum	24	9.6	5	2	29	11.6
	Katılıyorum	14	5.6	5	2	19	7.6
	Kesinlikle katılıyorum	8	3.2	6	2.4	14	5.6
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Türkiye’deki geleneklere ve kültürel değerlere alışma noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	55	22	11	4.4	66	26.4
	Katılmıyorum	72	28.8	19	7.6	91	36.4
	Orta derecede katılıyorum	44	17.6	17	6.8	61	24.4
	Katılıyorum	17	6.8	4	1.6	21	8.4
	Kesinlikle katılıyorum	7	2.8	4	1.6	11	4.4
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Öğrenci olduğum şehri sevmediğimden dolayı uyum sorunu yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	51	20.4	13	5.2	64	25.6
	Katılmıyorum	52	20.8	15	6	67	26.8
	Orta derecede katılıyorum	49	19.6	16	6.4	65	26
	Katılıyorum	28	11.2	5	2	33	13.2
	Kesinlikle katılıyorum	15	6	6	2.4	21	8.4
	Toplam	195	78	55	22	250	100

Tablo 16. (devamı)

Türklerle iletişim kurma ve anlaşma noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	45	18	8	3.2	25.6	21.2
	Katılmıyorum	66	26.4	15	6	26.8	32.4
	Orta derecede katılıyorum	57	22.8	16	6.4	26	29
	Katılıyorum	19	7.6	8	3.2	13.2	10.8
	Kesinlikle katılıyorum	8	3.2	8	3.2	8.4	6.4
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	42	16.8	5	2	47	18.8
	Katılmıyorum	58	23.2	19	7.6	77	30.8
	Orta derecede katılıyorum	62	24.8	19	7.6	81	32.4
	Katılıyorum	22	8.8	7	2.8	29	11.6
	Kesinlikle katılıyorum	11	4.4	5	2	16	6.4
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Tanımadığım insanlarla iletişim kurma açısından sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	38	15.2	10	4.	48	19.2
	Katılmıyorum	69	27.6	16	6.4	85	34
	Orta derecede katılıyorum	54	21.6	14	5.6	68	27.2
	Katılıyorum	21	8.4	7	2.8	28	11.2
	Kesinlikle katılıyorum	13	5.2	8	3.2	21	8.4
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Yaşadığım şehrin iklimine uyum sağlama açısından sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	36	14.4	11	4.4	47	18.8
	Katılmıyorum	51	20.4	5	2	56	22.4
	Orta derecede katılıyorum	47	18.8	12	4.8	59	23.6
	Katılıyorum	29	11.6	14	5.6	43	17.2
	Kesinlikle katılıyorum	32	12.8	13	5.2	45	18
	Toplam	195	78	55	22	250	100

17-25 yaş arası YTB'li yabancı uyruklu öğrencilerin sosyokültür sorunlarına bakıldığında, katılımcıların %24.8'i Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları noktasında orta derecede sorun yaşadığı görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre, her dört öğrenciden biri, yabancı uyruklu öğrenci olması, fiziksel özelliklerinin (ten rengi, saç vb.) farklı olması, öğrenci olduğu şehri sevmeme, Türklerle iletişim kurup anlaşma, tanımadığı insanlarla iletişim kurma ve yaşadığı şehrin iklimine uyum sağlama noktasında orta derecede sorun yaşamaktadır.

Erzurum'daki 26 yaş üstü yabancı uyruklu öğrencilerin sosyokültürel sorunlarına bakıldığında; söz konusu öğrencilerin %7.6'sının Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları, % 6.4'ü öğrenci olduğu şehri sevmeme, %6.4'ü Türklerle iletişim kurma ve anlaşma, %5.6'sı ise yaşadığı şehrin iklimine uyum sağlama noktasında orta derecede sorun yaşadığını söylemiştir. Ayrıca her dört kişiden biri yaşadığı şehrin iklimine uyum sağlama noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Ancak genel verilere bakıldığında öğrencilerin bu noktalarda fazla sorun yaşamadığı görülmektedir.

Katılan 17-25 ve 26 yaş üstü yabancı uyruklu öğrenciler genel olarak öğrenci olduğu şehri sevmediği, Türklerle iletişim kurma ve anlaşma, Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve

yabancı öğrencileri dışlamaları ve yaşadığım şehrin iklimine uyum sağlama konusunda sorun yaşadığını belirtmiştir. 17-25 ve 26 yaş üstü yabancı uyruklu öğrenciler en çok sorun yaşadığı konu yaşadığım şehrin iklimine uyum sağlama ve Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları olarak ifade etmiştir.

Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Sorunlarının Medeni Durumla İlişkili Bulguları

Tablo 17. Öğrencilerin Sosyo-Kültürel Sorunlarının Medeni Durum değişkeni ile ilgili bulguları

Maddeler	Katılma düzeyi	Medeni durumu					
		Bekar		Evli		Toplam	
		F	%	F	%	F	%
Yabancı öğrenci olmam nedeniyle dışlanma noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	56	22.4	5	2	61	24.4
	Katılmıyorum	70	28	9	3.6	79	31.6
	Orta derecede katılıyorum	62	24.8	5	2	67	26.8
	Katılıyorum	28	11.2	5	2	33	13.2
	Kesinlikle katılıyorum	7	2.8	3	1.2	10	4
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Fiziksel özelliklerimden (ten rengi, saç vb.) dolayı dışlanma korkusu yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	63	25.2	9	3.6	72	28.8
	Katılmıyorum	79	31.6	3	1.2	82	32.8
	Orta derecede katılıyorum	47	18.8	8	3.2	55	22
	Katılıyorum	20	8	2	0.8	22	8.8
	Kesinlikle katılıyorum	14	5.6	5	2	19	7.6
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Giyim tarzımın Türkiye'den farklı olması noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	65	26	11	4.4	76	30.4
	Katılmıyorum	88	35.2	8	3.2	96	38.4
	Orta derecede katılıyorum	47	18.8	2	0.8	49	19.6
	Katılıyorum	13	5.2	2	0.8	15	6
	Kesinlikle katılıyorum	10	4	4	1.6	14	5.6
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Dini inançlarımın farklı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	79	31.6	11	4.4	90	36
	Katılmıyorum	90	36	8	3.2	98	39.2
	Orta derecede katılıyorum	27	10.8	2	0.8	29	11.6
	Katılıyorum	16	6.4	3	1.2	19	7.6
	Kesinlikle katılıyorum	11	4.4	3	1.2	14	5.6
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Türkiye'deki geleneklere ve kültürel değerlere alışma noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	58	23.2	8	3.2	66	26.4
	Katılmıyorum	81	32.4	10	4	91	36.4
	Orta derecede katılıyorum	57	22.8	4	1.6	61	24.4
	Katılıyorum	19	7.6	2	0.8	21	8.4
	Kesinlikle katılıyorum	8	3.2	3	1.2	11	4.4
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Öğrenci olduğum şehri sevmediğimden dolayı uyum sorunu yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	57	22.8	7	2.8	64	25.6
	Katılmıyorum	61	24.4	6	2.4	67	26.8
	Orta derecede katılıyorum	57	22.8	8	3.2	65	26
	Katılıyorum	30	12	3	1.2	33	13.2
	Kesinlikle katılıyorum	18	7.2	3	1.2	21	8.4
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100

Tablo 17. (devamı)

Türklerle iletişim kurma ve anlaşma noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	49	19.6	4	1.6	25.6	21.2
	Katılmıyorum	76	30.4	5	2.	26.8	32.4
	Orta derecede katılıyorum	66	26.4	7	2.8	26	29
	Katılıyorum	21	8.4	6	2.4	13.2	10.8
	Kesinlikle katılıyorum	11	4.4	5	2	8.4	6.4
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	44	17.6	3	1.2	47	18.8
	Katılmıyorum	68	27.2	9	3.6	77	30.8
	Orta derecede katılıyorum	73	29.2	8	3.2	81	32.4
	Katılıyorum	26	10.4	3	1.2	29	11.6
	Kesinlikle katılıyorum	12	4.8	4	1.6	16	6.4
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Tanımadığım insanlarla iletişim kurma noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	44	17.6	4	1.6	48	19.2
	Katılmıyorum	77	30.8	8	3.2	85	34
	Orta derecede katılıyorum	59	23.6	9	3.6	68	27.2
	Katılıyorum	25	10	3	1.2	28	11.2
	Kesinlikle katılıyorum	18	7.2	3	1.2	21	8.4
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Yaşadığım şehrin iklimine uyum sağlama noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	42	16.8	5	2	47	18.8
	Katılmıyorum	53	21.2	3	1.2	56	22.4
	Orta derecede katılıyorum	54	21.6	5	2	59	23.6
	Katılıyorum	37	14.8	6	2.4	43	17.2
	Kesinlikle katılıyorum	37	14.8	8	3.2	45	18
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100

Sosyo-kültürel sorunlar başlığında medeni durum değişkeni göz önüne alındığında, bekâr öğrencilerin %29.2'lik oranı Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamalarından orta derecede muzdarip olduğu görülmektedir. Ankete katılan bekâr öğrencilerin %21.6'sı ise yaşadığı şehrin iklimine uyum sağlama noktasında orta derecede sorun yaşadığını ifade etmiştir. Ayrıca her dört bekâr öğrenciden biri, yabancı öğrenci olması nedeniyle dışlanma, Türkiye'deki geleneklere ve kültürel değerlere alışma, öğrenci olduğu şehri sevebilme, Türklerle iletişim kurup anlaşma ve tanımadığı insanlarla iletişim kurma noktasında orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. Bekâr öğrenciler yaşadığı şehrin iklimine uyum sağlama noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir.

Evli öğrenciler de yaşadığı şehrin iklimine uyum sağlama noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını belirtmiştir. Evli öğrencilerin %9'u tanımadığı insanlarla iletişim kurmada, %7'si Türklerle iletişim kurup anlaşmada, %3.2'si ise öğrenci olduğu şehri sevebilme noktasında orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. Her dört evli öğrenciden biri fiziksel özelliklerinin (ten rengi, saç vb.) farklı olması, Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları noktasında orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. Genel veriler göz önüne alındığında ise, evli ve bekâr öğrencilerin sosyokültürel olarak fazla sorun yaşamadığı görülmektedir.

Katılan bekâr ve evli yabancı uyruklu öğrenciler genel olarak öğrenci olduğum şehri sevememe, Türklerle iletişim kurma ve anlaşma, Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları ve yaşadığı şehrin iklimine uyum sağlama konusunda sorun yaşadığını belirtmiştir. Bekâr ve evli yabancı uyruklu öğrenciler en çok sorun yaşadığı konu yaşadığım şehrin iklimine uyum sağlama ve Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları olarak ifade etmiştir.

Öğrencilerin Ekonomik Sorunlar Değişkeni İle İlişkili Bulgular

Tablo 18. Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Frekans ve Yüzde Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Ekonomik sorunları			
Aldığım bursun/kredinin ihtiyaçlarımı karşılamaması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	49	19.6
	Katılmıyorum	56	22.4
	Orta derecede katılıyorum	50	20
	Katılıyorum	41	16.4
	Kesinlikle katılıyorum	54	21.6
	Toplam	250	100
Yabancı uyruklu olmam nedeniyle iş bulabilme noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	35	14
	Katılmıyorum	49	19.6
	Orta derecede katılıyorum	62	24.8
	Katılıyorum	48	19.2
	Kesinlikle katılıyorum	56	22.4
	Toplam	250	100
Türkiye’de yaşamın pahalı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	28	11.2
	Katılmıyorum	27	10.8
	Orta derecede katılıyorum	85	34
	Katılıyorum	57	22.8
	Kesinlikle katılıyorum	53	21.2
	Toplam	250	100
Ailemin ekonomin nedenlerle para göndermemesi nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	41	16.4
	Katılmıyorum	53	21.2
	Orta derecede katılıyorum	81	32.4
	Katılıyorum	44	17.6
	Kesinlikle katılıyorum	31	12.4
	Toplam	250	100
Sağlık masraflarımı karşılama noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	51	20.4
	Katılmıyorum	73	29.2
	Orta derecede katılıyorum	67	26.8
	Katılıyorum	33	13.2
	Kesinlikle katılıyorum	26	10.4
	Toplam	250	100
Sportif faaliyetlere katılmada ekonomik nedenlerden dolayı sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	40	16
	Katılmıyorum	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	69	27.6
	Katılıyorum	39	15.6
	Kesinlikle katılıyorum	28	11.2
	Toplam	250	100

Tablo 18. (devamı)

	Kesinlikle katılmıyorum	25	10
Ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkeme gidebilme noktasında sorun yaşıyorum.	Katılmıyorum	34	13.6
	Orta derecede katılıyorum	58	23.2
	Katılıyorum	54	21.6
	Kesinlikle katılıyorum	79	31.6
	Toplam	250	100

Ankete katılan her dört kişiden biri aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilme noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %22.4'si bu konuda sorun yaşamadığını, %21'i yüksek düzeyde sorun yaşadığını, %20'si ise orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. Her 4 öğrenciden biri iş bulabilme konusunda yüksek düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %24.8'inin iş bulabilme noktasında bazen sorun yaşadığı, %22.4'ünün ise bu noktada yüksek düzeyde sorun yaşadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin %34'lük kısmı Türkiye'de yaşamın pahalı olması sebebiyle bazen sorun yaşadığını, %22.8'lik kısmı genel olarak sorun yaşadığını, %21.2'si ise bu konuda yüksek düzeyde sorun yaşadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %32.4'ü ailesinin ekonomik durumu sebebiyle orta derecede sorun yaşadığını, %21'i sorun yaşamadığını ve %17.6'sı yüksek düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Bulgulardan yola çıkılarak, sağlık masraflarının karşılanmasında öğrencilerin %29.2'sinin sorun yaşamadığı, %26.8'inin bazen sorun yaşadığı, %13.2'sinin ise yüksek düzeyde sorun yaşadığı saptanmıştır.

Sportif faaliyetlere katılma konusunda katılımcıların %29.6'sı sorun yaşamadığını, %27.6'sı orta derecede sorun yaşadığını, %15.6'sı ise bu konuda sorun yaşadığını ifade etmiştir. Ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkelerine gidebilme konusunda öğrencilerin (%31.6'sı kesinlikle sorun yaşadığını ve %21.6'sı sorun yaşadığını) yarısından fazlası (%53.2) sorun yaşadığını belirtmiştir. Daha öz bir ifade ile her iki öğrenciden biri ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme konusunda yüksek düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir.

Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Cinsiyetle İlişkili Bulguları

Tablo 19. Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Cinsiyet Değişkeni İle İlgili Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Cinsiyet				Toplam	
		Kadın		Erkek		F	%
Aldığım bursun/kredinin ihtiyaçlarımı karşılamaması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	16	6.4	33	13.2	49	19.6
	Katılmıyorum	21	8.4	35	14	56	22.4
	Orta derecede katılıyorum	22	8.8	28	11.2	50	20
	Katılıyorum	13	5.2	28	11.2	41	16.4
	Kesinlikle katılıyorum	12	4.8	42	16.8	54	21.6
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100

Tablo 19. (devamı)

Yabancı uyruklu olmam nedeniyle iş bulabilme noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	13	5.2	22	8.8	35	14
	Katılmıyorum	20	8	29	11.6	49	19.6
	Orta derecede katılıyorum	26	10.4	36	14.4	62	24.8
	Katılıyorum	15	6	33	13.2	48	19.2
	Kesinlikle katılıyorum	10	4	46	18.4	56	22.4
Toplam		84	33.6	166	66.4	250	100
Türkiye’de yaşamın pahalı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	11	4.4	17	6.8	28	11.2
	Katılmıyorum	5	2	22	8.8	27	10.8
	Orta derecede katılıyorum	39	15.6	46	18.4	85	34
	Katılıyorum	16	6.4	41	16.4	57	22.8
	Kesinlikle katılıyorum	13	5.2	40	16	53	21.2
Toplam		84	33.6	166	66.4	250	100
Ailemin ekonomik nedenlerle para gönderememesi nedeniyle sorun yaşıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	17	6.8	24	9.6	41	16.4
	Katılmıyorum	18	7.2	35	14	53	21.2
	Orta derecede katılıyorum	24	9.6	57	22.8	81	32.4
	Katılıyorum	1	6	29	11.6	44	17.6
	Kesinlikle katılıyorum	5	4	21	8.4	31	12.4
Toplam		84	33.6	166	66.4	250	100
Sağlık masraflarımı karşılamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	19	7.6	32	12.8	51	20.4
	Katılmıyorum	31	12.4	42	16.8	73	29.2
	Orta derecede katılıyorum	20	8	47	18.8	67	26.8
	Katılıyorum	8	3.2	25	10	33	13.2
	Kesinlikle katılıyorum	6	2.4	20	8	26	10.4
Toplam		84	33.6	166	66.4	250	100
Sportif faaliyetlere katılmada ekonomik nedenlerden dolayı sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	19	7.6	21	8.4	40	16
	Katılmıyorum	27	10.8	47	18.8	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	22	8.8	47	18.8	69	27.6
	Katılıyorum	9	3.6	30	12	39	15.6
	Kesinlikle katılıyorum	7	2.8	21	8.4	28	11.2
Toplam		84	33.6	166	66.4	250	100
Ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkeme gidebilme noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	11	4.4	14	5.6	25	10
	Katılmıyorum	13	5.2	21	8.4	34	13.6
	Orta derecede katılıyorum	21	8.4	37	14.8	58	23.2
	Katılıyorum	15	6	39	15.6	54	21.6
	Kesinlikle katılıyorum	24	9.6	55	22	79	31.6
Toplam		84	33.6	166	66.4	250	100

Kadın yabancı uyruklu öğrencilerin %9.6’sı ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkelerine gidebilme noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını belirtmiştir. Kadın öğrencilerin %8.8’i aldığı bursun/kredinin ihtiyaçlarını karşılamaması, %10.4’ü yabancı uyruklu olmaları nedeniyle iş bulabilme, %15.6’sı Türkiye’de yaşamın pahalı olması ve %9.6’ü ailesinin ekonomik nedenlerle para gönderememesi noktasında orta derecede sorun yaşadığını ifade etmiştir. Her altı kadın öğrenciden biri yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, Türkiye’de yaşamın pahalı olması, ailelerin ekonomik nedenlerle para gönderememesi ve ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkelerine gidebilme noktasında sorun yaşadığını dile getirmiştir.

Erkek öğrencilerin %22'si ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Erkek öğrencilerin %14.4'ü yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, %18.4'ü Türkiye'de yaşamın pahalı olması, %22.2'si ailelerin ekonomik nedenlerle para gönderememesi, %18.8'i sağlık masraflarını karşılayamama ve %18.8'i ise sportif faaliyetlere katılma konusunda orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. Bulgularla, her dört erkek öğrenciden birinin yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme ve Türkiye'de yaşamın pahalı olması noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ankete katılan kadın ve erkek yabancı uyruklu öğrenciler genelde aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilme, yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, Türkiye'de yaşamın pahalı olması, ailemin ekonomik nedenlerle para gönderememe ve ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme konusunda sorun yaşadığı ifade etmiştir. Kadın ve erkek öğrencilerin yüksek düzeyde sorun yaşadığı konu Türkiye'de yaşamın pahalı olma, ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme ve ailemin ekonomik nedenlerle para gönderememesi olarak saptanmıştır.

Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Türkiye'de Yaşanılan Süreyle İlişkili Bulguları

Tablo 20. Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Türkiye'de Yaşanılan Süre Değişkeni İle İlgili Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Türkiye'de Yaşanılan Süre					
		1-3 yıl		4-üstü yıl		Toplam	
		F	%	F	%	F	%
Aldığım bursun/kredinin ihtiyaçlarımı karşılamaması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	31	12.4	18	7.2	49	19.6
	Katılmıyorum	29	11.6	27	10.8	56	22.4
	Orta derecede katılıyorum	25	10	25	10	50	20
	Katılıyorum	27	10.8	14	5.6	41	16.4
	Kesinlikle katılıyorum	25	10	29	11.6	54	21.6
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Yabancı uyruklu olmam nedeniyle iş bulabilme noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	21	8.4	14	5.6	35	14
	Katılmıyorum	26	10.4	23	9.2	49	19.6
	Orta derecede katılıyorum	41	16.4	21	8.4	62	24.8
	Katılıyorum	24	9.6	24	9.6	48	19.2
	Kesinlikle katılıyorum	25	10	31	12.4	56	22.4
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Türkiye'de yaşamın pahalı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	17	6.8	11	4.4	28	11.2
	Katılmıyorum	14	5.6	13	5.2	27	10.8
	Orta derecede katılıyorum	51	20.4	34	13.6	85	34
	Katılıyorum	30	12	27	10.8	57	22.8
	Kesinlikle katılıyorum	25	10	28	11.2	53	21.2
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100

Tablo 20. (devamı)

Ailemin ekonomik nedenlerle para göndermemesi noktasında sorun yaşıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	24	9.6	17	6.8	41	16.4
	Katılmıyorum	30	12	23	9.2	53	21.2
	Orta derecede katılıyorum	44	17.6	37	14.8	81	32.4
	Katılıyorum	26	10.4	18	7.2	44	17.6
	Kesinlikle katılıyorum	13	5.2	18	7.2	31	12.4
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Sağlık masraflarımı karşılamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	27	10.8	24	9.6	51	20.4
	Katılmıyorum	44	17.6	29	11.6	73	29.2
	Orta derecede katılıyorum	39	15.6	28	11.2	67	26.8
	Katılıyorum	19	7.6	14	5.6	33	13.2
	Kesinlikle katılıyorum	8	3.2	18	7.2	26	10.4
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Sportif faaliyetlere katılmada ekonomik nedenlerden dolayı sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	22	8.8	18	7.2	40	16
	Katılmıyorum	39	15.6	35	14	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	40	16	29	11.6	69	27.6
	Katılıyorum	21	8.4	18	7.2	39	15.6
	Kesinlikle katılıyorum	15	6	13	5.2	28	11.2
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkeme gidebilme noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	13	5.2	12	4.8	25	10
	Katılmıyorum	15	6	19	7.6	34	13.6
	Orta derecede katılıyorum	34	13.6	24	9.6	58	23.2
	Katılıyorum	32	12.8	22	8.8	54	21.6
	Kesinlikle katılıyorum	43	17.2	36	14.4	79	31.6
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100

1 ile 3 yıl arası Türkiye’de kalan öğrencilerin %17.2’si ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin %16.4’ü yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, %20.4’ü Türkiye’de yaşamın pahalı olması, %17.6’sı ailesinin ekonomik nedenlerle para göndermemesi, %16’sı ise sportif faaliyetlere katılabilme gibi ekonomi ile ilişkili konularda orta derecede sorun yaşadığını ifade etmiştir. Her altı öğrenciden biri aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilme, yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme ve Türkiye’de yaşamın pahalı olması noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını belirtmiştir.

Türkiye’de 4 yıldan fazla kalan öğrencilerin % 11.6’sı aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilme, %12.4’ü yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, %14.4’ü ise ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Katılımcıların %13.6’sı Türkiye’de yaşamın pahalı olması konusunda orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. Her 4 öğrenciden biri Türkiye’de yaşamın pahalı olduğunu söylemektedir. Önce, bu çalışma Türkiye’de eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin ekonomik olarak fazla sorun yaşadığını göstermektedir.

Türkiye’de 1-3 ve 4 yıldan fazla kalan yabancı uyruklu öğrenciler genelde aldığım bursun/kredinin ihtiyaçlarımı karşılamama, yabancı uyruklu olmam nedeniyle iş bulabilme, Türkiye’de yaşamın pahalı olma, ailemin ekonomik nedenlerle para gönderememe ve

ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkeme gidebilme konusunda sorun yaşadığı ifade etmiştir. 1-3 ve 4 yıldan fazla kalan öğrenciler en çok sorun yaşadığı noktaları Türkiye’de yaşamın pahalı olması, ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme ve ailesinin ekonomik nedenlerle para gönderememesi olarak belirtmiştir.

Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Yaşla İlişkili Bulguları

Tablo 21. Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Yaş Değişkeni İle İlgili Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Yaş				Toplam	
		17-25 yaş		26-üstü yaş		F	%
Aldığım bursun/kredinin ihtiyaçlarımı karşılamaması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	39	15.6	10	4	49	19.6
	Katılmıyorum	46	18.4	10	4	56	22.4
	Orta derecede katılıyorum	37	14.8	13	5.2	50	20
	Katılıyorum	32	12.8	9	3.6	41	16.4
	Kesinlikle katılıyorum	41	16.4	13	5.2	54	21.6
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Yabancı uyruklu olmam nedeniyle iş bulabilme noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	28	11.2	7	2.8	35	14
	Katılmıyorum	39	15.6	10	4	49	19.6
	Orta derecede katılıyorum	44	17.6	18	7.2	62	24.8
	Katılıyorum	39	15.6	9	3.6	48	19.2
	Kesinlikle katılıyorum	45	18	11	4.4	56	22.4
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Türkiye’de yaşamın pahalı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	19	7.6	9	3.6	28	11.2
	Katılmıyorum	22	8.8	5	2	27	10.8
	Orta derecede katılıyorum	64	25.6	21	8.4	85	34
	Katılıyorum	47	18.8	10	4	57	22.8
	Kesinlikle katılıyorum	43	17.2	10	4	53	21.2
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Ailemin ekonomik nedenlerle para gönderememesi noktasında sorun yaşıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	30	12	11	4.4	41	16.4
	Katılmıyorum	45	18	8	3.2	53	21.2
	Orta derecede katılıyorum	62	24.8	19	7.6	81	32.4
	Katılıyorum	34	13.6	10	4	44	17.6
	Kesinlikle katılıyorum	24	9.6	7	2.8	31	12.4
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Sağlık masraflarımı karşılamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	37	14.8	14	5.6	51	20.4
	Katılmıyorum	57	22.8	16	6.4	73	29.2
	Orta derecede katılıyorum	55	22	12	4.8	67	26.8
	Katılıyorum	22	8.8	11	4.4	33	13.2
	Kesinlikle katılıyorum	24	9.6	2	0.8	26	10.4
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Sportif faaliyetlere katılmada ekonomik nedenlerden dolayı sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	27	10.8	13	5.2	40	16
	Katılmıyorum	59	23.6	15	6	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	55	22	14	5.6	69	27.6
	Katılıyorum	31	12.4	8	3.2	39	15.6
	Kesinlikle katılıyorum	23	9.2	5	2	28	11.2
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkeme gidebilme noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	21	8.4	4	1.6	25	10
	Katılmıyorum	26	10.4	8	3.2	34	13.6
	Orta derecede katılıyorum	42	16.8	16	6.4	58	23.2
	Katılıyorum	46	18.4	8	3.2	54	21.6
	Kesinlikle katılıyorum	60	24	19	7.6	79	31.6
	Toplam	195	78	55	22	250	100

Ankete katılan 17-26 yaş arası öğrencilerin %24'ü ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %17.6'sı yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, %25.6'sı Türkiye'de yaşamın pahalı olması, %24.8'ü ailesinin ekonomik nedenlerle para gönderememesi, %22'si sağlık masraflarını karşılayabilme noktasında orta derecede sorun yaşadığını ifade etmiştir. 17-26 yaş arası her 5 yabancı uyruklu öğrenciden biri yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, Türkiye'de yaşamın pahalı olması ve sağlık masraflarını karşılayabilme noktasında sorun yaşadığını belirtmiştir.

Ankete katılan 26 yaş üstü öğrencilerin ise, %7.6'sı ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme konusunda yüksek düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %5.2'si aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilmede, %7.2'si yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilmede, %8.4'ü Türkiye'de yaşamın pahalı olması, %7.6'sı ailesinin ekonomik nedenlerle para gönderememesi, %6'sı sportif faaliyetlere katılabilme gibi ekonomik argümanlarla ilişkili noktalarda orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. Her altı öğrenciden biri aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilmede, yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilmede, Türkiye'de yaşamın pahalı olması, ailesinin ekonomik nedenlerle para gönderememesi, ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme, sağlıkla ilgili masraflarını karşılama gibi ekonomi ile doğrudan bağlantılı noktalarda sorun yaşadığını belirtmiştir.

Katılan 17-25 ve 26 yaş üstü yabancı uyruklu öğrenciler genelde aldığım bursun/kredinin ihtiyaçlarımı karşılamama, yabancı uyruklu olmam nedeniyle iş bulabilme, Türkiye'de yaşamın pahalı olma, ailemin ekonomik nedenlerle para gönderememe ve ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkeme gidebilme konusunda sorun yaşadığı ifade etmiştir. 17-25 ve 26 yaş üstü öğrenciler en çok sorun yaşadığı konu Türkiye'de yaşamın pahalı olması, ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme ve ailesinin ekonomik nedenlerden dolayı para gönderememesi olarak belirtmiştir.

Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Medeni Durumla İlişkili Bulguları

Tablo 22. Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Medeni Durum Değişkeni İle İlgili Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Medeni Durumu					
		Bekar		Evli		Toplam	
		F	%	F	%	F	%
Aldığım bursun/kredinin ihtiyaçlarımı karşılamaması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	41	16.4	8	3.2	49	19.6
	Katılmıyorum	51	20.4	5	2	56	22.4
	Orta derecede katılıyorum	44	17.6	6	2.4	50	20
	Katılıyorum	39	15.6	2	0.8	41	16.4
	Kesinlikle katılıyorum	48	19.2	6	2.4	54	21.6
	Toplam		223	89.2	27	10.8	250
Yabancı uyruklu olmam nedeniyle iş bulabilme noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	29	11.6	6	2.4	35	14
	Katılmıyorum	45	18	4	1.6	49	19.6
	Orta derecede katılıyorum	55	22	7	2.8	62	24.8
	Katılıyorum	44	17.6	4	1.6	48	19.2
	Kesinlikle katılıyorum	50	20	6	2.4	56	22.4
	Toplam		223	89.2	27	10.8	250
Türkiye’de yaşamın pahalı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	22	8.8	6	2.4	28	11.2
	Katılmıyorum	24	9.6	3	1.2	27	10.8
	Orta derecede katılıyorum	77	30.8	8	3.2	85	34
	Katılıyorum	50	20	7	2.8	57	22.8
	Kesinlikle katılıyorum	50	20	3	1.2	53	21.2
	Toplam		223	89.2	27	10.8	250
Ailemin ekonomik nedenlerle para gönderememesi noktasında sorun yaşıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	34	13.6	7	2.8	41	16.4
	Katılmıyorum	48	19.2	5	2	53	21.2
	Orta derecede katılıyorum	74	29.6	7	2.8	81	32.4
	Katılıyorum	39	15.6	5	2	44	17.6
	Kesinlikle katılıyorum	28	11.2	3	1.2	31	12.4
	Toplam		223	89.2	27	10.8	250
Sağlık masraflarımı karşılamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	42	16.8	9	3.6	51	20.4
	Katılmıyorum	68	27.2	5	2	73	29.2
	Orta derecede katılıyorum	59	23.6	8	3.2	67	26.8
	Katılıyorum	31	12.4	2	0.8	33	13.2
	Kesinlikle katılıyorum	23	9.2	3	1.2	26	10.4
	Toplam		223	89.2	27	10.8	250
Sportif faaliyetlere katılmada ekonomik nedenlerden dolayı sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	33	13.2	7	2.8	40	16
	Katılmıyorum	66	26.4	8	3.2	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	66	26.4	3	1.2	69	27.6
	Katılıyorum	35	14	4	1.6	39	15.6
	Kesinlikle katılıyorum	23	9.2	5	2	28	11.2
	Toplam		223	89.2	27	10.8	250
Ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkeme gidebilme noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	20	8	5	2	25	10
	Katılmıyorum	30	12	4	1.6	34	13.6
	Orta derecede katılıyorum	53	21.2	5	2	58	23.2
	Katılıyorum	50	20	4	1.6	54	21.6
	Kesinlikle katılıyorum	70	28	9	3.6	79	31.6
	Toplam		223	89.2	27	10.8	250

Ankete katılan bekâr öğrencilerin %28'i ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını belirtmiştir. Bekâr öğrencilerin %22'si yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, %30,8'si Türkiye'de yaşamın pahalı olması, %29.6'sı ailenin ekonomik nedenlerle para gönderememesi, % 26.4'ü sportif faaliyetlere katılmada vb. ekonomik noktalarda orta derecede sorun yaşadığını ifade etmiştir. Veriler, her beş bekâr öğrenciden biri aldığı bursun/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilme, yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, Türkiye'de yaşamın pahalı olması, ailesinin ekonomik nedenlerle para gönderememesi ve ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkelerine gidebilme noktasında ekonomik sorun yaşadığını göstermektedir.

Ankete katılan evli öğrencilerin %3.6'sı ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını belirtmiştir. Evli öğrencilerin %2.4'ü aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilme, % 2.8'i yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, %3.2'si Türkiye'de yaşamın pahalı olması, %2.8'i ailesinin ekonomik nedenlerle para gönderememesi, %3.2'si sağlıkla ilgili masraflarını karşılayabilme konusunda orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. Ayrıca her 5 evli öğrenciden biri aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilme, yabancı uyruklu olma nedeniyle iş bulabilme, sportif faaliyetlere katılabilme, ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını dile getirmiştir.

Katılan bekâr ve evli yabancı uyruklu öğrenciler genelde aldığı bursun/kredinin ihtiyaçlarını karşılamama, yabancı uyruklu olmam nedeniyle iş bulabilme, Türkiye'de yaşamın pahalı olma, ailemin ekonomik nedenlerle para gönderememe ve ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkeme gidebilme konusunda sorun yaşadığı ifade etmiştir. Bekâr ve evli öğrenciler en çok sorun yaşadığı konu Türkiye'de yaşamın pahalı olma, ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkeme gidebilme ve ailemin ekonomik nedenlerle para gönderememe olarak belirtmiştir.

Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Aylık Gelirle İlişkili Bulguları

Tablo 23. Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarının Aylık Gelir değişkeni ile ilgili bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Aylık Gelir				Toplam	
		350-700 TL		701-üstü TL		F	%
Aldığım bursun/kredinin ihtiyaçlarımı karşılamaması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	27	10.8	22	8.8	49	19.6
	Katılmıyorum	39	15.6	17	6.8	56	22.4
	Orta derecede katılıyorum	31	12.4	19	7.6	50	20
	Katılıyorum	33	13.2	8	3.2	41	16.4
	Kesinlikle katılıyorum	43	17.2	11	4.4	54	21.6
	Toplam	173	69.2	77	30.8	250	100
Yabancı uyruklu olmam nedeniyle iş bulabilme noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	19	7.6	16	6.4	35	14
	Katılmıyorum	33	13.2	16	6.4	49	19.6
	Orta derecede katılıyorum	38	15.2	24	9.6	62	24.8
	Katılıyorum	38	15.2	10	4	48	19.2
	Kesinlikle katılıyorum	45	18	11	4.4	56	22.4
	Toplam	173	69.2	77	30.8	250	100
Türkiye’de yaşamın pahalı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	14	5.6	14	5.6	28	11.2
	Katılmıyorum	21	8.4	6	2.4	27	10.8
	Orta derecede katılıyorum	50	20	35	14	85	34
	Katılıyorum	45	18	12	4.8	57	22.8
	Kesinlikle katılıyorum	43	17.2	10	4	53	21.2
	Toplam	173	69.2	77	30.8	250	100
Ailemin ekonomik nedenlerle para göndermemesi noktasında sorun yaşıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	19	7.6	22	8.8	41	16.4
	Katılmıyorum	40	16	13	5.2	53	21.2
	Orta derecede katılıyorum	56	22.4	25	10	81	32.4
	Katılıyorum	33	13.2	11	4.4	44	17.6
	Kesinlikle katılıyorum	25	10	6	2.4	31	12.4
	Toplam	173	69.2	77	30.8	250	100
Sağlık masraflarımı karşılamada sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	30	12	21	8.4	51	20.4
	Katılmıyorum	49	19.6	24	9.6	73	29.2
	Orta derecede katılıyorum	47	18.8	20	8	67	26.8
	Katılıyorum	25	10	8	3.2	33	13.2
	Kesinlikle katılıyorum	22	8.8	4	1.6	26	10.4
	Toplam	173	69.2	77	30.8	250	100
Sportif faaliyetlere katılmada ekonomik nedenlerden dolayı sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	23	9.2	17	6.8	40	16
	Katılmıyorum	50	20	24	9.6	74	29.6
	Orta derecede katılıyorum	49	19.6	20	8	69	27.6
	Katılıyorum	33	13.2	6	2.4	39	15.6
	Kesinlikle katılıyorum	18	7.2	10	4	28	11.2
	Toplam	173	69.2	77	30.8	250	100
Ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkeme gidebilme noktasında sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	14	5.6	11	4.4	25	10
	Katılmıyorum	20	8	14	5.6	34	13.6
	Orta derecede katılıyorum	37	14.8	21	8.4	58	23.2
	Katılıyorum	39	15.6	15	6	54	21.6
	Kesinlikle katılıyorum	63	25.2	16	6.4	79	31.6
	Toplam	173	69.2	77	30.8	250	100

Ankete katılan 350-700 TL aylık gelirlili öğrencilerin % 17.2'si aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilme, %18'i yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme ve %25.2'si ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını belirtmiştir. Öğrencilerin % 20'si Türkiye’de yaşamın pahalı olması,

%22.4'ü ailesinin ekonomik nedenlerle para gönderememesi noktasında orta derecede sorun yaşadığını ifade etmiştir. Ayrıca her beş öğrenciden biri aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilme, yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, Türkiye’de yaşamın pahalı olması, ailesinin ekonomik nedenlerle para gönderememesi, sportif faaliyetlere katılabilme, ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme noktasında sorun yaşadığını söylemiştir.

Ankete katılan 700 TL ve üzeri aylık geliri olan yabancı uyruklu öğrencilerin %9.6'sı yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, %14'ü Türkiye’de yaşamın pahalı olması, %10'u ailesinin ekonomik nedenlerle para gönderememesi, %8.4'ü ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme noktasında orta derecede sorun yaşadığını ifade etmiştir. Bunula birlikte sonuçlar, her sekiz öğrenciden birinin aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilme, yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, Türkiye’de yaşamın pahalı olması, sportif faaliyetlere katılabilme, ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkelerine gidebilme noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını göstermektedir.

Katılan 350-700 TL ve 700 TL ve üzeri aylık geliri olan yabancı uyruklu öğrenciler genelde aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilme, yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, Türkiye’de yaşamın pahalı olması, ailesinin ekonomik nedenlerle para gönderememesi ve ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme konusunda sorun yaşadığı ifade etmiştir. 350-700 TL ve 700 TL ve üzeri aylık geliri olan öğrenciler en çok sorun yaşadığı konu Türkiye’de yaşamın pahalı olması, ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme ve ailesinin ekonomik nedenlerle para gönderememesi olarak belirtmiştir.

Öğrencilerin Barınma Değişkeni İle İlişkili Bulgular

Tablo 24. Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Frekans ve Yüzde Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Barınma sorunları			
Kaldığım yerin kampüse uzak olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	61	24.4
	Katılmıyorum	79	31.6
	Orta derecede katılıyorum	55	22
	Katılıyorum	26	10.4
	Kesinlikle katılıyorum	29	11.6
	Toplam	250	100
Kaldığım yerin kalabalık olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	55	22
	Katılmıyorum	95	38
	Orta derecede katılıyorum	55	22
	Katılıyorum	27	10.8
	Kesinlikle katılıyorum	18	7.2
	Toplam	250	100

Tablo 24. (devamı)

Kaldığım yerin ısınma problemi olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	74	29.6
	Katılmıyorum	102	40.8
	Orta derecede katılıyorum	36	14.4
	Katılıyorum	23	9.2
	Kesinlikle katılıyorum	15	6
	Toplam	250	100
Kaldığım yerin gürültülü olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	58	23.2
	Katılmıyorum	89	35.6
	Orta derecede katılıyorum	53	21.2
	Katılıyorum	30	12
	Kesinlikle katılıyorum	20	8
	Toplam	250	100
Kaldığım yerin yemeklerinin güzel olmaması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	51	20.4
	Katılmıyorum	63	25.2
	Orta derecede katılıyorum	60	24
	Katılıyorum	32	12.8
	Kesinlikle katılıyorum	44	17.6
	Toplam	250	100

Veriler, öğrencilerin %31.6'sının kaldığı yerin kampüsten uzak olması konusunda sorun yaşamadığını, %22'sinin orta derecede sorun yaşadığını, %11.6'sının ise yüksek düzeyde sorun yaşadığını göstermektedir. Kalınan yerin kalabalık olması değişkeninde öğrencilerin %38'inin sorun yaşamadığı, %22'sinin ise orta derecede sorun yaşadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin %40'ı kaldığı yerin ısınma problemi olmadığını, %14.4'ü ise bu konuda bazen sorun yaşadığını belirtmiştir. Veriler kalınan yerin gürültülü olması değişkeninde öğrencilerin %35.6'sının bu konuda sorun yaşamadığını, %12'sinin sorun yaşadığını göstermektedir. Kalınan yerin yemeklerinin güzel olmaması değişkeninde öğrencilerin %25'lik oranı bu konuda sorun yaşamadığını, %24'ü bazen sorun yaşadığını ancak %12.8'i ise yüksek düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir.

Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Cinsiyetle İlişkili Bulguları

Tablo 25. Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Cinsiyet Değişkeni İle İlgili Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Cinsiyet				Toplam	
		Kadın		Erkek		F	%
Kaldığım yerin kampüse uzak olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	22	8.8	39	15.6	61	24.4
	Katılmıyorum	32	12.8	47	18.8	79	31.6
	Orta derecede katılıyorum	17	6.8	38	15.2	55	22
	Katılıyorum	6	2.4	20	8	26	10.4
	Kesinlikle katılıyorum	7	2.8	22	8.8	29	11.6
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Kaldığım yerin kalabalık olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	16	6.4	39	15.6	55	22
	Katılmıyorum	37	14.8	58	23.2	95	38
	Orta derecede katılıyorum	19	7.6	36	14.4	55	22
	Katılıyorum	8	3.2	19	7.6	27	10.8
	Kesinlikle katılıyorum	4	1.6	14	5.6	18	7.2
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100

Tablo 25. (devamı)

Kaldığım yerin ısınma problemi olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	27	10.8	47	18.8	74	29.6
	Katılmıyorum	30	12	72	28.8	102	40.8
	Orta derecede katılıyorum	12	4.8	24	9.6	36	14.4
	Katılıyorum	8	3.2	15	6	23	9.2
	Kesinlikle katılıyorum	7	2.8	8	3.2	15	6
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Kaldığım yerin gürültülü olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	18	7.2	40	16	58	23.2
	Katılmıyorum	32	12.8	57	22.8	89	35.6
	Orta derecede katılıyorum	16	6.4	37	14.8	53	21.2
	Katılıyorum	12	4.8	18	7.2	30	12
	Kesinlikle katılıyorum	6	2.4	14	5.6	20	8
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Kaldığım yerin yemeklerinin güzel olmaması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	17	6.8	34	13.6	51	20.4
	Katılmıyorum	19	7.6	44	17.6	63	25.2
	Orta derecede katılıyorum	23	9.2	37	14.8	60	24
	Katılıyorum	11	4.4	21	8.4	32	12.8
	Kesinlikle katılıyorum	14	5.6	30	12	44	17.6
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100

Ankete katılan yabancı uyruklu kadın öğrencilerin %9.2'si kaldığı yerin yemekleri konusunda orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. Bununla birlikte kadın öğrencilerin %12.8'i kaldığı yerin kampüse uzak olması, %14.8'i kaldığı yerin kalabalık olması, %12'si kaldığı yerin ısınma problemi olması, % 12.8'i kaldığı yerin gürültülü olması konusunda hiçbir sorun yaşamadığını ifade etmiştir. Ancak kadın öğrenciler kaldığı yerin gürültülü olması ve yemekler konusunda sorun yaşadığını ifade etmiştir.

Ankete katılan yabancı uyruklu erkek öğrencilerin %18.8'i kaldığı yerin yemekleri konusunda orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. Bununla birlikte erkek öğrencilerin %12.8'i kaldığı yerin kampüse uzak olması, %14.8'i kaldığı yerin kalabalık olması, %12'si kaldığı yerin ısınma problemi olması, % 12.8'i kaldığı yerin gürültülü olması konusunda hiçbir sorun yaşanmadığını ifade etmiştir. Her yedi erkek öğrenciden biri kaldığı yerin yemeklerinin güzel olmaması, kampüse uzak olması, kalabalık olması, ısınma problemi olması ve gürültülü olması konusunda orta derecede sorun yaşadığını dile getirmiştir. Ankete katılan kadın ve erkek yabancı uyruklu öğrenciler genelde kaldığı yerin yemeklerini beğenmediklerini ifade etmiştir.

Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Türkiye’de Yaşanılan Süreye Göre İlişkili Bulgular

Tablo 26. Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Türkiye’de Yaşanılan Süre Değişkeni İle İlgili Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Türkiye’de Yaşanılan Süre					
		1-3 yıl		4-üstü yıl		Toplam	
		F	%	F	%	F	%
Kaldığım yerin kampüse uzak olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	33	13.2	28	11.2	61	24.4
	Katılmıyorum	37	14.8	42	16.8	79	31.6
	Orta derecede katılıyorum	28	11.2	27	10.8	55	22
	Katılıyorum	19	7.6	7	2.8	26	10.4
	Kesinlikle katılıyorum	20	8	9	3.6	29	11.6
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Kaldığım yerin kalabalık olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	30	12	25	10	55	22
	Katılmıyorum	47	18.8	48	19.2	95	38
	Orta derecede katılıyorum	33	13.2	22	8.8	55	22
	Katılıyorum	17	6.8	10	4	27	10.8
	Kesinlikle katılıyorum	10	4	8	3.2	18	7.2
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Kaldığım yerin ısınma problemi olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	45	18	29	11.6	74	29.6
	Katılmıyorum	49	19.6	53	21.2	102	40.8
	Orta derecede katılıyorum	19	7.6	17	6.8	36	14.4
	Katılıyorum	14	5.6	9	3.6	23	9.2
	Kesinlikle katılıyorum	10	4	5	2	15	6
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Kaldığım yerin gürültülü olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	34	13.6	24	9.6	58	23.2
	Katılmıyorum	42	16.8	47	18.8	89	35.6
	Orta derecede katılıyorum	28	11.2	25	10	53	21.2
	Katılıyorum	19	7.6	11	4.4	30	12
	Kesinlikle katılıyorum	14	5.6	6	2.4	20	8
	Toplam	137	54.8	113	45.	250	100
Kaldığım yerin yemeklerinin güzel olmaması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	25	10	26	10.4	51	20.4
	Katılmıyorum	34	13.6	29	11.6	63	25.2
	Orta derecede katılıyorum	37	14.8	23	9.2	60	24
	Katılıyorum	18	7.2	14	5.6	32	12.8
	Kesinlikle katılıyorum	23	9.2	21	8.4	44	17.6
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100

1-3 yıl arası Türkiye’de yaşayan yabancı uyruklu öğrencilerin %14.8’i kaldığı yerin yemeklerinin güzel olmaması konusunda orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin %14.8’i kaldığı yerin kampüse uzak olması, %18.8’i kaldığı yerin kalabalık olması, %19.6’sı kaldığı yerin ısınma problemi olması, %16.8’i kaldığı yerin gürültülü olması konusunda hiçbir sorun yaşamadığını ifade etmektedir. 1-3 yıl arası Türkiye’de yaşayan öğrenciler, kaldığı yerin kampüse uzak olması, kalabalık olması, gürültülü olması ve yemekler konusunda zaman zaman sorun yaşadığını belirtmiştir.

Türkiye’de 4 yıldan fazla yaşayan yabancı uyruklu öğrencilerin %16.8’i kaldığı yerin kampüse uzak olması, %19.2’si kaldığı yerin kalabalık olması, %21.2’si kaldığı yerin ısınma problemi olması, %18.8’i kaldığı yerin gürültülü olması, % 11.6’sı kaldığı yerin yemeklerinin güzel olmaması konusunda sorun yaşadığını ifade etmiştir. Söz konusu bu öğrenciler, kaldığı

yerin kampüse uzak olması, kalabalık olması, ısınma problemi olması, gürültülü olması ve yemeklerinin güzel olmaması konusunda ise bazen sorun yaşadığını belirtmiştir. Türkiye’de 1-3 ve 4 yıldan fazla kalan yabancı uyruklu öğrencilerin genel olarak barındıkları yerdeki beslenme şartlarına ilişkin olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Yaşa Göre İlişkili Bulgular

Tablo 27. Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Yaş Değişkeni İle İlgili Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Yaş					
		17-25 yaş		26-üstü yaş		Toplam	
		F	%	F	%	F	%
Kaldığım yerin kampüse uzak olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	48	19.2	13	5.2	61	24.4
	Katılmıyorum	63	25.2	16	6.4	79	31.6
	Orta derecede katılıyorum	40	16	15	6	55	22
	Katılıyorum	21	8.4	5	2	26	10.4
	Kesinlikle katılıyorum	23	9.2	6	2.4	29	11.6
	Toplam		195	78	55	22	250
Kaldığım yerin kalabalık olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	45	18	10	4	55	22
	Katılmıyorum	74	29.6	21	8.4	95	38
	Orta derecede katılıyorum	45	18	10	4	55	22
	Katılıyorum	18	7.2	9	3.6	27	10.8
	Kesinlikle katılıyorum	13	5.2	5	2	18	7.2
	Toplam		195	78	55	22	250
Kaldığım yerin ısınma problemi olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	63	25.2	11	4.4	74	29.6
	Katılmıyorum	83	33.2	19	7.6	102	40.8
	Orta derecede katılıyorum	22	8.8	14	5.6	36	14.4
	Katılıyorum	18	7.2	5	2	23	9.2
	Kesinlikle katılıyorum	9	3.6	6	2.4	15	6
	Toplam		195	78	55	22	250
Kaldığım yerin gürültülü olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	47	18.8	11	4.4	58	23.2
	Katılmıyorum	68	27.2	21	8.4	89	35.6
	Orta derecede katılıyorum	41	16.4	12	4.8	53	21.2
	Katılıyorum	25	10	5	2	30	12
	Kesinlikle katılıyorum	14	5.6	6	2.4	20	8
	Toplam		195	78	55	22	250
Kaldığım yerin yemeklerinin güzel olmaması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	38	15.2	13	5.2	51	20.4
	Katılmıyorum	53	21.2	10	4	63	25.2
	Orta derecede katılıyorum	44	17.6	16	6.4	60	24
	Katılıyorum	27	10.8	5	2	32	12.8
	Kesinlikle katılıyorum	33	13.2	11	4.4	44	17.6
	Toplam		195	78	55	22	250

Katılımcılardan 17-25 yaş arası yabancı uyruklu öğrencilerin %25.2'si kaldığı yerin kampüse uzak olması, %29.6'sı kaldığı yerin kalabalık olması, %33.2'si kaldığı yerin ısınma problemi olması, %27.2'si kaldığı yerin gürültülü olması, %21.2'si kaldığı yerin yemeklerinin güzel olmaması konusunda sorun yaşamadığını belirtmiştir. Öte yandan her beş öğrenciden biri kaldığı yerin kampüse uzak olması, kaldığı yerin kalabalık olması, kaldığı yerin gürültülü

olması ve kaldığı yerin yemeklerinin güzel olmaması konusunda orta derecede sorun yaşadığını ifade etmiştir.

Ankete katılan 26 yaş üstü yabancı uyruklu öğrencilerin ise, %6.4'ü kaldığı yerin yemeklerinin güzel olmaması konusunda orta derecede sorun yaşadığını dile getirmiştir. Bununla birlikte bu öğrencilerin %6.4'ü kaldığı yerin kampüse uzak olması, %8.4'ü kaldığı yerin kalabalık olması, %7.6'sı kaldığı yerin ısınma problemi olması ve %8,4'ü kaldığı yerin gürültülü olması konusunda sorun yaşamadığını söylemiştir. Veriler, her 26 yaş üstü beş öğrenciden birinin kaldığı yerin kampüse uzak olması, kalabalık olması, gürültülü olması ve yemeklerinin güzel olmaması noktasında orta derecede sorun yaşadığını göstermektedir. Öz bir ifade ile yapılan bu çalışma öğrencilerin barınma sorunlarının yaş arttıkça azaldığını göstermektedir.

Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Medeni Durumla İlişkili Bulguları

Tablo 28. Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Medeni Durumu Değişkeni İle İlgili Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Medeni Durumu					
		Bekar		Evli		Toplam	
		F	%	F	%	F	%
Kaldığım yerin kampüse uzak olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	54	21.6	7	2.8	61	24.4
	Katılmıyorum	72	28.8	7	2.8	79	31.6
	Orta derecede katılıyorum	48	19.2	7	2.8	55	22
	Katılıyorum	25	10	1	0.4	26	10.4
	Kesinlikle katılıyorum	24	9.6	5	2	29	11.6
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Kaldığım yerin kalabalık olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	48	19.2	7	2.8	55	22
	Katılmıyorum	90	36	5	2	95	38
	Orta derecede katılıyorum	47	18.8	8	3.2	55	22
	Katılıyorum	24	9.6	3	1.2	27	10.8
	Kesinlikle katılıyorum	14	5.6	4	1.6	18	7.2
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Kaldığım yerin ısınma problemi olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	66	26.4	8	3.2	74	29.6
	Katılmıyorum	93	37.2	9	3.6	102	40.8
	Orta derecede katılıyorum	33	13.2	3	1.2	36	14.4
	Katılıyorum	20	8	3	1.2	23	9.2
	Kesinlikle katılıyorum	11	4.4	4	1.6	15	6
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Kaldığım yerin gürültülü olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	51	20.4	7	2.8	58	23.2
	Katılmıyorum	82	32.8	7	2.8	89	35.6
	Orta derecede katılıyorum	48	19.2	5	2	53	21.2
	Katılıyorum	27	10.8	3	1.2	30	12
	Kesinlikle katılıyorum	15	6	5	2	20	8
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Kaldığım yerin yemeklerinin güzel olmaması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	45	18	6	2.4	51	20.4
	Katılmıyorum	56	22.4	7	2.8	63	25.2
	Orta derecede katılıyorum	54	21.6	6	2.4	60	24
	Katılıyorum	29	11.6	3	1.2	32	12.8
	Kesinlikle katılıyorum	39	15.6	5	2	44	17.6
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100

Ankete katılan bekâr öğrencilerin %28.6'sı kaldığı yerin kampüse uzak olması, %36'sı kaldığı yerin kalabalık olması, %37.2'si kaldığı yerin ısınma problemi olması, %32.8'i kaldığı yerin gürültülü olması ve %22.4'ü kaldığı yerin yemeklerinin güzel olmaması konusunda sorun yaşadığını belirtmiştir. Bulgular, her beş bekâr öğrenciden birinin kaldığı yerin kampüse uzak olması, kalabalık olması, gürültülü olması ve konusunda orta derecede sorun yaşadığını göstermektedir.

Evli öğrencilerin ise, %2.8'i kaldığı yerin kampüse uzak olması, %3.2'si kaldığı yerin kalabalık olması konusunda orta derecede sorun yaşadığını ifade etmiştir. Söz konusu bu öğrencilerin %3.9'u kaldığı yerin ısınma problemi olması, %2.8'i kaldığı yerin gürültülü olması, %2.8'i kaldığı yerin yemeklerinin güzel olmaması konusunda sorun yaşadığını belirtmiştir. Ayrıca her yedi öğrenciden biri kaldığı yerin kampüse uzak olması, kalabalık olması, kaldığı yerin ısınma problemi olması, gürültülü olması ve yemeklerinin güzel olmaması konusunda yüksek düzeyde sorun yaşadığını belirtmiştir. Ankete katılan bekâr ve evli yabancı uyruklu öğrencilerin en çok sorun yine beslenme konusundadır.

Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Türkiye’de Kalınan Yerle İlişkili Bulguları

Tablo 29. Öğrencilerin Barınma Sorunlarının Türkiye’de Kalınan Yer Değişkeni İle İlgili Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Türkiye’de Kalınan Yer									
		Kyk yurt		Özel yurt		Apart		Ev		Toplam	
		F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Kaldığım yerin kampüse uzak olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	40	16	4	1.6	1	0.4	16	6.4	61	24.4
	Katılmıyorum	50	20	10	4	2	0.8	17	6.8	79	31.6
	Orta derecede katılıyorum	31	12.4	8	3.2	0	0.0	16	6.4	55	22
	Katılıyorum	11	4.4	8	3.2	0	0.0	7	2.8	26	10.4
	Kesinlikle katılıyorum	22	8.8	3	1.2	0	0.0	4	1.6	29	11.6
	Toplam	154	61.6	33	13.2	3	1.2	60	24	250	100
Kaldığım yerin kalabalık olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	26	10.4	7	2.8	1	0.4	21	8.4	55	22
	Katılmıyorum	56	22.4	14	5.6	2	0.8	23	9.2	95	38
	Orta derecede katılıyorum	41	16.4	5	2	0	0.0	9	3.6	55	22
	Katılıyorum	18	7.2	5	2	0	0.0	4	1.6	27	10.8
	Kesinlikle katılıyorum	13	5.2	2	0.8	0	0.0	3	1.2	18	7.2
	Toplam	154	61.6	33	13.2	3	1.2	60	24	250	100
Kaldığım yerin ısınma problemi olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	48	19.2	8	3.2	1	0.4	17	6.8	74	29.6
	Katılmıyorum	59	23.6	16	6.4	2	0.8	25	10	102	40.8
	Orta derecede katılıyorum	25	10	3	1.2	0	0.0	8	3.2	36	14.4
	Katılıyorum	11	4.4	6	2.4	0	0.0	6	2.4	23	9.2
	Kesinlikle katılıyorum	11	4.4	0	0.0	0	0.0	4	1.6	15	6
	Toplam	154	61.6	33	13.2	3	1.2	60	24	250	100

Tablo 29. (devamı)

Kaldığım yerin gürültülü olması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	32	12.8	8	3.2	1	0.4	17	6.8	58	23.2
	Katılmıyorum	43	17.2	14	5.6	1	0.4	31	12.4	89	35.6
	Orta derecede katılıyorum	42	16.8	3	1.2	1	0.4	7	2.8	53	21.2
	Katılıyorum	20	8	8	3.2	0	0.0	2	0.8	30	12
	Kesinlikle katılıyorum	17	6.8	0	0.0	0	0.0	3	1.2	20	8
	Toplam	154	61.6	33	13.2	3	1.2	60	24	250	100
Kaldığım yerin yemeklerinin güzel olmaması nedeniyle sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	20	8	6	2.4	1	0.4	24	9.6	51	20.4
	Katılmıyorum	33	13.2	7	2.8	1	0.4	22	8.8	63	25.2
	Orta derecede katılıyorum	38	15.2	12	4.8	1	0.4	9	3.6	60	24
	Katılıyorum	29	11.6	3	1.2	0	0.0	0	0.0	32	12.8
	Kesinlikle katılıyorum	34	13.6	5	2	0	0.0	5	2	44	17.6
	Toplam	154	61.6	33	13.2	3	1.2	60	24	250	100

Ankete katılan öğrencilerden KYK'da kalanların %15.2'sinin kaldığı yerin yemeklerinin güzel olmaması konusunda orta derecede sorun yaşadığı görülmektedir. Öğrencilerin %20'si kaldığı yerin kampüse uzak olması, %22.4'ü kaldığı yerin kalabalık olması, %23.6'sı kaldığı yerin ısınma problemi olması, %17.2'si kaldığı yerin gürültülü olması konusunda sorun yaşadığını belirtmiştir. Her yedi öğrenciden biri kaldığı yerin kampüse uzak olması ve kaldığı yerin yemeklerinin güzel, sağlıklı olmaması konusunda yüksek düzeyde sorun yaşadığını belirtmiştir.

Özel yurttan kalan öğrencilerin %4.8'i kaldığı yerin yemeklerinin güzel olmaması konusunda orta derecede sorun yaşadığını ifade etmiştir. Ayrıca öğrencilerin %4'ü kaldığı yerin kampüse uzak olması, %5.6'sı kaldığı yerin kalabalık olması, %6.4'ü kaldığı yerin ısınma problemi olması, %5.6'sı kaldığı yerin gürültülü olması konusunda sorun yaşamadığını belirtmiştir. Özel yurttan barınan her yedi öğrenciden biri kaldığı yerin kampüse uzak olması, kalabalık olması, ısınma problemi olması, gürültülü olması ve yemeklerinin güzel olmaması konusunda sorun yaşadığını ifade etmiştir. Özetle bu araştırma aparttadan kalan öğrencilerin diğerlerine göre daha az sorun yaşadıklarını göstermektedir.

Evde kalan öğrencilerin %6.8'i kaldığı yerin kampüse uzak olması, %9.2'si kaldığı yerin kalabalık olması, %10'u kaldığı yerin ısınma problemi olması, %12.4'ü kaldığı yerin gürültülü olması, %9.6'sı kaldığı yerin yemeklerinin güzel olmaması konusunda sorun yaşamadığını belirtmiştir. Her yedi öğrenciden biri kaldığı yerin kalabalık olması ve yemeklerinin güzel olmaması konusunda orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. Yurttan ve evde kalan yabancı uyruklu öğrenciler özellikle yeme içme konusunda sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin Kişisel Sorunlarıyla İlişkili Bulgular ve Öğrencilerin Sorunlarla İlgili Görüşleri

Tablo 30. Öğrencilerin Kişisel Sorunlarının Frekans ve Yüzde Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kişisel sorunlar			
Kendimi çok yalnız hissettiğim için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	54	21.6
	Katılmıyorum	75	30
	Orta derecede katılıyorum	60	24
	Katılıyorum	31	12.4
	Kesinlikle katılıyorum	30	12
	Toplam	250	100
Ülkemi çok özlediğim için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	34	13.6
	Katılmıyorum	56	22.4
	Orta derecede katılıyorum	63	25.2
	Katılıyorum	60	24
	Kesinlikle katılıyorum	37	14.8
	Toplam	250	100
Başarısız olmaktan korktuğum için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	46	18.4
	Katılmıyorum	60	24
	Orta derecede katılıyorum	62	24.8
	Katılıyorum	55	22
	Kesinlikle katılıyorum	27	10.8
	Toplam	250	100
Girişken olmadığımı düşündüğüm için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	59	23.6
	Katılmıyorum	83	33.2
	Orta derecede katılıyorum	71	28.4
	Katılıyorum	26	10.4
	Kesinlikle katılıyorum	11	4.4
	Toplam	250	100
Kendimi güvende hissetmediğim için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	85	34
	Katılmıyorum	85	34
	Orta derecede katılıyorum	52	20.8
	Katılıyorum	17	6.8
	Kesinlikle katılıyorum	11	4.4
	Toplam	250	100

Ankete katılan öğrencilerin % 30'u kendini çok yalnız hissetme hissetmediğini, %24'ü bazen böyle bir sorun yaşadığını ancak %12.4'ü ise kesinlikle böyle bir sorun yaşadığını ifade etmiştir. Katılımcılardan her dört kişiden biri ülkesini çok özlediğini ifade etmiştir. Katılımcıların % 25.2'si ülkesini bazen çok özlediğini, %24'ü ise ülkesini çok özlediğini belirtmiştir. Öğrencilerin %24.8'i zaman zaman başarısız olmaktan korktuğunu, %24'ü böyle bir korku yaşamadığını, %22'si başarısızlık hissini yoğun yaşadığını belirtmiştir. % 33.2'lik kısım girişken olmadığı için sorun yaşamadığını, %28.4'lük kısım bazen sorun yaşadığını, %10.4'lük dilim ise girişken olmadığı için sorun yaşadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin

%34'ü kendini güvende hissetme konusunda sorun yaşamadığını belirtirken; %20.8'i bu konuda orta derecede sorun yaşadığını ifade etmiştir.

Öğrencilerin Kişisel Sorunlarının Cinsiyetle İlişkili Bulguları

Tablo 31. Öğrencilerin Kişisel Sorunlarının Cinsiyet Değişkeni İle İlgili Bulguları

Maddeler	Katılma düzeyi	Cinsiyet				Toplam	
		Kadın		Erkek		F	%
		F	%	F	%	F	%
Kendimi çok yalnız hissettiğim için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	19	7.6	35	14	54	21.6
	Katılmıyorum	25	10	50	20	75	30
	Orta derecede katılıyorum	22	8.8	38	15.2	60	24
	Katılıyorum	8	3.2	23	9.2	31	12.4
	Kesinlikle katılıyorum	10	4	20	8	30	12
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Ülkemi çok özlediğim için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	10	4	24	9.6	34	13.6
	Katılmıyorum	19	7.6	37	14.8	56	22.4
	Orta derecede katılıyorum	26	10.4	37	14.8	63	25.2
	Katılıyorum	20	8	40	16	60	24
	Kesinlikle katılıyorum	9	3.6	28	11.2	37	14.8
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Başarısız olmaktan korktuğum için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	15	6	31	12.4	46	18.4
	Katılmıyorum	18	7.2	42	16.8	60	24
	Orta derecede katılıyorum	23	9.2	39	15.6	62	24.8
	Katılıyorum	18	7.2	37	14.8	55	22
	Kesinlikle katılıyorum	10	4	17	6.8	27	10.8
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Girişken olmadığımı düşündüğüm için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	20	8	39	15.6	59	23.6
	Katılmıyorum	35	14	48	19.2	83	33.2
	Orta derecede katılıyorum	19	7.6	52	20.8	71	28.4
	Katılıyorum	6	2.4	20	8	26	10.4
	Kesinlikle katılıyorum	4	1.6	7	2.8	11	4.4
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100
Kendimi güvende hissetmediğim için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	23	9.2	62	24.8	85	34
	Katılmıyorum	32	12.8	53	21.2	85	34
	Orta derecede katılıyorum	17	6.8	35	14	52	20.8
	Katılıyorum	8	3.2	9	3.6	17	6.8
	Kesinlikle katılıyorum	4	1.6	7	2.8	11	4.4
	Toplam	84	33.6	166	66.4	250	100

Ankete katılan kadın öğrencilerin %10.4'ü ülkesini çok özlediğini, % 9.2'si başarısız olmaktan korkma noktasında orta derecede sorun yaşadığını ifade etmiştir. Ayrıca kadın öğrencilerin %10'u kendini çok yalnız hissettiğini, %14'ü girişken olmadığını, %12.8'i kendisini güvende hissetmediğini ifade etmiştir. Her beş kadından biri kendisini yalnız hissetme, ülkesini çok özleme, başarısız olmaktan korkma, girişken olmadığını düşünme ve kendisini güvende hissetmeme noktasında orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir.

Erkek öğrencilerin ise %16'sı ülkesini çok özleme, %20.8'i girişken olmadığını düşünme noktasında sorun yaşadığını dile getirmiştir. Erkek öğrencilerin %20'si ülkesini çok özleme, %16.8'i başarısız olmaktan korkma, %24.8'i kendini güvende hissetme noktasında sorun yaşamadığını belirtmiştir. Ayrıca erkek öğrencilerin yarısından fazlasının başarısız olmaktan korktuğu konusunda oldukça sorun yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte her yedi erkek öğrenciden biri kendini çok yalnız hissetme, ülkesini çok özleme ve başarısız olmaktan korkma konusunda sorun yaşadığını ifade etmiştir. Katılan kadın ve erkek yabancı uyruklu öğrenciler genelde en çok sorun yaşadığı konu ülkemizi çok özlediği ve başarısız olmaktan korktuğu olarak ifade etmiştir.

Öğrencilerin Kişisel Sorunlarının Türkiye’de Yaşanılan Süreyle İlişkili Bulguları

Tablo 32. Öğrencilerin Kişisel Sorunlarının Türkiye’de Yaşanılan Süre Değişkeni İle İlgili Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Türkiye’de Yaşanılan Süre					
		1-3 yıl		4-üstü yıl		Toplam	
		F	%	F	%	F	%
Kendimi çok yalnız hissettiğim için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	31	12.4	23	9.2	54	21.6
	Katılmıyorum	42	16.8	33	13.2	75	30
	Orta derecede katılıyorum	26	10.4	34	13.6	60	24
	Katılıyorum	18	7.2	13	5.2	31	12.4
	Kesinlikle katılıyorum	20	8	10	4	30	12
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Ülkemi çok özlediğim için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	15	6	19	7.6	34	13.6
	Katılmıyorum	29	11.6	27	10.8	56	22.4
	Orta derecede katılıyorum	41	16.4	22	8.8	63	25.2
	Katılıyorum	33	13.2	27	10.8	60	24
	Kesinlikle katılıyorum	19	7.6	18	7.2	37	14.8
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Başarısız olmaktan korktuğum için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	23	9.2	23	9.2	46	18.4
	Katılmıyorum	36	14.4	24	9.6	60	24
	Orta derecede katılıyorum	34	13.6	28	11.2	62	24.8
	Katılıyorum	27	10.8	28	11.2	55	22
	Kesinlikle katılıyorum	17	6.8	10	4	27	10.8
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Girişken olmadığımı düşündüğüm için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	27	10.8	32	12.8	59	23.6
	Katılmıyorum	47	18.8	36	14.4	83	33.2
	Orta derecede katılıyorum	45	18	26	10.4	71	28.4
	Katılıyorum	13	5.2	13	5.2	26	10.4
	Kesinlikle katılıyorum	5	2	6	2.4	11	4.4
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100
Kendimi güvende hissetmediğim için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	43	17.2	42	16.8	85	34
	Katılmıyorum	53	21.2	32	12.8	85	34
	Orta derecede katılıyorum	27	10.8	25	10	52	20.8
	Katılıyorum	10	4	7	2.8	17	6.8
	Kesinlikle katılıyorum	4	1.6	7	2.8	11	4.4
	Toplam	137	54.8	113	45.2	250	100

1 ile 3 yıl arası Türkiye’de yaşayan öğrencilerin %16.4’ü ülkesini özleme konusunda orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. Söz konusu bu öğrencilerin %16.8’i kendini yalnız hissetme, %14.4’ü başarısız olmaktan korkma, %18.8’i girişken olmadığını düşünme, %21.2’si kendini güvende hissetme noktasında sorun yaşamadığını beyan etmiştir. Öte yandan veriler bu yaş aralığındaki her yedi öğrenciden birinin kendini yalnız hissetme, ülkesini özleme ve başarısız olmaktan korkma noktasında ciddi sorun yaşadığını göstermektedir.

Türkiye’de 4 yıldan fazla kalan öğrencilerin ise %13.6’sı kendini yalnız hissetme, %10.8’i ülkesini özleme, %11.2’si başarısız olmaktan korkma noktasında sorun yaşadığını dile getirmiştir. Yanı sıra söz konusu öğrencilerin %14.4’ü girişken olma, %12.2’si kendini güvende hissetme noktasında sorun yaşamadığını ifade etmiştir. Ayrıca veriler, her beş kişiden biri kendini yalnız hissetme, ülkesini özleme, başarısız olmaktan korkma, girişken olabilme, kendini güvende hissetme noktasında orta derecede sorun yaşadığını göstermektedir. Türkiye’de 1-3 ve 4 yıldan fazla kalan yabancı uyruklu öğrenciler genelde en çok soru yaşadığı konu ülkemi çok özlediği ve başarısız olmaktan korktuğu olarak ifade etmiştir.

Öğrencilerin Kişisel Sorunlarının Yaşla İlişkili Bulguları

Tablo 33. Öğrencilerin Kişisel Sorunlarının Yaş Değişkeni İle İlgili Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Yaş					
		17-25 yaş		26-üstü yaş		Toplam	
		F	%	F	%	F	%
Kendimi çok yalnız hissettiğim için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	46	18.4	8	3.2	54	21.6
	Katılmıyorum	55	22	20	8	75	30
	Orta derecede katılıyorum	49	19.6	11	4.4	60	24
	Katılıyorum	27	10.8	4	1.6	31	12.4
	Kesinlikle katılıyorum	18	7.2	12	4.8	30	12
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Ülkemi çok özlediğim için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	28	11.2	6	2.4	34	13.6
	Katılmıyorum	37	14.8	19	7.6	56	22.4
	Orta derecede katılıyorum	60	24	3	1.2	63	25.2
	Katılıyorum	49	19.6	11	4.4	60	24
	Kesinlikle katılıyorum	21	8.4	16	6.4	37	14.8
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Başarısız olmaktan korktuğum için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	33	13.2	13	5.2	46	18.4
	Katılmıyorum	43	17.2	17	6.8	60	24
	Orta derecede katılıyorum	53	21.2	9	3.6	62	24.8
	Katılıyorum	45	18	10	4	55	22
	Kesinlikle katılıyorum	2	8.4	6	2.4	27	10.8
	Toplam	195	78	55	22	250	100
Girişken olmadığımı düşündüğüm için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	49	19.6	10	4	59	23.6
	Katılmıyorum	65	26	18	7.2	83	33.2
	Orta derecede katılıyorum	57	22.8	14	5.6	71	28.4
	Katılıyorum	17	6.8	9	3.6	26	10.4
	Kesinlikle katılıyorum	7	2.8	4	1.6	11	4.4
	Toplam	195	78	55	22	250	100

Tablo 33. (devamı)

Kendimi güvende hissetmediğim için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	65	26	20	8	85	34
	Katılmıyorum	68	27.2	17	6.8	85	34
	Orta derecede katılıyorum	41	16.4	11	4.4	52	20.8
	Katılıyorum	15	6	2	0.8	17	6.8
	Kesinlikle katılıyorum	6	2.4	5	2	11	4.4
Toplam	195	78	55	22	250	100	

17-25 yaş arası öğrencilerin %24'ü ülkesini özleme, %21.2'si başarısız olmaktan korkma noktasında orta derecede sorun yaşadığını beyan etmiştir. Ancak %22'si kendisini yalnız hissetme, %26'sı girişken olabilme, %27.2'si kendisini güvende hissetme noktasında sorun yaşamadığını ifade etmiştir. Ayrıca bulgularla, her dört kişiden birisinin ülkesini özleme ve başarısız olmaktan korkma noktasında ciddi sorun yaşadığı saptanmıştır.

26 yaş üstü öğrencilerin %8'i kendisini yalnız hissetme, %7.6'sı ülkesini özleme, %6.8'i başarısız olmaktan korkma, %7.2'si girişken olabilme, %8'i kendini güvende hissetme noktasında sorun yaşamadığını beyan etmiştir. Veriler her altı öğrenciden birinin kendisini yalnız hissetme, ülkesini çok özleme, başarısız olmaktan korkma, girişken olma, kendisini güvende hissetme noktasında orta derecede sorun yaşadığını göstermektedir. Katılan 17-25 ve 26 yaş üstü yabancı uyruklu öğrenciler genelde en çok sorun yaşadığı konu ülkemizi çok özlediği ve başarısız olmaktan korktuğu olarak ifade etmiştir.

Öğrencilerin Kişisel Sorunlarının Medeni Duruma Göre İlişkili Bulgular

Tablo 34. Öğrencilerin Kişisel Sorunlarının Medeni Durum Değişkeni İle İlgili Bulguları

Maddeleri	Katılma düzeyi	Medeni Durumu					
		Bekâr		Evli		Toplam	
		F	%	F	%	F	%
Kendimi çok yalnız hissettiğim için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	49	19.6	5	2	54	21.6
	Katılmıyorum	68	27.2	7	2.8	75	30
	Orta derecede katılıyorum	55	22	5	2	60	24
	Katılıyorum	27	10.8	4	1.6	31	12.4
	Kesinlikle katılıyorum	24	9.6	6	2.4	30	12
Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100	
Ülkemi çok özlediğim için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	32	12.8	2	0.8	34	13.6
	Katılmıyorum	46	18.4	10	4	56	22.4
	Orta derecede katılıyorum	61	24.4	2	0.8	63	25.2
	Katılıyorum	54	21.6	6	2.4	60	24
	Kesinlikle katılıyorum	30	12	7	2.8	37	14.8
Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100	
Başarısız olmaktan korktuğum için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	38	15.2	8	3.2	46	18.4
	Katılmıyorum	54	21.6	6	2.4	60	24
	Orta derecede katılıyorum	57	22.8	5	2	62	24.8
	Katılıyorum	50	20	5	2	55	22
	Kesinlikle katılıyorum	24	9.6	3	1.2	27	10.8
Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100	

Tablo 34. (devamı)

Girişken olmadığımı düşündüğüm için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	53	21	6	2.4	59	23.6
	Katılmıyorum	75	30	8	3.2	83	33.2
	Orta derecede katılıyorum	65	2	6	2.4	71	28.4
	Katılıyorum	23	9.2	3	1.2	26	10.4
	Kesinlikle katılıyorum	7	2.8	4	1.6	11	4.4
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100
Kendimi güvende hissetmediğim için sorun yaşıyorum.	Kesinlikle katılmıyorum	72	28.8	13	5.2	85	34
	Katılmıyorum	75	30	10	4	85	34
	Orta derecede katılıyorum	50	20	2	0.8	52	20.8
	Katılıyorum	16	6.4	1	0.4	17	6.8
	Kesinlikle katılıyorum	10	4	1	0.4	11	4.4
	Toplam	223	89.2	27	10.8	250	100

Ankete katılan bekâr öğrencilerin %24.4'ü ülkesini özleme, %22.8'i başarısız olmaktan korkma noktasında orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. Öte yandan söz konusu öğrencilerin %27.2'si kendisini yalnız hissetme, %30'u girişken olabilme, %30'u kendini güvende hissetme noktasında sorun yaşanmadığını beyan etmiştir. Bulgular her dört kişiden birinin kendisini çok yalnız hissetme ve başarısız olmaktan korkma konusunda yüksek düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Evli olan öğrencilerin %2.8'i kendisini yalnız hissetme, %4'ü ülkesini özleme, %3.2'si başarısız olmaktan korkma, %3.2'si girişken olabilme ve %5.2'si kendisini güvende hissedebilme noktasında sorun yaşanmadığını ifade etmektedir. Ayrıca altı kişiden biri kendisini yalnız hissetme, ülkesini özleme, başarısız olmaktan korkma ve girişken olma noktasında orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. Ankete katılan bekâr ve evli yabancı uyruklu öğrencilerin en çok sorun yaşadığı konu ülkesini özleme ve başarısız olmaktan korkmadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde elde edilen bulguların sonuçları, tartışmaları ve önerileri yer almaktadır. Yapılan bu araştırma ile bir devlet üniversitesinde eğitim gören Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar bursiyeri olan yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarının (akademik, dil, sosyo kültürel, ekonomik, barınma ve kişisel) cinsiyet, medeni durum, yaş, aylık gelir gibi bazı değişkenler çerçevesinde incelenmesi ve belirlenmesi hedeflenmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmada Atatürk Üniversitesi'nde eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin çoğunluğunu erkek, bekâr ve 17-25 yaş arası bireyler oluşturmaktadır. Evli öğrencilerin hepsi yüksek lisans ve doktora yapan öğrencilerdir. Ayrıca 2-3 yıl arası süre zarfında Türkiye'de yaşayan öğrencilerin sayısı çoğunluktadır. YTB'li yabancı öğrencilerin çoğu lisans öğrencisidir. Bunlara ek olarak ankete katılıp çalışmaya destek veren öğrencilerin çoğunluğunu mühendislik, iktisadi ve idari bilimler, edebiyat, sağlık bilimleri, tıp fakültesinde okuyanlar oluşturmaktadır. KYK yurtlarında kalan öğrencilerin sayısı da çoğunluktadır. Veriler üniversite eğitimi gören YTB'li öğrencilerin çoğunun Asya ülkelerinden geldiğini göstermektedir. Buna ek olarak öğrencilerin çoğunluğu sırasıyla Afganistan, Suriye ve İran'dan gelmiştir.

Son yıllarda artan burs imkânları sayesinde Türkiye'de eğitim almak isteyen uluslararası öğrenci sayısında büyük bir artış görülmektedir. Gerek burs imkânları, gerekse Türkiye'nin coğrafi ve jeopolitik konumu bu artışın yaşanmasındaki en önemli faktörler arasındadır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme nedenleri sırasıyla; iyi bir eğitim almak, Türkiye'nin coğrafi olarak ülkelere yakın olması, burs imkânları, kültürel yakınlı, istediği bölümü okuyabilmesi ve diğer (başka seçenek olmaması, Türkiye'de yaşayan bir göçmen olması, macera istemesi, mecbur kalması, Türkiye'ye merakının olması ve Türkiye'yi sevmesi, Türkiye'nin Müslüman bir ülke olması, burs imkânlarının iyi olması, yurtdışına çıkmak, ülkesinde savaş olduğu için zorunlu olarak Türkiye'de kalması, tedavi olması, Türkiye'nin iyi ve özgür bir ülke olması, Türkiye'yi sevmesi, yeni dil öğrenmesi ve boş zamanlarını doldurmak) olduğu görülmektedir.

Araştırma sonucuna göre, öğrencilerin Türkiye'deki eğitim sisteminin yaşadığını ülkeden farklı olması, ders esnasında not tutmada orta düzeyde sorun yaşadığı görülmüştür. Ayrıca her altı kişiden biri derslere aktif olarak katılma, derse ilişkin kaynaklara ulaşma, grup çalışması yapma, Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma, anlama, yazma ve Türkçe dilindeki kelime dağarcığının sınırlı olması konusunda yüksek düzeyde sorun yaşadığını belirtmiştir. Buna ek olarak yabancı öğrencilerin Türklerle iletişim kurma ve anlaşma, yaşadığı şehrin iklimine uyum sağlama, Türkiye'de yaşamın pahalı olması, ailesinin ekonomik nedenlerden dolayı para gönderememesi, kendisini yalnız hissetme ve başarısız olmaktan korkma konularında orta düzeyde sorun yaşadığı görülmüştür. Veriler her iki kişiden birinin ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme, her dört kişiden birisinin aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilme, yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, ülkesini özleme, her 8 kişiden birinin yabancı uyruklu öğrenci olması nedeniyle dışlanma noktasında sorun yaşadığını göstermektedir. Yanı sıra her on iki kişiden biri dini inançlarının farklı olması nedeniyle kimi sorunlarla karşılaştığını ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sorunlarına cinsiyet değişkeninden bakıldığında erkek öğrencilerin yarısından fazlasının Türkiye'de yaşamın pahalı olduğunu ve ülkesini özleme noktasında kesin olarak sorun yaşadığı saptanmıştır. Hem kadın, hem erkek öğrenciler ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını beyan etmiştir. Bulgular her dört erkek öğrenciden birinin yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulma ve Türkiye'de yaşamın pahalı olması konusunda kesinlikle sorun yaşadığını göstermektedir. Bununla birlikte her yedi erkek öğrenciden biri kendini yalnız hissetme, ülkesini özleme ve başarısız olmaktan korkma konusunda sorun yaşadığını ifade etmiştir. Kadın öğrenciler ise kaldığı yerin gürültülü olması ve yemeklerinin güzel olmaması konusunda sorun yaşadığını ifade etmiştir. Erkek ve kadın öğrenciler, Türkiye'deki eğitim sisteminin yaşadığı ülkeden farklı olması, ders esnasında not tutma, Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma, yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulma ve ailesinin ekonomik nedenlerle para gönderememe konularında orta düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Ayrıca erkek öğrenciler derse ilişkin kaynaklara ulaşma, ders kitaplarını anlama, sınav çeşitliliğinin az olması, Türkçeyi doğru bir şekilde yazma, Türkçe dil kurslarının yetersiz olması, sağlık masraflarını karşılama, sportif faaliyetlere katılma, kaldığı yerin kampüse uzak olması ve girişken olmadığını düşünmesi noktasında orta düzeyde sorun yaşadığını belirtmiştir. Buna ek olarak kadın öğrenciler Türkçeyi doğru bir şekilde anlama, öğrenci olduğu şehri sevmeme, Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları, Türkiye'de yaşamın pahalı olması, kaldığı yerin yemeklerinin güzel olmaması,

ülkesini özleme ve başarısız olmaktan korkma noktasında orta düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sorunları cinsiyet değişkeniyle incelendiğinde cinsiyetler arası gözle görülür bir fark olduğu belirlenmiştir. Araştırmada erkek öğrencilerin kadın öğrencilerden daha fazla sorun yaşadıkları saptanmıştır. Alanyazın incelendiğinde; Özçetin (2013) uluslararası öğrenciler üzerine yaptığı çalışmasının sonucunda ise, yabancı kadın öğrencilerin erkek öğrencilerden daha sosyal olduğu ve daha az önyargılı davranıp yakın arkadaşları ile daha rahat ilişki kurduğu tespit etmiştir. Bu araştırmaya oranla daha az çeşitli kültürler üzerine çalışma yapan Meloni (1986), Afganistanlı ve İranlı öğrenciler üzerinde yaptığı araştırmasında Afganistanlı ve İranlı kadın öğrencilerin karşılaştığı sorunların erkek öğrencilere göre daha fazla olduğunu ancak bu sorunun nedeninin kültür farklılığı olduğunu ifade etmiştir.

Benzer bir araştırma yapan Sümer (2009) ise araştırmasında, Amerika’da eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin depresyon düzeyinde cinsiyete göre etkili bir fark olduğunu ifade etmiştir. Söz konusu çalışmadan elde edilen sonuç, bu araştırmanın aksine kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla depresyon sorunu yaşadığını ve bunun nedeninin kültür farklılığı olduğudur. Ayrıca yazar, kadın öğrencilerin psikolojik ve duygusal konularda yüksek düzeyde sorun yaşadığını tespit etmiştir. Karaoğlu (2007), yabancı uyruklu öğrenciler üzerine yaptığı çalışmasında bahsi geçen bütün araştırmaların aksine uyum davranışlarında cinsiyete göre etkili bir fark bulamadığını ifade etmiştir. Elde edilen verileri destekleyecek nitelikte olan Kızıltan (1984) tarafından üniversitede eğitim gören yabancı uyruklu öğrenciler üzerine yapılan çalışmada, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha yüksek düzeyde sorun yaşadığı ifade edilmiştir.

Gauntlett (2006) araştırmasında, Suudi Arabistan kültürünün eğitimdeki temel farklı yönünü, yükseköğrenim de dâhil olmak üzere eğitimin tüm aşamalarında cinsiyetler arasında görülen ayrışma olarak tespit etmiştir. Bu araştırma farklı cinsiyetteki bireylerin eğitim alanında da ayrıştırılması ile aynı duruma farklı tepkiler vermesine sebep olacak nitelikte olduğunu göstermektedir.

Araştırmada yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarına Türkiye’de yaşanan süre değişkeninden bakıldığında 1-3 yıl arası Türkiye’de kalan her altı öğrenciden birinin aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilme, yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, Türkiye’de yaşamın pahalı olması, ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını belirtmiştir. Buna ek olarak Türkiye’de 1-3 yıl arası kalan her yedi öğrenciden biri kendisini yalnız hissetme, ülkesini çok

özleme ve başarısız olmaktan korkma konusunda yüksek düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Türkiye’de 4 yılı aşkın süre kalan öğrenciler ise aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilme, yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme, ülkesini özleme ve başarısız olmaktan korkma noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Ayrıca 4 yıldan fazla kalan her üç öğrenciden biri Türkçeyi konuşma, yazma, anlama ve Türkçedeki kelime dağarcığının sınırlı olması noktasında orta derece sorun yaşadığını belirtmiştir. Buna ek olarak her dört öğrenciden biri Türkiye’de yaşamın pahalı olduğunu dile getirmiştir. Türkiye’de 1-3 yıl arası ve 4 yıldan fazla kalan öğrenciler Türkiye’deki eğitim sisteminin yaşadığı ülkeden farklı olması, ders esnasında not tutma, Türkiye’de yaşamın pahalı olması ve ailesinin ekonomik nedenlerden dolayı para gönderememesi noktasında orta düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir.

Türkiye’de 1-3 yıl arası kalan öğrencilerin derse ilişkin kaynaklara ulaşma, ders kitaplarını anlama, Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma, Türkçeyi doğru bir şekilde anlama, Türklerle iletişim kurma ve anlaşma, Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları, yaşadığı şehrin iklimine uyum sağlayabilme, yabancı uyruklu olması dolayısıyla iş bulabilme, ekonomik nedenlerden dolayı sportif faaliyetlere katılabilmek, kaldığı yerin yemeklerinin güzel olmaması, ülkesini özleme noktasında orta düzeyde sorun yaşadığını belirtmiştir. Ek olarak 4 yıldan fazla kalan öğrenciler sınav çeşitliliğinin az olması ve kaldığı yerin kampüse uzak olmasında orta düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Araştırmada yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarına Türkiye’de yaşanan süre değişkeninden bakıldığında gözle görülür bir fark olduğu belirlenmiştir. Bulgular sonucu, 4 yıldan fazla süre zarfında Türkiye’de bulunan öğrenciler, 1-3 yıl arası Türkiye’de kalan öğrencilere oranla daha yüksek düzeyde sorun yaşadığı belirlenmiştir. Bu araştırmaya benzer olan Ercan (1998)’ın çalışmasında da uluslararası öğrencilerin Türkiye’de kaldığı süre değişkeninde böylesi gözle görülür bir fark olduğunu tespit edilmiştir; ancak elde edilen veriler bu çalışmanın aksine Türkiye’de ikamet etme süresi arttıkça sorunların azaldığı yönündedir. Ercan’ın çalışmasında Türkiye’de 1 yıl kalan yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarının, 3 yıl kalan öğrencilerin sorunlardan daha fazla olması durumu öğrencilerin yeni bir kültür, ülke, eğitim sistemini ilk kez deneyimlemesi ve ilk defa aileden ve arkadaşlarından uzaklaşmalarına bağlanmıştır. Lewthewaite (1996) araştırmasında yabancı öğrencilerin belli bir süre geçtikten sonra dil barınma, ekonomi, yalnızlık, ülkesini özleme ve ayrımcılık gibi sorunlar ile karşılaştığını ve bu durumun ‘geçiş deneyimleri’ olduğunu tespit etmiştir. Araujo (2011)’nin çalışmasında elde ettiği veriler Ercan’ı (1998) destekler nitelikte olmakta ve Amerika’daki yabancı uyruklu öğrencilerin, ülkede kalma süreleri arttıkça sorunlarının azaldığını tespit etmektedir.

Ercan (2012) uluslararası öğrencilerin uyum sorunlarının incelenmesi ve bu sorunların çözümüne yönelik beklentilerin araştırılması üzerine yaptığı çalışmasında 2-3 yıl arası Türkiye’de ikamet eden öğrencilerin ülke hasreti çektiğini belirtmiştir. Sonuçlar bu araştırmayı destekler niteliktedir. Ayrıca Ercan’a göre yabancı uyruklu öğrenciler ilk geldikleri zamanlarda çok iyi hissedip mutlu olmakta, belirli bir süre geçtikten sonra ise yabancı uyruklu öğrenci olmanın getirdiği sorunlar ile karşı karşıya kalmaktadır. Ercan’ın bu verileri Lewthewaite (1996) tarafından tanımlanan "geçiş deneyimleri" terimine kanıt niteliğindedir. Chin vd. (2017) tarafından yapılan çalışmada da Amerika’ya yeni gelen yabancı uyruklu öğrencilerin psikolojik sorunlar yaşadığını ifade edilmiştir. Son olarak Tutkun (2006) ise araştırmasında, yabancı uyruklu öğrencilerin yeni kültüre girince ilk yılda kültür şoku ile karşılaştıklarını ifade etmiştir. Kısacası yapılan tüm bu araştırmalarda, bu çalışmada elde edilen verileri destekleyecek niteliktedir.

Araştırmada yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarına yaş değişkeninden bakıldığında 17-25 yaş arası ve 26 yaş üstü öğrencilerin ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadıkları görülmüştür. 17-25 yaş arası her dört kişiden biri ülkesini özleme, başarısız olmaktan korkma konusunda yüksek düzeyde sorun yaşadığını beyan etmiştir. Her beş öğrenciden biri ise yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, Türkiye’de yaşamın pahalı olması ve sağlık masraflarını karşılayabilme noktasında sorun yaşadığını belirtmiştir. Ayrıca 26 yaş üstü her dört öğrenciden biri ders kitaplarını anlama, Türkçeyi doğru bir şekilde anlama, yaşadığı şehrin iklimine uyum sağlama ve Türkçeyi doğru bir şekilde yazma konusunda yüksek düzeyde sorun yaşadığını dile getirmiştir. Her 6 öğrenciden biri ise aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilme, yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, Türkiye’de yaşamın pahalı olması, ailesinin ekonomik nedenlerden dolayı para gönderememesi, ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme ve sağlık masraflarını karşılama noktasında sorun yaşadığını belirtmiştir.

17-25 yaş arası ve 26 yaş üstü öğrenciler Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları, yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, Türkiye’de yaşamın pahalı olması ve ailesinin ekonomik nedenlerle para gönderememesi noktasında orta düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Ayrıca 17-25 yaş arası öğrenciler Türkiye’deki eğitim sisteminin yaşadığı ülkeden farklı olması sebebiyle uyum sağlama, ders esnasında not tutma, sağlık masraflarını karşılayabilme, ülkesini özleme, başarısız olmaktan korkma noktasında orta düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Ek olarak 26 yaş üstü öğrencilerin derse ilişkin kaynaklara ulaşma, sınav çeşitliliğinin az olması, Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma, Türkçeyi doğru bir şekilde anlama, Türkçeyi doğru bir şekilde yazma, Türkçe

dilindeki kelime haznesinin sınırlı olması, Türkçe dil kurslarının yetersiz olması, öğrenci olduğu şehri sevmeme, Türklerle iletişim kurma ve anlaşma, kaldığı yerin yemeklerinin güzel olmaması noktasında orta düzeyde sorun yaşadığı görülmektedir.

Araştırmada yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarına yaş değişkeni açısından bakıldığında bazı farklılıklar olduğu görülmektedir. Yani farklı yaş gruplarında farklı sorunlar ile karşılaşıldığı görülmektedir. Alanyazın incelendiğinde; Özçetin (2013), bu araştırmadan elde edilen sonuçların aksine yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal uyumlarını etkileyen etmenler üzerine yaptığı çalışmasında uluslararası öğrencilerin yaş ile sosyal uyumları arasında etkili bir fark olmadığını tespit etmiştir. Ercan (2012) uluslararası öğrencilerin uyum sorunlarının incelenmesi ve bu sorunların çözümüne yönelik beklentilerin araştırılması üzerine yaptığı çalışmasında bu çalışmada elde edilen verileri destekler nitelikte, farklı yaş gruplarında değişik sorunları görüldüğünü tespit etmiştir. Bahsi geçen araştırmada 18-21 yaş arası yabancı uyruklu öğrencilerin akademik, danışma ve rehberlik hizmetlerinin az olması, 22-24 yaş arası yabancı uyruklu öğrenciler Türkiye'deki eğitim sisteminin kendi ülkelerine göre farklı olması ve Türkiye'de eğitim sisteminin çok zor olması konularında yüksek düzeyde sorun yaşadığını tespit etmiştir. Ayrıca Kızıltan (1984), Annaberdiyev (2006), Allaberdiyev (2007), Karaoğlu (2007) yaş ile uyum ve sosyal uyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığını ortaya koymuşlardır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sorunlarına eğitim değişkeninden bakıldığında lisans öğrencilerinin, lisansüstü öğrencilerden daha fazla sorun yaşadığı görülmektedir. Her altı lisans öğrencisinden biri Türkiye'deki eğitim sisteminin yaşadığı ülkeden farklı olması nedeniyle uyum sağlayabilme, derslere aktif olarak katılma, ders esnasında not tutma, ödevlerini zamanında bitirme, derse ilişkin kaynaklara ulaşma, ders kitaplarını anlama, grup çalışması yapma, sınav çeşitliliği, Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma, anlama, yazma ve Türkçe dilindeki kelime dağarcığının sınırlılığı olması noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını belirtmiştir. Yine her altı lisans öğrencisinden biri Türkiye'deki eğitim sisteminin yaşadığı ülkeden farklı olması nedeniyle uyum sağlayabilme, ders esnasında not tutma, derse ilişkin kaynaklara ulaşma ve sınav çeşitliliği noktasında orta derecede sorun yaşadığını ifade etmiştir. Lisansüstü öğrenciler dikkate alındığında her dört kişiden birinin Türkiye'deki eğitim sisteminin yaşadığı ülkeden farklı olması nedeniyle uyum sağlayabilme, ders esnasında not tutma, ödevlerini zamanında bitirme, derse ilişkin kaynaklara ulaşma, ders kitaplarını anlama, grup çalışması yapma, arkadaşlarıyla derse ilişkin bir konu hakkında tartışma, öğretim elemanların akademik bilgi ve becerilerinin yeterliliği, sınav çeşitliliği, Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma, Türkçeyi doğru bir şekilde anlama, Türkçeyi doğru bir şekilde

yazma, Türkçe dilindeki kelime dağarcığının sınırlılığı, Türkçe dil kurslarının yeterliliği noktasında orta düzeyde sorun yaşadığı saptanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sorunlarına eğitim alanına göre bakıldığında lisans öğrencilerinin lisansüstü öğrencilerden daha fazla sorun yaşadığı görülmektedir. Benzer araştırmalar incelendiğinde; elde edilen sonuçların aksine Shabeeb (1996)'e göre, uluslararası öğrenciler için en büyük uyum sorunu İngilizce dilinden kaynaklanmaktadır. Shabeeb, ileri sürülen sorunları incelemek için Washington'daki altı yüksekokul ve üniversitede lisans ve yüksek lisans öğrencileri üzerinde yaptığı bu nicel çalışmada Michigan Uluslararası Öğrenciler Sorun Envanteri (Michigan School Program Information)'ni kullanmıştır. Yapılan Araştırma sonucunda İngilizceyi kullanmanın öğrenciler için en büyük uyum sorunu olduğunu tespit etmiştir. Aktaş'ın (1997) yaptığı araştırmasının sonucunda ise, üniversite dördüncü sınıfta öğrencilerin kişisel, sosyal ve genel uyum düzeylerinin birinci sınıfta olduklarından anlamlı derecede daha yüksek olduğunu saptamıştır.

Güçlü (1996) Amerika Birleşik Devletleri'nde yabancı uyruklu öğrenciler üzerine yaptığı çalışmada, lisansüstü yabancı uyruklu öğrencilerin ana olarak karşılaştıkları sorunları sırasıyla; dil, akademik, ekonomik ve sosyal-kişisel sorunları olduğunu ifade etmiştir. Buna ek olarak Sharma ve Mulka (1993) Amerika Birleşik Devletleri'nde Tennessee Üniversitesi'nde yabancı uyruklu öğrencilerin üzerine yaptığı çalışmada, lisans ve lisansüstü öğrenciler için dil yetersizliğinin en büyük sorunu olduğunu tespit etmiştir. Lewthwait (1996) araştırmasına göre lisans ve lisansüstü yabancı uyruklu öğrencilerin konuşma, yazma, sınav stresi, derslere katılma konularında sorun yaşadığını belirtmiştir. Yue (2009) araştırmasında, bazı Asyalı lisansüstü öğrencilerin sınavlarda başarılı olduğunu, ama bu öğrencilerin iletişim kurma, sınıfta şarkı söyleme konularında yüksek düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Yapılan tüm bu çalışmalar öğrencilerin dil ve derslerde başarılı olma konularında sorun yaşadıklarını ortaya çıkarmaları yönünde bu çalışma ile benzerlik arz etmektedir.

Sharma ve Mulka (1993) çalışmasını, Amerika Birleşik Devletleri'nin Kuzey Karolina eyaletinde yüksek lisans eğitimi gören Avrupalı öğrenciler üzerinde yapmıştır. Söz konusu araştırmadan elde edilen veriler de bu çalışmada elde edilen sonuçları destekler nitelikte olup yabancı uyruklu öğrencilerin, akademik İngilizce kullanmakla not alma, dersleri anlama, derse katılım ve tartışmalar gibi sınıfta karşılaşılan problemlerle mücadele ettiklerini tespit etmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sorunları medeni durum değişkeniyle ele alındığında bekâr ve evli öğrencilerin ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme konusunda yüksek düzeyde sorun yaşadığı görülmektedir. Yanı sıra bekâr öğrenciler yaşadığı

şehrin iklimine uyum sağlama noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Ayrıca her dört bekâr öğrenciden biri kendisini yalnız hissetme ve başarısız olmaktan korkma konusunda yüksek düzeyde sorun yaşadığını söylemiştir. Her 5 bekâr öğrenciden biri ise aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilme, yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, Türkiye’de yaşamın pahalı olması, ailesinin ekonomik nedenlerden dolayı para göndermemesi ve yine ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme noktasında sorun yaşadığını beyan etmiştir. Her beş evli öğrenciden biri Türkçe dilindeki kelime dağarcığının sınırlılığı, Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma, Türkçe dil kurslarının yeterliliği, aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilme, yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, sportif faaliyetlere katılmada ve ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Her 7 öğrenciden biri ise kaldığı yerin kampüse uzak olması, kalabalık olması, ısınma probleminin olması, gürültülü olması ve yemekler konusunda yüksek düzeyde sorun yaşadığını belirtmiştir.

Bekâr ve evli öğrenciler Türkiye’deki eğitim sisteminin yaşadığı ülkeden farklı olması, Türkçeyi doğru bir şekilde konuşma, Türkçeyi doğru bir şekilde yazma, Türkçeyi doğru bir şekilde anlama, Türkiye’de yaşamın pahalı olması ve kaldığı yerin kampüse uzak olması konusunda orta düzeyde sorun yaşadığını ifade etmiştir. Buna ek olarak bekâr öğrenciler ders esnasında not tutma, derse ilişkin kaynaklara ulaşma, ders kitaplarını anlama, yaşadığı şehrin iklimine uyum sağlama, ailesinin ekonomik nedenlerden dolayı para göndermemesi, sportif faaliyetlere katılabilme, ülkesini özleme ve başarısız olmaktan korkma noktasında orta düzeyde sorun yaşadığını dile getirmiştir. Evli öğrenciler grup çalışması yapma, öğretim elemanları ile iletişim kurma, sınav çeşitliliği, Türkçeyi doğru bir şekilde anlama, öğrenci olduğu şehri sevmeme, Türklerle iletişim kurma ve anlaşma, tanımadığı insanlarla iletişim kurma, aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilme, sağlık masraflarını karşılayabilme, kaldığı yerin kalabalık olması noktasında orta düzeyde sorun yaşadığını söylemiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin sorunlarına medeni durum açısından bakıldığında bazı farklar olduğu görülmektedir. Bekâr öğrencilerin, evli öğrencilere oranla daha fazla sorun yaşadığı bulunmuştur. Bu araştırmaya benzer olan Midgley (2009) tarafından yapılan bir çalışmanın sonuçları, elde ettiğimiz veriler ile çelişmekte olup evli öğrencilerin daha fazla sorun ile karşı karşıya kaldığını ifade etmektedir. Bu çalışmaya göre birçok evli Suudi uluslararası öğrencinin ev sahibi ülkedeki bağımlı aile bireyleriyle ilgilenmesinin bazı zihinsel ve duygusal sorunlara neden olduğu belirlenmiştir. Evli Suudi öğrencilerin, eşlerinin yaşam koşullarına ilişkin endişe duydukları keşfedilmiştir. Öğrencilerin Avustralya kültürüne uyum sağlamakla birlikte bazen kendilerini yalıtılmış veya bazen çok korkmuş

hissetmektedirler. Katılımcılardan biri eşi için duyduğu kaygılar hakkında şunları söylemiştir: "Dersteyken zihnimiz evde kalıyordu!" (Midgley, 2009).

Araştırmaya katılan öğrencilerin sorunlarına aylık gelir değişkeniyle bakıldığında, 350-700 TL aylık geliri olan öğrenciler aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilme, yabancı uyruklu olma nedeniyle iş bulabilme ve ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını dile getirmiştir. Yanı sıra her beş öğrenciden biri Türkiye’de yaşamın pahalı olması, ailesinin ekonomik nedenlerden dolayı para göndermemesi ve yine ekonomik nedenlerle sportif faaliyetlere katılabilme noktasında sorun yaşadığını belirtmiştir. Buna ek olarak her beş öğrenciden biri kaldığı yerin kampüse uzak olması, kalabalık olması, ısınma probleminin olması, gürültülü olması ve yemeklerinin güzel olmaması noktasında orta derecede sorun yaşadığını beyan etmiştir.

Öte yandan bulgular, 700 TL üzeri aylık geliri olan her sekiz öğrenciden birinin aldığı burs/kredi ile ihtiyaçlarını karşılayabilme, yabancı uyruklu olması nedeniyle iş bulabilme, Türkiye’de yaşamın pahalı olması, ekonomik nedenlerle sportif faaliyetlere katılmama ve ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkesine gidebilme noktasında yüksek düzeyde sorun yaşadığını göstermektedir. Son olarak her altı öğrenciden biri kaldığı yerin kampüse uzak olması, kalabalık olması, gürültülü olması ve yemekleri beğenmeme noktasında orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin ekonomik sorunlarına aylık gelire göre bakıldığında etkin bir fark olduğu saptanmıştır. 350-700 TL aylık geliri olan öğrenciler, 701-1000 TL üstü aylık gelir olan öğrencilerden daha fazla sorun yaşadığını belirtmiştir. Literatür incelendiğinde; Güçlü (1996) çalışmasında bu çalışmadaki verileri destekler nitelikte olarak Türkiye’de eğitim gören yabancı öğrenciler için en temel sorunun ekonomik sorunlar olduğunu belirtmiştir. Kaçmazoğlu ve Şeker (1998) araştırmalarında yabancı uyruklu öğrencilerin aldıkları bursların az olduğunu ve bu durumun öğrenciler için büyük bir sıkıntı oluşturduğunu tespit etmişlerdir. Özoğlu ve diğerleri (2012) bazı yabancı öğrencilerin ekonomik sorunları olduğunu tespit etmiştir. Burslu olan bazı öğrenciler, aldıkları bursun yetersiz olduğunu ve Türkiye'deki yaşam şartlarının çok pahalı olduğunu belirtmişlerdir. Yapılan bütün bu araştırmaların sonuçları bu çalışmada elde edilen verileri destekler niteliktedir.

Açıklan ve diğerleri (1996) çalışmalarında eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin aldıkları başbakanlık burslarının çok düşük miktarda olduğunu belirtmişlerdir. Yardımcıoğlu, Beşel ve Savaşan (2017) ve Kıroğlu ve arkadaşları yaptıkları çalışmalarında Türkiye’de eğitim gören çoğu yabancı öğrencinin mali sorunlar yaşadıklarını ve öğrencilerin ülkelerine

gidiş-geliş yapmak konusunda maddi sıkıntı çektiklerini belirtmişlerdir. Yapılan bu araştırmaların sonuçları bu araştırmada elde edilen sonuçlar ile benzerlik arz etmektedir.

Kocacık (1997) yaptığı çalışmada, yabancı uyruklu öğrencilerin temel sorunun ekonomik ve akademik konularda olduğunu ifade etmiştir. Kıroğlu vd. (2010) çalışmalarında yabancı uyruklu öğrencilerin çoğunluğunun ekonomik anlamda sıkıntı içinde oldukları ve kendi ailelerinin destekleriyle öğrencilik hayatlarını devam ettirdikleri tespit edilmiştir. Poyrazlı ve Grahame (2007) çalışmalarında ABD’de bir üniversitede eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin okul, barınma ve maliyet masraflarını karşılamakta zorluk çektiklerini belirtmişlerdir. Allaberdiyev (2007) öğrencilerin ekonomik düzeyleri ile uyum düzeylerinin karşılaştırılmasında anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna varmıştır. Li ve Kaye (1998) araştırmalarında eğitim gören uluslararası öğrencilerin %30'unun ekonomik sorunları olduğunu ve bu ekonomik sorunlarının öğrenciler için en büyük sorun olduğunu tespit etmişlerdir. McLachlan ve Justice (2009) tarafından Amerika'da yapılan araştırmada uluslararası öğrencilerin ekonomik sorunlarının eğitimlerinin ilk yıllarında daha etkili bir faktör olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Kıroğlu vd. (2010) çalışmasında yabancı uyruklu öğrencilerin çoğunluğunun ekonomik anlamda sorun yaşadığı ve ailelerinin desteğiyle öğrencilik yaşamlarını sürdürdükleri belirtmiştir.

Bahsi geçen tüm bu çalışmalar göz önüne alındığında alanyazında uluslararası öğrencileri ele alan çalışmaların hepsinin, yabancı öğrencilerin ekonomik sorunlar yaşadığını destekler nitelikte olduğu görülmektedir. Bu bakımdan ekonomik sorunlar ele alındığında bu araştırmada elde edilen verilerin alanyazındaki benzer araştırmalarla desteklendiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sorunlarına barınılan yer değişkeninden bakıldığında, KYK’de kalan her yedi öğrenciden biri kaldığı yerin kampüse uzak olması ve yemeklerinin güzel, sağlıklı olmaması konusunda yüksek düzeyde sorun yaşadığı saptanmıştır. Yanı sıra öğrencilerin kaldığı yerin kampüse uzak olması, kalabalık olması, ısınma probleminin olması ve gürültülü olması konusunda sorun yaşadığı görülmüştür. Veriler özel yurttaki kalan her yedi öğrenciden birinin kaldığı yerin kampüse uzak olması, kalabalık olması, ısınma probleminin olması, gürültülü olması ve yemeklerinin güzel olmaması konusunda orta derecede sorun yaşadığını göstermektedir. Buna ek olarak evde kalan her yedi öğrenciden biri kaldığı yerin kalabalık olması ve yemeklerinin güzel olmaması noktasında orta derecede sorun yaşadığını belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin barınma sorunlarına kalınan yere göre bakıldığında etkin bir fark olmadığını göstermektedir. Benzer araştırmalar incelendiğinde; Ercan (1998)'in çalışmasında elde edilen veriler bu araştırmada elde edilen verilerin aksine

evde kalan yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarının, yurtda kalan öğrencilerin sorunlardan daha fazla olduğunu göstermektedir. Güldiken ve Özekicioğlu (2004), Anadolu üniversitelerinde ailelerinden uzakta öğrenim gören öğrencilerin bağlanma ile ilişkili sorunlarını ele alan çalışmasında elde ettiği veriler Ercan'ı (1998) destekler nitelikte olup evde kalan öğrencilerin kiraların çok yüksek olması ve evde 3'ten fazla öğrencinin barınması nedeniyle ders çalışamamaları; KYK'da barınan öğrencilerin TV izleyememe, temizlik sorunları ve yeterince çalışma salonu mevcut olmaması; özel yurtda barınan öğrencilerin TV izleyememe, temizlik ve ekonomik sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Çağlar (1999) yaptığı çalışmasında yurtda kalan yabancı uyruklu öğrencilerin sorunları, evde kalan öğrencilerin sorunlardan daha fazla olduğunu belirtmiştir. Akman (2018) çalışmasında Türkiye'deki Azerbaycanlı öğrencilerin temel problemlerinden birini barınma sorunlarının teşkil ettiğini iddia etmiş ve bu sorunları şu şekilde sıralamıştır: KYK yurtlarının kontenjanlarının yetersiz olması, özel yurtların çok pahalı olması. McLachlan ve Justice (2009) çalışmalarında, yabancı uyruklu öğrencilerin en önemli sorunlarından birinin barınma olduğu belirtilmiştir. Yapılan bu çalışmaların farklı sonuçları ele alınan farklı öğrenci gruplarının sorunlarının farklılık arz ettiğini göstermektedir. Benzer şekilde Kaçmazoğlu ve Şeker (1998) yaptıkları çalışmada Türk Cumhuriyetleri, Türk ve Akriba Topluluklarından gelen öğrencilerin yoğun biçimde ev özlemi çektiklerini belirlemişlerdir.

Özoğlu vd. (2012) çalışmalarında, yabancı uyruklu öğrencilerin en önemli sorunlarından birinin barınma olduğunu tespit etmişlerdir. Ankara'da yurtda kalan bir öğrenci "Yurtlarımız çok kirli, bundan dolayı çok rahatsız oluyorum ve odalar çok kalabalık." sözleriyle yurtdan duyduğu memnuniyetsizliği dile getirmiştir. Başka bir öğrenci de yurtdaki odaların 8 kişilik olması, odaların çok kalabalık ve gürültülü olması sebebiyle ders çalışamadıklarını ifade etmiştir. Türkiye'de kendi imkânları ile öğrenim gören öğrencilerin sorunlarının çok olduğu tespit edilmiştir. Azerbaycan'dan ve Çeçenistan'dan kendi imkânları ile gelen öğrencilerin, yaşadıkları en büyük sıkıntının barınma konusunda olduğunu ve öğrenciler için ev tutmanın çok zor ve çok pahalı bir yol olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen verileri destekler nitelikte olan Kıroğlu vd. (2010) çalışmalarında Türkiye'de öğrenim görmekte olan yabancı uyruklu öğrencilerin neredeyse hiçbirinin barınma sorunu ile karşı karşıya kalmadıkları ve çoğunluğunun evde arkadaşlarıyla kaldıkları belirlenmiştir.

Sonuç olarak araştırma bulguları YTB Türkiye Bursları bursiyeri öğrencilerinin Türkiye'de eğitimleri sürecinde çeşitli sorunla yüzyüze kaldıklarını ortaya koymaktadır. Bu sorunlar akademik gelişim süreci, dil becerileri, sosyo-kültürel entegrasyon, ekonomik yeterlilik, barınma sorunları ve kişisel deneyimlerine ilişkin sorunlar olmak üzere kategorize

edilmiştir. Araştırma kapsamında yabancı öğrencilerin yaşadığı sorunların büyük oranda ekonomik yetersizlik, sosyo-kültürel entegrasyon, dil becerileri ve beslenme/barınma başlıkları altında toplandığı, bu karşın akademik sorunların göreceli olarak daha az vurgulandığı görülmektedir. Bu bağlamda YTB bursiyeri öğrencilerin çoğunluğunun bu sorunların öğrenimlerini tamamen etkilebileyecek sorunlar olarak görmediği de anlaşılmaktadır.

Öneriler

Bölümün bu kısmında elde edilen bulguların sonuçlarına dayanarak konuyla ilgili önerilere yer verilmiştir.

1. Yabancı uyruklu öğrencilerin aldıkları bursun çoğu öğrenci tarafından yetersiz olarak değerlendirilmesi sonucu üniversitenin ve diğer kamu, özel kurum ve kuruluşların burs imkânlarından daha fazla yararlanabilmeleri için gerekli düzenlemeler yapılabilir.
2. Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçeyi doğru bir şekilde yazma, anlama ve konuşma sorununa ilişkin öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için kültürel yapıyı dikkate alan uygulamalı öğretim uygulamalarına daha fazla yer verilebilir.
3. Yabancı uyruklu öğrenciler, kendini yalnız hissetme ve başarısız olmaktan korkma noktasında yaşadıkları sorunları asgari düzeye indirmek için sosyal ilişkilerini geliştirmeye yönelik muhtelif faaliyetler ve etkinlikler düzenlenebilir.
4. Yabancı öğrenciler Türkiye'deki eğitim sistemi ve yaşadığı şehrin iklimine uyumu konusunda daha fazla bilgi ve beceri kazanmalarına dönük oryantasyon uygulamalarına yer verilebilir.
5. Özellikle özellikle sorun yaşadıkları beslenme süreçlerine ilişkin tedbirler alınabilir. Öğrencilerin yoğun olarak barındığı yurtlarda kültürlerine ve yemek alışkanlıklarını dikkate alan münüler düzenlenebilir.
6. Öğretim elemanlarının yabancı öğrenciler ile iletişim süreçlerini geliştirmek için eğitimler düzenlenebilir.
7. Yabancı uyruklu öğrencilerin öğrenim deneyimlerine ilişkin farklı araştırma süreçlerinin kullanılacağı araştırmalar (nitel, karma vb) yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Abaslı, K., & Akman, Y. (2018). Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin çok kültürlü eğitime ilişkin metaforik algılarının incelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(1), 211-220. http://higheredu-sci.beun.edu.tr/pdf/pdf_HIG_1816.pdf adresinden edinilmiştir.
- Açıklan, A., Demirel, Ö., & Önsoy, R. (1996). *Türkiye'de yüksek öğrenim gören Türk cumhuriyetleri öğrencilerinin sorunları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Alavi, M., & Mansor, S. M. S. (2011). Categories of problems among international students in universiti teknologi Malaysia. *Procedia: Social and Behavioral Sciences*, 30(1), 1581-158. doi: 10.1016/j.sbspro.2011.10.307
- Al-Jasir, A. S. (1993). *Social, cultural, and academic factors associated with adjustment of Saudi students in the United States* (Unpublished doctoral dissertation). Illinois University, Urbana-Champaign, IL, United States.
- Allaberdiyev, P. (2007). *Türk Cumhuriyetlerinden Türkiye'ye yüksek öğrenim görmeye öğrenim görmeye gelen öğrencilerin uyum düzeylerinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 206999)
- Al-Shehry, A. (1989). *An investigation of the financial and academic problems perceived by Saudi graduate students while they are studying in the United States* (Doctoral Dissertations). Retrieved from <https://ir.library.oregonstate.edu/downloads/08612s967>. (Order No. 9023701)
- Al-Zubaidi, K. O., & Richards, C. K. (2009). Arab postgraduate students in Malaysia: identifying and overcoming the cultural and language barriers. *SSRN Electronic Journal*, 1(1), 107-129. doi: 10.2139/ssrn.2777058
- Aktaş, Y. (1997). Üniversite öğrencilerinin uyum düzeylerinin incelenmesi: Uzunlamasına bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 107-110.
- Annaberdiyev, D. (2006). *Türkiye'de eğitim gören Türk Cumhuriyetleri ve Türk üniversite öğrencilerinin psikolojik yardım arama tutumları ve psikolojik ihtiyaçları ve psikolojik uyumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 205256)
- Antanaitis, C. A. (1990). *Culture variances as they affect classroom performance and behavior of foreign graduate students in education* (Unpublished doctoral dissertation). The George Washington University, Washinton. United States.
- Arthur, N. (2004). *Counseling international students: Clients from around the world*. Kluwer Academic/Plenum, Advance online publication. doi: 10.1007/978-1-4419-8919-2
- Arthur, N., & Flynn, S. (2011). Career development influences of international students who pursue permanent immigration to Canada. *International Journal for Education and Vocation Guidance*, 11, 221-237. doi: 10.1007/s10775-011-9212-5
- Aslulam, N. D. (2018). The challenges of studying in Australia for Saudis male international students. *American International Journal of Contemporary Research*, Advance online publication. doi:10.30845/aijcr.v8n2p3
- Asmaz, S. (1995). *Orta asya cumhuriyetlerinden gelen Uludağ Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin uyum düzeylerini etkileyen bazı etmenler* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 42970)

- Baier, S. T. (2005). *International students: Culture shock and adaptation to the U.S. culture* (Open Access Thesis). Retrieved from <https://commons.emich.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1895&context=theses>
- Bektaş, D. Y. (2008). Counselling international students in Turkish universities: Current status and recommendation. *International Journal for the Advancement of Counseling*, 6(1), 268-278.
- Bektaş, D. Y. (2004). *Psychological adaptation and acculturation of the Turkish students in the United States* (Doctor's thesis, University of Middle East Technical). Retrieved from http://etd.lib.metu.edu.tr/upload/3/12605051/index.pdf?origin=publication_detail
- Bektaş, D. Y., Demir, A. & Bowden, R. (2009). Psychological adaptation of Turkish students in U.S. campuses. *International Journal for the Advancement of Counseling*, 6(1), 130-143.
- Biggs, J. (2003). *Teaching for quality learning at university: What the student does* (2nd ed.). Berkshire: McGraw Hill.
- Biggs, J., & Tang, C. (1999). Teaching for quality learning at university (DX Reader version). Retrieved from https://cetl.ppu.edu/sites/default/files/publications/-John_Biggs_and_Catherine_Tang-Teaching_for_Quali-BookFiorg-.pdf
- Binsahl, H., & Chang, S. (2012). *International Saudi female students in Australia and social networking sites: What are the motivations and barriers to communication?* In K Richardson, S Chang & T McGrath (Eds.), Proceedings of the 23rd International Education Association Inc ISANA Academy Association Conference, Auckland, New Zealand,
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çağlar, A. (1999). Türk üniversitelerinde öğrenim gören Türk Cumhuriyetleri ve akraba toplulukları öğrencilerinin sorunları. *TODAİE Amme İdaresi Dergisi*, 6(4), 133-169.
- Campbell, J. & Li, M. (2008). Asian students' voices: An empirical study of Asian students' learning experiences at a New Zealand university. *Journal of Studies in International Education*, Advance online publication doi: 10.1177/1028315307299422
- Chen, C. P. (1999). Common stressors among international college students: Research and counseling implications. *Journal of College Counseling*, 2(1), 49-66.
- Chin, A., Markey, A., Bhargava, S., Kassam., & Loewenstein, G. (2017). Bored in the USA: Experience sampling and boredom in everyday life. *American Psychological Association*, 17(2), 359-368. Retrieved from <https://www.cmu.edu/dietrich/sds/docs/loewenstein/BoredUSA.pdf>
- Domville-Roach, E. (2007). *A comparative study of international and American study abroad students' expectations and experiences with host countries* (Doctora's thesis, East Tennessee State University). Retrieved from <https://dc.etsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3401&context=etd>
- Earley, P. C., & Mosakowski, E. (2004). Cultural intelligence. *Harvard Business Review*, 1(1), 139-146.
- Ercan, L. (1998). *Yabancı uyruklu ve Türk üniversite öğrencilerine ait sorunların bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

- Ercan, M. S. (2012). *Uluslararası öğrencilerin sorunlarının incelenmesi ve bu sorunların çözümüne yönelik beklentilerin araştırması* (Uzmanlık tezi, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı). <https://ytbweb1.blob.core.windows.net/files/resimler/thesis/mehmet-serdar-ercan-uluslararasi-ogrencilerin-uyum-sorunlarinin-incelenmesi-ve-bu-sorunlarin.pdf> adresinden edinilmiştir.
- Gill, S. (2007). Overseas students' intercultural adaptation as intercultural learning: A transformative framework. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 6(2), 167-183. doi: 10.1080/03057920601165512
- Gu, Q., Schweisfurth, M., & Day, C. (2010). Learning and growing in a 'foreign' context: Intercultural experiences of international students. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 40(1), 7-23. doi: 10.1080/03057920903115983
- Güçlü, N. (1996). Yabancı uyum problemleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 101-110.
- Gudykunst, W. B., & Ting-Toomey, S. (1988). *Culture and interpersonal communication* (Vol. 8). New York: Sage
- Güldiken, N., & Özekicioğlu, H. (2004). Anadolu üniversitelerinde ailelerinden uzakta öğrenim gören öğrencilerin barınmaya ilişkin sorunları. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 169-404.
- Günay, B. (2014). *Türkiye okuyan uluslararası öğrencilerin sorunları*. İstanbul Üniversitesi: İÜ Avrasya Enstitüsü Yayınları.
- Harman, G., Hayden, M., & Nghi, P. T. (2010). Higher Education in Vietnam: Reform, Challenges and Priorities. *Reforming Higher Education in Vietnam: Challenges and Priorities*, Advance online publication. doi: 10.1007/978-90-481-3694-1
- Hellstén, M. (2002). *Internationalizing the curriculum internationalizing education in the Asia-pacific region: critical reflections, critical times*. 30th Annual Conference of the Australian and New Zealand Comparative and International Education Society. Armidale, Australia
- Heyn, M. E. (2013). *Experiences of male Saudi Arabian international students in the United States* (Doctoral dissertations, Western Michigan University). Retrieved from <https://scholarworks.wmich.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1169&context=dissertations>
- Hofer, V. J. (2009). *The identification of issues serving as barriers to positive educational experiences for Saudi Arabian students studying in the state of Missouri*. (MSc thesis). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses Global (Order No. 3392682,)
- Hofstede, G. (1980). *Culture's consequences: International differences in work related values*. Beverly Hills, Calif.: Sage (Vol. 1). Retrieved from [https://www.google.com/books?hl=tr&lr=&id=Cayp_Um4O9gC&oi=fnd&pg=PA13&dq=Hofstede,+G.+\(1980\).+Culture%27s+consequences:+International+differences+in+work+related+values&ots=V4KBDCQKI8&sig=Wx1IB3N6feN1Krx1E20WiVyI_VHk](https://www.google.com/books?hl=tr&lr=&id=Cayp_Um4O9gC&oi=fnd&pg=PA13&dq=Hofstede,+G.+(1980).+Culture%27s+consequences:+International+differences+in+work+related+values&ots=V4KBDCQKI8&sig=Wx1IB3N6feN1Krx1E20WiVyI_VHk)
- House, R. J., Hanges, P. J., Javidan, M., Dorfman, P. W., & Gupta, V. (2004). Culture, leadership, and organizations: The GLOBE Study of 62 Societies. *Journal of Applied Christian Leadership*, 1(1), 55-71.
- Jenkins, S., Jordan, M. K., & Weiland, P. O. (1993). The role of writing in graduate engineering education: A survey of faculty beliefs and practices. *English for Specific Purposes*, 6(1), 51-67.

- Kaçmazoğlu, H. B., & Şeker, H. (1998). Türk cumhuriyetleri, Türk ve akraba topluluklarından gelen öğrencilerin Türkiye ve kendi ülkeleriyle ilgili gözlemlerine dayanarak ortaya koydukları sorunlar: Atatürk Üniversitesi örneği. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 1(1-2), 86-104.
- Karaoğlu, F. (2007). *Yabancı uyruklu öğrencilerde uyma davranışı; TÖMER örneği* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 209446)
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi* (25. baskı). Ankara: Nobel.
- Kavak, Y., & Baskan, G. A. (2001). Türkiye'nin Türk cumhuriyetleri, Türk ve akraba topluluklarına yönelik eğitim politika ve uygulamaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 92-103
- Khawaja, G. N., & Dempsey, J. (2008). A comparison of international and domestic tertiary students in Australia. *Australian Journal of Guidance & Counseling*, 6(1), 30-46.
- Kıroğlu, K., Kasten, A., & Elma, C. (2010). Türkiye'de öğrenim gören yabancı uyruklu lisans öğrencilerinin sosyo-kültürel ve ekonomik sorunları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 26-39.
- Kızıltan, F. (1984). *Üniversite öğrencilerinin kişisel ve sosyal uyum düzeylerini etkileyen etmenler* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Kocacık, F. (1978). Üniversite gençliği: C.Ü. Öğrencilerin sorunları üzerine uygulama bir araştırma. *Cumhuriyet Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(34), 24-30.
- Kuo, Y. (2011). Language challenges faced by international graduate students in the United States. *Journal of International Students*, 1(2), 2162-3104.
- Latif, A., Bhatti, N., Maitlo, G. M., Nazar, M. S., & Shaikh, F. M. (2012). Attitude and perception differences among international students and local Students: A case study of Australia and New Zealand. *Sian Social Science*, 8(2), 1911-2025. doi:10.5539/ass.v8n2p34
- Lavrakas, P. J. (2008). *Encyclopedia survey research methods* (1. Volume). United State: Sage Publication.
- Lee, J. J., & Rice, C. (2007). Welcome to America? International student perceptions of discrimination. *Higher Education*, 53, 381-409. doi: 10.1007/s 10734-005-4508-3
- Lewthwaite, M. (1996). A study of international students' perspectives on cross-cultural adaptation. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 19, 167-185.
- Li, G., Chen, W., & Duanmu, J. (2010). Determinants of international students' academic performance: A comparison between Chinese and other international students. *Journal of Studies in International Education*, 6(4), 389-405. doi: 10.1177/1028315309331490
- Li, R. Y., & Kaye, M. (1998). Understanding overseas students concerns and problems. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 6(1),41-50. doi: 10.1080/1360080980200105
- Lin, J. C. G., & Yi, J. K. (1997). Asian international students' Adjustment: Issues and program suggestions. *College Student Journal*., 6(4)-, 473-479.
- Lin, S. Y., & Scherz, S. D. (2014). Challenges facing Asian international graduate students in the US: Pedagogical considerations in higher education. *Journal of International Students*, 4(1), 16-33.

- Marinis, T. (2008). Online processing of senteces involving refelexive and non-refelexive pronouns in L1 and L2 children. *Cambridge Scholars Publishing*, 1(19), 348-358. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/259390957>
- Maslow, A. H. (1968). *Toward a psychology of being* (5. Vo.). New York: D. Van Nostrand Company.
- McLachlan, D. A., & Justice J. (2009). A grounded theory of international student well-being. *The Journal of Theory Construction & Testing*, 13, 27-32.
- Mead, R. (1998). *International management* (2nd ed). Blackwell, Oxford.
- Meloni, C. F. (1986). Adjustment problems of foreign students in U.S. colleges and University. *Office of Educational Research and Improvement*, 4(1), 1-4.
- Midgley, W. (2009). They are, he is and I am: defferent adjustment accounts of two male Saudi Arabian nurding students at an Australisn University. *Studies in Learning, Evaluation, Innovation and Development*, 6(1), 82-97.
- Mori, S. (2000). Addressing the mental health concerns of international students. *Journal of Counseling and Development*, 6(2), 137-144. doi: 10.1002/j.1556-6676.2000.tb02571.x
- Mukthiyala, S. (2013). *Lived experiences of Indian international students: Migration, acculturation, and resilience* (Doctoral dissertation, Duquesne University). Retrieved from <https://dsc.duq.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1975&context=etd>
- Özçetin, S. (2013). *Yüksek öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal uyumlarını etkileyen etmenler* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 321955)
- Özoğlu, M., Gür, B. S., & Coşkun, İ. (2012). *Küresel eğitim ışığında Türkiye'deuluslararası öğrenciler*. Ankara: Pelin Ofset.
- Paksyon, H. M., Paksyon, S., & Özçalıcı, M. (2011). Türkiye'de yüksek öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal sorunları: GAP Bölgesi Üniversiteleri Örneği. *Khraman Maraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 8-94.
- Pan, J., Wong, D. F. K., Joubert, L., & Chan, C. L. W. (2007). Acculturative stressor and meaning of life as predictors of negative affect in acculturation: A cross-cultural comparative study between Chinese international students in Australia and Hong Kong. *SAGE Journal*, 6(9), 740-750. doi: 10.1080/00048670701517942
- Poyrazli, S., & Grahame, K. M. (2007). Barriers to adjustment: needs of international students within a semi-urban campus community. *Journal of Instructional Psychology*, 6(1), 28-46.
- Redmond, M. V. (2000). Cultural distance as a mediating factor between stress and intercultural communication competence. *International Journal of Intercultural Relations*, 24(1), 151-159. doi: 10.1016/S0147-1767(99)00028-0
- Robertson, M., Line, M., Jones, S., & Thomas, S. (2000). International Students, Learning Environments and Perceptions: A case study using the Delphi technique. *Higher Education Research and Development* 6(1): 89-102. doi:10.1080/07294360050020499
- Rotter, J. B. (1954). *Social learning and clinical psychology*. (Adobe digital Editions version). doi: 10.1037/10788-000
- Rundles, K. (2013). *Factors impacting the psychological adjustment of Saudi Arabian international students in the United States: self-esteem, social support, and*

- discrimination*. (Doctoral dissertation, Chicago University). Retrieved from <https://search.proquest.com/openview/7eb3def9281a18f5e330da535a4686b4/1?cbl=18750&diss=y&pq-origsite=gscholar>
- Sawir, E. (2005). Language difficulties of international students in Australia: The effects of prior learning experience. *International Education Journal*, 6(5), 567-580.
- Sawir, E., Marginson, S., Deumert, A., Nyland, C., & Ramia, G. (2007). Loneliness and International students: An Australian study. *SAGE Journal*, 6(2), 148-180.
- Shabeeb, S. S. (1996). *Saudi and Arabian Gulf students' adjustment problems in eastern Washington* (Unpublished doctoral dissertation). Gonzaga University, Washington, United States.
- Sharma, M. P., & Mulka. J. S. (1993) The impact of international education upon United States students in comparative perspective. *Annual Conference of the Comparative and International Education Society*, Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED358800.pdf>
- Sherry, M., Thomas, P., & Chui, W. H. (2010). International students: A vulnerable student population. *Higher Education*, 60, 33-46. doi 10.1007/s10734-009-9284-z
- Smith, P. B., Dugan, S., & Trompenaars, F. (1996). National culture and the values of organisational employees: A dimensional analysis across 43 nations. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 6(2), 231-264. doi: 10.1177/0022022196272006
- Sovic, S. (2009). Hi-bye friends and the herd instinct: International and home students in the creative arts. *Higher Education*, 1(1), 58-747. doi: 10.1007/s10734-009-9223-z
- Sümer, S. (2009). *International students' psychological and sociocultural adaptation in the United States* (Doctoral Theses). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses Global. (Publication No. AAT 3401617)
- Sungur, M. A., Şahin, M., Can, G., Şahin, M. F., Duman, K., Pektaş, B., Doğan, S., Alkan, A. Ö., & Onuk, H. (2016). Düzce üniversitesinde yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin yaşam doyumları ve sosyal uyumlarını etkileyen aktörler. *Düzce Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 102-103.
- T.C. Kalkınma Bakanlığı (2015). 2015 Faaliyet raporu. (Yayın No.2936). <http://www.kam.kalkinma.gov.tr/pdf> adresinden edinilmiştir.
- T.C. Kalkınma Bakanlığı (2014). 2014 Araştırma projesi. (Yayın No. 2936). <https://docplayer.biz.tr/514904-Yuksekokretimin-uluslararasılasmasi-cercevesinde-turk-universitelerinin-uluslararası-ogrenciler-icin-cekim-merkezi-haline-getirilmesi.html> adresinden edinilmiştir.
- Temizel, H., Turan, E., & Temizel, M. (2008). Küresel işletmecilikte ülkelerin sosyo kültürel yapılarından kaynaklanan sorunlar. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 459-474.
- Tinto, V. (1975). Dropout from higher educational: Atheoretical synthesis of recent research. *Review of Educational Research*, 6(1), 89-125.
- Tomich, P., McWhirter, J. J., & King, W. E. (2000). International student adaptation: Critical variables. *International Education*, 6(2), 37-42.
- Trompenaars, F., & Hampden-Turner, C. (1997). Riding the waves of culture understanding cultural diversity in business (DX Reader version). Retrieved from https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwinhKC8paHqAhWQXRUIHffGDsoQFjACegQIARAB&url=http%3A%2F%2Fwww.academia.edu%2F6693076%2FRiding_The_Waves_Of_Culture

by Trompenaars%3Fauto%3Ddownload&usg=AOvVaw006YqkBKamRLsEwGuLo
KTB

- Tseng, W. C. & Newton, F. B. (2002). International students' strategies for well-being. *College Student Journal*, 6(4), 591-597.
- Tutkun, Ö. F. (2006). Kırgızistan- Türkiye Manas Üniversitesindeki Türkiyeli öğrencilerin uyum sorunları. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2), 256-267. http://journals.manas.edu.kg/mjsr/oldarchives/Vol08_Issue15_2006/475.pdf adresinden edinilmiştir.
- Yang, H. (2006). *Ways of knowledge and doing*. Student conference, Birmingham University, United Kingdom.
- Yardımcıoğlu, F., Beşel, F., & Savaşan, F. (2017). Uluslararası öğrencilerin sosyo-ekonomik problemleri ve çözüm önerileri (Sakarya Üniversitesi Örneği). *Akademik İncelemeler Dergisi*, 6(1), 203-254.
- Yıldırım, C., Özkan, D., & Büyükyılmaz, O.(2016). Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Durum Analizi: Karabük Üniversitesi. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 20-34. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/307234> adresinden edinilmiştir.
- Yue, Y. (2009). Cultural adaptation of Asian students in Australia. *Peper present at the AARE Annual Conference*, Retrieved from <https://www.aare.edu.au/data/publications/2009/yue091551.pdf>
- Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı. (YTB). (2020). <https://www.ytb.gov.tr/uluslararasi-ogrenciler/uluslararasi-ogrenci-hhhareketliliği> adresinden edinilmiştir.
- Zain, E. K. (1965). *A study of academic and personal-social difficulties encountered by a selected group of foreign students at the University of Oregon* (Unpublished doctoral dissertation). Oregon University, United states.

EKLER

EK-1. Kullanılan Anket

Değerli arkadaşlar:

Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı'nda yüksek lisans yapmaktayım. Bu kapsamda “Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Bursiyeri Öğrencilerinin Sorunlarının İncelenmesi” konulu bir tez çalışması yürütmekteyim. Aşağıda kişisel bilgilerinize yönelik sorular ve yaşanabilecek olası sorunlara ilişkin önermeler bulunmaktadır. Lütfen kişisel bilgilerinizi belirterek, anket formunda yer alan ifadeleri dikkatle okuduktan sonra 1’den 5’e kadar derecelendirilmiş ankette yer alan kesinlikle katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), orta derecede katılıyorum (3), katılıyorum (4), kesinlikle katılıyorum (5) cevaplarından size un uygun olanını işaretleyiniz. İçtenlikle cevap vermeniz ve maddeleri boş bırakmamanız araştırma için önem taşımaktadır. Zaman ayırdığınız ve katkı sağladığınız için teşekkür ederim.

Marzia HAIDARY

Eğitim Programları ve Öğretim ABD

Yüksek Lisans Öğrencisi

Kişisel Bilgiler

Cinsiyet: Kadın ( ) Erkek ( )

Uyruğunuz (Lütfen yazınız): .....

Türkiye’de Yaşanılan Süre (Lütfen yazınız): .....

Yaş (Lütfen yazınız): .....

Medeni Durum: Bekâr ( ) Evli ( )

Eğitim Alınan Program: Hazırlık ( ) Ön Lisans ( ) Lisans ( ) Yüksek Lisans ( ) Doktora ( )

Eğitim Alınan Bölüm (Lütfen yazınız): .....

Türkiye’de Kalınan Yer: KYK Yurt ( ) Özel Yurt ( ) Apart/Pansiyon ( ) Ev ( )

Diğer (Lütfen yazınız):.....

Aylık Gelir (Lütfen Yazınız): .....TL

Türkiye’yi Tercih Etme Sebebi (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz):

İyi bir eğitim almak ( ) Kültürlerimizin yakın olması ( )

Coğrafi olarak ülkemize yakın olması ( ) İstedğim bölümü okuyabilmem ( )

Burs imkanları ( ) Diğer (Lütfen yazınız):.....

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta Derecede Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Akademik Sorunlar					
1. Türkiye'deki eğitim sisteminin yaşadığım ülkeden farklı olması nedeniyle Türkiye'ye uyum sağlama noktasında sorun yaşıyorum.					
2. Derslere aktif olarak katılmada sorun yaşıyorum.					
3. Ders esnasında not tutmada sorun yaşıyorum.					
4. Ödevlerimi zamanında bitirmede sorun yaşıyorum.					
5. Derse ilişkin kaynaklara ulaşmada sorun yaşıyorum.					
6. Ders kitaplarını anlamada sorun yaşıyorum.					
7. Grup çalışması yapmada sorun yaşıyorum.					
8. Arkadaşlarımla derse ilişkin bir konu hakkında tartışmada sorun yaşıyorum.					
9. Öğretim elemanları ile iletişim kurmada sorun yaşıyorum.					
10. Öğretim elemanlarının Türk öğrencilere yanlış davranmaları nedeniyle sorun yaşıyorum.					
11. Öğretim elemanlarının akademik bilgi ve becerilerinin yetersiz olması nedeniyle derse uyum sağlamada sorun yaşıyorum.					
12. Sınav çeşitliliğinin az olması nedeni ile sorunlar yaşıyorum.					
Dil Sorunları					
13. Türkçeyi doğru bir şekilde konuşmada sorun yaşıyorum.					
14. Türkçeyi doğru bir şekilde anlamada sorun yaşıyorum.					
15. Türkçeyi doğru bir şekilde yazmada sorun yaşıyorum.					
16. Türkçe dilindeki kelime dağarcığımanın sınırlı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.					
17. Türkçe dil kurslarının yetersiz olması nedeniyle sorun yaşıyorum.					
Sosyo-Kültürel Sorunlar					
18. Yabancı öğrenci olmam nedeniyle dışlanma korkusu yaşıyorum.					
19. Fiziksel özelliklerimden (ten rengi, saç vb.) dolayı dışlanma korkusu yaşıyorum.					
20. Giyim tarzımın Türkiye'den farklı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.					
21. Dini inançlarımın farklı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.					
22. Türkiye'deki geleneklere ve kültürel değerlere alışma noktasında sorun yaşıyorum.					
23. Öğrenci olduğum şehri sevmediğimden dolayı uyum sorunu yaşıyorum.					
24. Türklerle iletişim kurma ve anlaşma noktasında sorun yaşıyorum.					

25. Türk öğrencilerin önyargılı olmaları ve yabancı öğrencileri dışlamaları noktasında sorun yaşıyorum.					
26. Tanımadığım insanlarla iletişim kurma noktasında sorun yaşıyorum.					
27. Yaşadığım şehrin iklimine uyum sağlama noktasında sorun yaşıyorum.					
Ekonomik Sorunlar					
28. Aldığım burs/kredi ile ihtiyaçlarımı karşılayabilme noktasında sorun yaşıyorum.					
29. Yabancı uyruklu olmam nedeniyle iş bulabilme noktasında sorun yaşıyorum.					
30. Türkiye’de yaşamın pahalı olması nedeniyle sorun yaşıyorum.					
31. Ailemin ekonomik nedenlerle para göndermemesi noktasında sorun yaşıyorum.					
32. Sağlıklı masraflarımı karşılayabilme noktasında sorun yaşıyorum.					
33. Sportif faaliyetlere katılmada ekonomik nedenlerden dolayı sorun yaşıyorum.					
34. Ekonomik yetersizliklerden dolayı özel günlerde ülkeme gidebilme noktasında sorun yaşıyorum.					
Barınma Sorunları					
35. Kaldığım yerin kampüse uzak olması nedeniyle sorun yaşıyorum.					
36. Kaldığım yerin kalabalık olması nedeniyle sorun yaşıyorum.					
37. Kaldığım yerin ısınma probleminin olması nedeniyle sorun yaşıyorum.					
38. Kaldığım yerin gürültülü olması nedeniyle sorun yaşıyorum.					
39. Kaldığım yerin yemeklerinin güzel olmaması nedeniyle sorun yaşıyorum.					
Kişisel Sorunlar					
40. Kendimi yalnız hissettiğim için sorun yaşıyorum.					
41. Ülkemi özlediğim için sorun yaşıyorum.					
42. Başarısız olmaktan korktuğum için sorun yaşıyorum.					
43. Girişken olmadığımı düşündüğüm için sorun yaşıyorum.					
44. Kendimi güvende hissetmediğim için sorun yaşıyorum.					

EK-2. Kullanılan Anket İzni

Mehmet Serdar ERCAN <serdar.ercan@ytb.gov.tr>
To: Marzia Haidary

Fri, Nov 1, 2019 at 11:37 AM

Merhabalar;

Akademik çalışma kapsamında kullanılmak üzere, söz konusu çalışmadan yararlanabilirsiniz. İyi çalışmalar dilerim..

Hide original message

From: Marzia Haidary <marzia.haidary18@yahoo.com>
Sent: Friday, November 1, 2019 11:29 AM
To: Mehmet Serdar ERCAN <serdar.ercan@ytb.gov.tr>
Subject: İZİN

Merhaba Serdar Hocam,

Ben Marzia HAIDARY. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalında yüksek lisans yapıyorum. "Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Bursiyeri Öğrencilerinin Sorunlarının İncelenmesi" konulu bir tez çalışması yürütmekteyim. Tezimde kullanmak üzere bir anket geliştireyorum. Ankette sizin uzmanlık tezinizde kullanmış olduğunuz maddelerden faydalanmak istiyorum. Bu hususta bana izin verirsiniz çok sevinirim. İyi çalışmalar.

ÖZGEÇMİŞ

Marzia Haidary, 1993 yılında Daykundi’de doğdu. İlkokul, ortaokul ve lise öğrenimini Kabil’da tamamladı. 2012 yılında Kabul Üniversitesi, psikoloji bölümünde eğitim almaya başladı ve 2015 yılında lisans öğrenimini tamamladı. 2016 yılında Türkiye’de burs kazandı ve aynı yıl içerisinde bir sene boyunca Atatürk Üniversitesi TÖMER’de okudu. 2017 yılında Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı’nda başladığı yüksek lisans öğrenimini 2020 yılında tamamladı.

